

valuerunt ut in castello huius mundi irra-
 fer pro salute humana. Sed humilis virgo
 eum puocauit et induxit. Et ideo angelus ei
 dixit. Inuenisti gratiam apud deum. **Luce. j.**
Unde ipsa recte dicere potest illud quod scri-
ptum est. j. Regū. j. Ego sum illa mulier q̄
steti corā te orans dominū p̄ puero isto. Ora-
ui et dedit mihi dominus petitionē meā quā
postulaui. Ipsa quoque benedicta virgo con-
tinue prouocat deū ad misericordiā super pec-
catores. Unde de sermone eius cum filio suo
potest dici illud Judith. viij. Iste est sermo
qui misericordiā prouocat. Prouocat et pec-
catores ad penitentiā. Juxta illud Trenoꝝ
ij. ut te ad penitentiā prouocaret. Item bo-
nos prouocat ad bene operandū. Unde de
ipsa potest dici illud Deutero. xxxij. Sicut
aquila prouocans ad volandū pullos suos
Secundo figura est per Martham. Quia
Martha syriace interpretat dominās Ipsa
vero benedicta virgo facta est domina vni-
uersi. Et maledictioem mulierū in benedi-
ctionem conuertit. Unde dixit ei angelus
Luce p̄mo. Benedicta tu in mulieribus. Item
earū subiectionē in dominū comutauit. qz
ipsa facta est regina angeloz et hominum.
Unde in ea verificatū est illud sedi Esdre.
ij. Oportet nos scire quā mulieres viri do-
minantur. Tertio figura est per Martham.
que latine interpretat: martē tenens. qui di-
cebatur deus belli. Ipsa enim glorioza virgo
tenuit. ligauit et cōculcauit martē. i. diabolu
inimicu humani generis. sicut p̄dictum fue-
rat Gen. iij. Item Judicu. iij. vbi dicitur.
In manu mulieris tradetur Syzara. Ipsa
igit̄ b̄ndicta virgo sola meruit recipere dei fi-
liū in vtero suo. Quia de ipsa dici pot̄ illud Ju-
dith. xj. Nō est inuenta talis mulier sup̄ ter-
ram i aspectu. i. pulcritudine et sensu s̄borū.
Per ipsam igit̄ saluator noster venit i castel-
lum mūdi ut supbiā rebellatū humiliar. et
duriciē obstinatoꝝ mollificaret. et inūdiā
ad mūdiciāz reduceret. et isti portas miscēdie
aperiret ac vicijz abstinere doceret et ad pri-
mi dilectōz iduceret. et ad diuinū timorem et
amorē hoies puocaret. Qui b̄ndictio saluato-
ri nro sil' cū p̄ssima m̄re sua sit infinita glia
p̄ eterna seclā seclōz Amē.

Incipit decima ps huius sermonarij qd
Mariale appellat. in q̄ tractat de passiōe be-
ate s̄ginis. s. gaudij et meroris. Et p̄culari
ac p̄prio noie a dignioꝝ p̄te exultatio maris
dei nuncupatur.

De passiōe p̄ssime s̄ginis ac de plāctu ei
Sermo p̄mus

O Jes tribula-
 tionis et angustie dies hec.
Ma. xxxij. Om̄s dies heb-
domade sancta mater ecclia
sic dispelat. q̄ dñicu die san-
ctissime trinitati. diem lune defunctis. diem
marris martyribz et sanctis om̄ibz. licz aliq̄ di-
cāt q̄ pctōribz. diē s̄o mercurij angelis. diē
iouis spūscō. diē veneris passiōi xpi. diē aut̄
sabbati beate s̄gini Marie dedicauit. Itū
aut̄ diē ipi b̄ndicte matri dei ml̄tis ex causis
appropriauit. Primo rōne req̄ctōis. Sic
em in die sabbati deus req̄ct̄ ab om̄i opere
quod patrarat. Sen. ij. Ita xps intrans bea-
tissime s̄ginis vrez req̄ct̄ i ea. Nā spūscō
ctus in nullo sanctorū inuenit plenā requiez
nisi in xpo et brā s̄gine. qz in om̄ibz alijs san-
ctis saltē habuit repugnatiā peccati origina-
lis vel venialis. sed in xpo et matre eius nul-
lam repugnantiā inuenit. et iō in eis perfecte
quieuit. Et hoc figuratū fuit Sen. viij. vbi
dr. q̄ colūba de archa emissa nō inuenit vbi re-
quiesceret pes ei: sed reuerla est in archam.
Et sicut spūscō nō inuenit in diluuiō peccato-
rum requiē nisi in Maria. Si ergo dies
quo deus cessauit a creatōe rerū temporalū
sanctificat̄ est: qz summ̄ opifex de suam
opatiōem cōpleuit i eo. Aū op̄ recreatiōis
sic maius ope creatōis. qz recreatiōe de hō
fact̄ est. iuxta illud Joh. j. Verbu caro fa-
ctum est. p̄fecto etiā et ml̄to magis debuit vn̄
dies hebdomade deputari ad recolendūz h̄
mysteriū req̄ctōis xpi in vtero s̄ginali ad
honorē ipi s̄gis. At qz sabbato iste b̄ndict̄
Jesus quasi ab om̄ibz opibz vacās cōpleta
humana redemptōe et recreatiōe in sepulcro.
ut infra dicē req̄ct̄. Ipsa (qz sabbatū iter-
pratur requies) p̄ueniēter talis dies deputa-
tus ē ad honorē ipi m̄ris dei. de qua ip̄e inq̄t
ps. cxxxj. Dec req̄ct̄ mea in seculū seculi: hic
habitabo qm̄ elegi eā Sc̄do hoc factū est ra-
tione b̄ndictōis. qz sic ipsa dies sabbati fuit
a deo b̄ndicta Sen. ij. ita et br̄ssima s̄go fuit
a deo p̄ om̄ibz b̄ndicta. Un̄ illi dixit angelus
ex parte dei Lu. j. B̄ndicta tu in mulieribz.
Pater em̄ etern̄ b̄ndixit eā accipiēdo i spon-
sam. filī in m̄rem. et spūscō in suū sacrari-
um. Angelus quoque nō solū in p̄sona dei s̄ eti-
am ex parte om̄ angloꝝ et cūctaz creaturaz
eā b̄ndixit. Et iō sup̄ illa s̄ba Lu. j. Beata

Sabba
tū marie
appropi-
atur

Bermo. I. De cōpassione Marie

medicēt om̄s generatōes. dicit glo. Nō soluz
creatus etia increatus. Tertio h factū est qz si
cut sabbatū est mediū inter diē gaudiosum.
scz dñicū diē. et diē dolorosum. s. feriā sextam
ita ipa hgo est mediatrix inter deū et hoīem.
Quarto rōne sepelitiōis: qz p totā diē sabbati
corp⁹ dñi i sepulcro sepultū iacuit. Die ei
veneris in fero btissima hgo suo bñdico fi
lio (vt infra videbit) cū imēso dolore et lacri
mis sepulturā impēdit. et qñ illud sacratissi
mū corp⁹ pfecte i sepulcro recōditū fuit: iam
incepat nor sabbati. licet initiū sepulture in
cepisset i fine ipi⁹ diei sexte. Et sic ad memo
riam istaz exequiaz ad ei⁹ honorē sabbatuz
fuit dedicatū. qz sic corp⁹ filij sui illa die fuit i
tumulo clausum. ita cor hgis fuit dolore con
clusum. **Q**uinto h fuit institutū rōne vere
licionis. Nā fides xpi ab oib⁹ discipulis de
relicta ē. et h die i ipa sola hginē pstitit q̄ do
mi remāsit expectās resurrectōz filij. Sed q̄
clam arguunt qz etiā ali⁹ habuerint fidē tali
die. Nā Iohes etiā ipse secut⁹ est xpm ad cruce
m. et ibi manebat cū ipa hginē. Ioh. xix. Ite
credidit interfuisse sepelitiōi xpi cū ipa hginē.
Lucurrit etiā cū Petro ad monumētū dñi.
vt hz Ioh. xx. Ite (vt dicit Aug⁹. sup Ioh.)
Petrus q̄ negādo xpm fuit mortu⁹: ploran
do resurrexit et reuixit. Prefea Maria ma
gdalena secuta ē dñm cū alijs mulierib⁹ vsqz
ad crucē. q̄ sancte mulieres sue sepelitioni in
terfuerūt. atqz postea vnguēta parauerūt vt
vngerēt corp⁹ Ihu. et cū ipis vnguēt⁹ prece
runt ad monumētū. vt hz Mathei. xxviii.
Mar. vlf. Lu. xxiij. et Ioh. xx. et sequēter
videt habuisse fidē. Quib⁹ m̄det qz in sola h
ginē remāsit pfecta fides i passione xpi. Un̄
sup illa vba Ioh. xxiij. Ut cū factū fuerit cre
datis. ait glo. In aplis nulla fides remāsit i
passione dñi. Et Aug⁹ sup Ioh. dicit qz apli
nō solū carnē xpi reliquerūt s. etia mēz fidē
Et Nico. de lyra sup. iij. sen. inqt. qz sabbato
ictō tota fides i pectore hgis remāsit. et ideo
illi sabbatū dedicatū fuit. Et h̄ oñdit ecclia
in illis trib⁹ dieb⁹ ppe pasca i matutino i. xv.
candel accēsis. q̄ oēs extinguunt p̄ter vnam
alijs altiorē. q̄ vsqz ad finē remanet accēsa.
Iste em̄ cādele significat. xj. aplos. et quatuor
marias. s. mariā magdalene. salome. alpheī.
et m̄em dñi. Dēs em̄ hi erant tāqz cādele ac
cense p fidē. Judas em̄ aū passionem xpi ob
scurat⁹ et extinct⁹ fuerat a xpi fide et amore.
Om̄es aū iste cādele extincte fuerūt i passi
one christi p̄ter ipsam virginē. in qua remā
sit lumē fidei occultū. qd̄ postea patefactū est

ad om̄es suo exemplo illuminandū. Prop̄
hoc etiā in missa sabbati pmiscet tract⁹ cum
alleluia. i. dolor est de apostolorū incredulitate
et nihilomin⁹ gaudiū de Marie fide et xpi
resurrectione. p̄pter hoc etiā in eadem missa
omittit offerēda. qz apli nō erāt p̄uersi vt p
verā fidem dño possent offerri. Ad auctes
aū p̄trarias m̄det. qz triplex fuit grad⁹ i ne
gatione siue incredulitate aploz. Prim⁹ qz
om̄s fugierūt. Mar. xvij. Sc̄os qz vigore
assumpto quidā coz secuti sunt eū. sic petr⁹ et
Iohes. sicut de Petro habet Mat. xxvj. et
Mar. xxiij. et Lu. xxiij. et de eodē simul cū Ioh
hāne. Ioh. xvij. Terti⁹ grad⁹ est qz mortuo
xpo om̄es increduli effecti sunt: sola h̄ra hginē
imobili remanēte et stātilissima i fide. In me
dio aū gradu fuerūt Petr⁹ et Iohes et mu
lieres p̄dicte Vel dicendū qz secuti sunt cum
p̄dicti apli et etiā mulieres. nō qz haberēt ve
rā fidē de ei⁹ diuinitate s. ex qdā amorē et dile
ctiōis cordialis attractōe et p̄passiōis affecti
one. D̄ igit magnū feminaz p̄coniū vt i so
lo pectore femineo tota fides recōdita fuerit
Nā naturaliter natura feminea ē fragil⁹ ad
resistēdū. mobilis ad p̄seuerādū. et parui iu
dicij ad p̄sulendū. De p̄mo. s. de eaz fragili
tate habet insti. q̄b⁹ alie. li. vel nō. s. j. De in
stabilitate et incōstātia h̄. xxij. q. vij. c. qz p̄p
suisti. et in. l. filia. C. de ioffi. testa. et i. c. for. s.
j. de vbo. si. et nō. i. c. de clā. respō. et c. vlf. d. pac
li. vij. et xxij. q. ij. c. mulier. et de frigi. et ma. c.
vl. De p̄silio aū et iudicio eaz inutitū vl̄ no
cino habet in. l. iij. C. de spō. et i. l. filia. C. d. iof.
tes D̄c aū triplicē defectū brā hgo abstu
lit a natura feminea. que i tolerātia passiōis
et incōstātia fidei et dilectionis. et i p̄spicacia
iudicij et actōis quoscūqz viros incōparabil
liter excessit. qd̄ patz ex eo qz discipulis p̄re ti
more morē fugierūt et i fide vacillātib⁹: ipa
incōcussa stetit: et stātilissima p̄seuerauit. et in
omni casu semp melius egit. qd̄ patet ex eo
qz salutē humani gener⁹ mag⁹ p̄m rōnem vo
luit qz filij sui ab acerbissima pena liberatiōz
Potiusqz voluit eū pati asperrimā passiōez
qz humanū gen⁹ eternā dānatōz. vt in p̄nti
fmone videbit. Un̄ Anselm⁹ in quodā p̄mo
ne ait. Debet ḡ maria merito laudari. qz ipa
est tom⁹ firma. quā nec flumina nec venti nec
imbres. i. varia genera passiōnū xpi que irru
erunt i eā subuētere potuerūt a fide s̄mer
sis om̄ib⁹ alijs q̄ ipm puz hoīem crediderūt:
cū tot et tāta tam alacriter pateret. Et Aug⁹.
inqt. O beata Maria quis tibi valeat iure
gratiarū et laudum p̄conia impēdere que

Triplex
gd⁹ icre
dul:itatis
aploz.

tuo singulari merito mudo succurristi perdi-
to: Quas tibi laudes fragilitas humani ge-
neris pfoluet: que tuo singulari comercio re-
cupera di aditu inuenit: Sexto deputatur
est ei sabbatu ratione passionis. Passio em
sanctoru eo ipso die consecrari solet quo mor-
tem p christo suscipiunt. Et ideo equissimum
est vt illa dies virgini dederetur quo p chris-
to eius filio dilecta est passa. Sz die vene-
ris sancta. 7 die sabbato passio ipsius vgis
pdurauit. ergo illi duo dies deberet eidem vgi-
ni deditari. Veru quia ecclesia diez veneris
passioni filij deditari. saltem die sabbati sue
matris martyrio 7 passioni debuit deditare.
in quo indicibili cruciatu afflicta fuit. 7 ei
aiam filialis passionis gladii p rasiuit. vt p
dixerat ei scrius Symeo Au. ij. Un ipa dice-
re poterat vba thematis nri. Sup qd tres
p siderationes faciem?

Prima dicit veritatis.

Secunda causalitatis

Tercia ho 7 vltima multiplicitat

¶ Pars prima huius sermonis que de
veritatis.

An ma-
ria tantu
doluerit
7 fleuerit
sicut scri-
bitur.

Querit p expeditione huius part. nu
quid beata vgo tot 7 tantos dolores
habuerit ex passione filij: tantumq
fleuerit sicut de ea scribitur 7 predicat. Et re-
spondent quida no bene intelligetes scriptu-
ras. nec pietate vginis considerantes: sed de
suo capite lege facientes. q beatissima virgo
non fleuit i morte filij: nec etia doluit. Qua
erronea opinionone sua conant palliare tribu
fundamentis. Et primo dicunt q ipsa bn-
dicta virgo non erat sicut relique femine ad
lachrymas pna. sed erat sapiens 7 in omnib
pformis volutari dei. Un qz sciebat q deus
ordinauerat filiu suu debere mori p salute ge-
neris humani: no volebat fm eos. nec dolore
exteriori ondebatur: ne a volutate diuina dis-
cordare videret. Secundo dicunt q ipa sacra-
tissima virgo fuit plena charitate. ppter qd
comparat soli reluceti. iux illud ps. xvij. In
sole posuit tabernaculu suu. Quapropter ex
charitate liberatorem humani generis multu
desiderabat. Sz no ignorabat hac liberatio-
nem p morte filij sui debere fieri. q fm eos no
dolebat sed de morte ipsi filij exultabat. Ter-
tio quia sciebat morte filij sui cito trasituram
7 post triduu filiu suu de morte ad vita glori-
osum resurrectur. 7 postea i celu quadrage-
sima die ascensur. 7 indicibile gliam ppter
toleratorem mortis psecutur. Un istis psi-

deratis potius debuit fm eos gaudere q fle-
re: 7 ad morte incitare filiu suu. sicut mater
Nachateoz hortabat ad tolerandu passio-
nem filios suos. de q dr. ij. Mach. vij. Su-
pra modu aut mi admirabilis 7 bonoz me-
morla digna q preutes septē filios sub vni
diei tempe cōspiciens bono animo ferebat p-
pter spem qua in deuz habebat. Et singulos
eoz hortabat voce patria fortit repleta sapi-
entia. 7 feminee cogitatio masculinu aim in-
serens 7c. Sz iste rones sunt frivole. vane
erronee 7 nulle. Immo si qs eas prinacit te-
nere vellet (vt aliq dicit) hereticus putaret.
Quia fm scm Bonauē. i. ij. dist. xvij. arti. j.
q. j. hisdem rationib possit probari christu
veraciter no habuisse passionis dolore. et sic
euacuaret tota nostra redemptio. Na 7 xps
fuit sapientissim: 7 pdicta omnia cognouit
7 cu volutate diuina quo ad humanitate se
p omnia pformare voluit. Et tamen verissi-
me i sensualitate sua doluit. Dico igitur fm
sniam beati Thome vbi s. 7 Scoti in eade
distinctione. q. ij. q. contingit acerbitate dolo-
ris esse in sensualitate vel in rone. Fuerit q
pdicta pseruata in pre ronalu ipsi virginis.
Unde gaudebat quo ad ipam rone: sed p
hoc non tollit qn christus 7 vgo sint passi in
parte sensuali fm pdictos doctores. Dabunt
q vgo bndicta pdictas p siderationes in rone:
pseruantes ipam in vera patientia 7 pforma-
tes ea diuine volutari fm rone. Et in qtu
ipa p siderauit fructu passionis filialis. s. re-
demptioe humani generis. cōteta erat fm
rone q potius ipse sic moreret q humanu
genus eternaliter periret. imo in pre superiori
rationis in qua ipm fructu mortis filij lum-
me apperebat 7 desiderabat. etia summe gau-
debat: qz charitate plena. Sz i pre inferiori
7 sensuali summe dolebat i corpe 7 aia ex co-
passione filij sui. vt etia dic doctor 7 theolo-
gus irrefragabil Alexander de ales in. iij. pre
summe. in tractatu de pceptoe xpi. q. xvj. i re-
sponione secudi argumeti. Un inqt Hiero-
nymus ad Eustochiu. 7 Richardus de me-
dia villa. in tertio. dist. xxij. arti. vij. q. iij.
q licet ipsa benedicta virgo non fuerit corpo-
raliter martyrizata. tame tanta pena 7 anxi-
etas eam cruciauit tempe passionis filij sui:
q fuit plus qz martyr. Et hoc p nunciatur
fuerat Iohel. ij. vbi dr. Sol vertet in tene-
bras 7 luna in sanguine. Sol em. i. christus
qui est sol iusticie: versus est i tenebras p mor-
tem. 7 luna. id est virgo Maria. versa est in
sanguinem per compassionem. Tanto enim

Alia
opio

Acerbi-
tas dolo-
ris est du-
pliciter

Maria
plus qz
martyr

Sermo. I. De cōpassione Marie

grani⁹ passa ē ipa gloriofa hgo q̄ aliū marty
res: quāto suū martyriū fuit aīe z spūs. Ali
orum hō martyriū fuit corpale. Ipsorū ei mar
tyriū corpa p̄rāsiuit gladi⁹ material. beatissi
me ar z piūssime hōis animā p̄rāsiuit gladi
us cōpassionis. **U**n quāto aīa est nobilior
corpore. c. si solite de maioritate z obedientia
z. c. si habes. xxiij. q. iij. **A**tō eius martyriū
fuit acerbius. qz gladius penetrās nobilit⁹ z
delicatus subiectū: maiorē causat doloremqz
si penetraret subiectū minus nobile z delica
tum. **E**t confirmat **N**icolaus de lyra sup. iij.
sententiarū predictā conclusionē dicens qz brā
virgo sustinuit in passione xpi manus mar
tyriū qz aliquis martyr. **E**t mouet hac rōne
Quia dolor passionis oritur a lesione carnis
cū perceptōe sensus. z redūdat in aīa. Dolor
hō cōpassionis oritur z incipit in aīa. z re
dūdat in sensum z carnē. **Q**uāto igit aīa ē
potentior z magis dominās sup carnē. z caro
delicatioz z magis subiecta aīe: tāto fit ma
ior redūctāria. **E**t maior dolor est qui incipit
ab anima qz ille qui incipit a carne. **Q**uia igit
tur ita erat in gloriofa virgine. ergo maior
dolor fuit cōpassionis in ipa qz dolor passi
onis qui est ex p̄nature corruptibilis. **H**ec
ille. **A**lexāder de Ales sup ps. lxxviiij. eā
dem veritate affirmat. allegās **H**iero. sic di
centem. **B**ea dei genitrix in ea pte passa est q
impassibilis habet. **E**t ideo (vt ita fatear):
qz spūaliter z atroc⁹ passa ē gladio passiois
p⁹ qz martyr fuit. **E**t **B**ern. brām hōinem
alloquēs ait. **A**ū impi⁹ crudeli lācea filij tui
latus aperuit. ipius aīa ibi nō erat. sed tua
plane auelli nō poterat. **Q**uā g animā p̄rā
siuit vis doloris: vt te non immerito plus qz
martyrē p̄dicem. **Q**Si autē q̄s querat: qre
ipsa benedicta hgo in tātis doloribus nō est
mortua. **R**idet qz singulari dei p̄uilegio fu
it p̄seruata vt fides xpiana in ea cōseruaret.
In multis alijs ex causis propter q̄s de⁹ no
luit eā mori cū filio: nec ascendere cū eo in ce
lum: sed dimisit eā in hoc mūdo p̄ mltos an
nos post ascensionē filij ad celū. **D**e quibus
dicemus in vndecima pte huius operis. **S**er
mone p̄mo. pre. iij. **A**lia quoqz rōne probari
potest brām hōinē multū voluisse in passioe
filij. maxime fundamēto topico quod ponit
p̄hus. ij. topicorū dices. **S**i de quo minus. gz
de quo magis. **S**z beatissima hgo voluit qn
nō habuit tātā causam doloris. .i. qn pdidit
filium suū in hierusalē cū remāssisset in tēplo
Unde cū postea reperisset eū dixit illi: vt hz
Luce. ij. **P**ater tuus z ego volentes quere

Dicare
Maria
n̄ morie
bat i tāt
doloribz

bamus te. **E**t tamen (vt inquit **O**rigenes):
non credebat filium suū esse captū aut mortuū
um: sed dubitabat sibi factum fuisse aliquid
quod ei displicuisset. z iō ipm ascēdisse i celū
Quāto igit magis credēda est voluisse tēpo
re passionis eius. **I**dē quoqz pbat p illā re
gulā quā ponit **B**ern. in epistola ad canoni
cos lugdunēses dices. **Q**uō paucis mortalitū
est cessum: nō est credendū brē hōini fuisse
denegatū. **I**mmo ipa b̄ndicta hgo hūit om̄
gras z om̄ia p̄uilegia que fuerūt i alijs sc̄tis.
Si igit alicui mortalitū p̄cessa est grā tolerā
di de passione filij dei z ei cōpari: p̄fecto excels
lentius est collata sue m̄ri. **S**ed brūs **J**ohā
nes de alferna ordinis nostri tantā grām ha
buit: qz dū videbat xpm in cruce: lachrymas
p̄tinere nō valebat. **S**ilr brūs frater **J**aco
ponus de tuderto etiā ipē ord̄is n̄ri audiens
legi euāgelii passiois xpi: nō solū lachrymas
emittebat: s; etiam a sūpirijs z magnis da
moribz nō poterat abstinere. **U**n pp̄ b̄ exi
ens de ecclia currebat ad cellā: vt ibi amariss
sime desleret passionē xpi. **S**eraphic⁹ quoqz
Frācisus ex abundātia lachrymarū ex dolo
re passionis d̄ni emissarū: cecitate oculorum
incurrit. **S**i igit isti solū imaginē seu simili
tudinē crucifixi aspiciētes. vel passionē eius
nomiari audiētes: seu eā meditātes tā p̄teri
tam tātū volebāt z amarissime flebāt. qd fa
cere debebat pia m̄ri eius ipm filium suū in cru
ce positū z cruciatū: occisumqz intūdo. **N**ū
qd ipa minorē habuit amorē z cōpassionem
filio suo qz extranei. **D** crudelitas maxima
eorū qz negat pietatē z cōpassionē hōis b̄ndi
cte. **Q**uid dicā de illo qz ifimonario cuiusdā
sancti qui p̄dicabat egregie de doloribz hōis
interferuit opinionē hāc erroneā cū allegari
onibz nōnullis: z eidez sancto attribuit. **D**
obstinata malicia z durissima ceruicofitas.
Lerte sic vere cōcludā. **I**mpugnator cōpas
sionis matris dei. **A**dūlar⁹ innocētie z puri
tatis ei⁹ **D**erisor seu detestator euāgelice pau
pertatis. **D**estructor z insectator op̄z pietatis.
Inimic⁹ gl̄iosi nois **J**hu. z p̄secutor p̄cto
sissimi sanguis d̄ni n̄ri **J**hu xpi. qd est aliud
qz p̄ursor antichristi. z corruptor xpiane de
uotionis z fidei. **D** puerfa rabies. **N**am ad
huc nō sunt quinquaginta anni qz in qdam
ciuitate lombardie: dū quidā predicator de
plāctu virginis populo p̄dicasset: quidā cō
passionis z pietatis eius aduersarij: ipsum
predicatōrē quasi hereticū demonstrare co
nati sunt: sed tamē in disputatione remanse
runt confusi. **S**i quis autē contra me insur

Inuehit
p̄ qdaz.

gere temerarie ausus fuerit: qz pietatē mris
 dei pdicem. spero verificabit visio illi? deuor
 ti verificatoris qz metrico fmoē vulgari ait
Io vidi yn coruo vlaro a lo macello molto
 terribil. Il becho isanguinato longo e acuto
 a modo de coltello. **Lo** trail columbo leuar i
 furiaro. **Ma** di che molto fui mara veliato
Da poi vidi el māsuetō vcello. **Da** capo a pe
 di molto ben armato. **Quello** animale bru
 to nigro e fello **Soto** li soi pedi hauer gitato
Unde il precone de le mal nouelle **Da** lui el
 sendo tuto spilizato **De**te di gratia d saluar
 la pelle. **E** le parrite tuto vergognato. **¶** **Sz**
 reuertedo ad ppositū nostz die Damascen?
 sup **Lucā**. Dolores quos xgo effugit paries
 hos in passione xpi sustinuit. **Et** Bern. inqt
 fugientibz apostolis in facie filij se opposue
 rat mater. ac gladio doloris eius anse infixo
 vulnerabat spū z cruciabat affectu. **Et** qd in
 carne xpi agebat clauī z lancea: hoc in ei? mē
 te faciebat cōpassio naturalis z affectionis
 matris angustia. **¶** **De** lachrymis etiā ipsi?
 xginis loquēs **Anselmus** in quodā fmoē
 ait. **O** dñā quos fontes lachrymarū dicam
 erupisse de pudicissimis oculis tuis cum at
 tenderes vnicū tuū filiū innocentē coram te
 flagellari. ligari. maerari z carnē de carne tua
 ab impijs crudelit? dissecati. **¶** **Magister** qz
 qz **Jacoby** de voragine ordinis pdicatorū in
 fmoē de plāctu beate virginis ait. **Maria**
 stabat iuxta crucē lachrymis plena z dolori
 bus immerfa. **Et** in eodē fmoē allegat pdi
 ctam autoritatē bti **Anselmi**. **Idē** quoqz do
 ctor in ope suo de brā xgine qd incipit. **Logi**
 tauri dies antiquos. i xpo mare dicit. qz ma
 rei appellat **Maria** a mari. qsi amara mare.
 qz sic in mari ē amaritudo aquarū. ita in ipsa
 fuit amaritudo dolorū i passione filij. **Et** ibi
 dem etiā dicit qz dolor ipsi? xgis causatus ex
 filij sui passione fuit magn? tripl? s. in trēsine
 qz vsqz ad animā penetravit. **Auce. ij.** **Quā**
 ipsius animā zc. **Fuit** magn? extēsiue. qz per
 dies qrtuor cōtinuos se extēdit. **Nā** incepit
 eius dolor feria quarta. qz tūc mors xpi fuit
 tractata z firmata: z cōtinuatus fuit in qntā
 feri. āqz tūc in sero fuit captus: collaphizat?
 z illusus. **Continuat?** etiā fuit vsqz in feriaz
 sextā. qz tunc filius eius fuit crucifix?. **Irem**
 vsqz ad diē sabbati. qz tūc i sepulcro fuit clau
 sus. **Fuit** quoqz magn? oñsiue. qz dolore suū
 ostendebat z manifestabat singultu cordis.
 abundātia lachrymarū. vocē damorose z que
 stione. pectoris tūsiue. z manuum allisione.
Hec ille. **Que** ego fidelit? extraxi ad litterā i

Dolor x
 ginis fu
 it magn?
 etriplis.

Circūspe
 cte loqz

libro antiquo z mēbranis scpto. **Et** iō nos d
 beata xgine lachrymāte amarissime i nocte
 passiois filij sui bndicti dicere possum? illd
Tren. j. **Facta** ē qsi vidua dñā gentiū. **Plo**
 rās plozauit i nocte z lachryme ei? i maxillis
 eius. **Nō** est qz solet eā ex oibz charis eius.
Itē ipsi pijsime xgini dicere possum? illud
Tren. ij. **Qui** cōpabo te. vel cui assilabo te si
 lia hierlm. cui adeqto te. z solabor te virgo
 filia syon? **Magna** ē velut mare p̄trito tua
Quis medebit tui? **Deduc** qsi torrentem la
 chrymas. z p̄ diē ac noctē nō des reqem tibi.
 neqz taceat pupilla oculi tui. **Ipa** xgo rīde
 re pōt illud **Tren. j.** **Submersum** ē cor meū
 in memetipa: qm amaritudine plena sum.
¶ **Predic?** etiā mgr **Jacoby** de voragine i pdi
 cto fmoē de plāctu xgis i exordio inqt. **Tā**
 ta est pietas hui? xgis mris nō solū erga fi
 liū naturalē. iux? an? crucē stabat. **Luc. xij. sz**
 z erga filios suos adoptiuos tāta facultas i
 petrādi qz velit apud deū p̄rem vt fmoēcinā
 tes qzqz nutrices populorū nō aliūde cōfidat
 lac doctrine p̄ eos p̄pinandū nisi meris? ei? z
 p̄cibz p̄citatū. **Ad** quod efficiendū cythara
 dulcissime salutarōis ad eā vrunt. **Sz** con
 suetudo ecclie cū de passione filij eius **Ihu** ē
 fmo: pdicāti dicere videt illud quod **Hely**
 seus p̄pha ait **Syzi** discipulo suo de sunami
 te morte vnigeniti sui deplorātū. **Re. iij.**
sz **Dimitte** eā: aīa em̄ eius in amaritudine
 est. qsi diceret. **Nō** salutes eā. nā cythara il
 la angelice salutarōis in luctū versa appa
 ret. **Nā** quomodo **Aue** ei dices. ab a quod ē
 sine. z ve deriuatū. que doloribz plena est. vt
 dicere valeat illud **Michee**. **Ve** aīme mee.
 qz defecit timorāt? a terra filij? meus que im
 pleuit spūs timoris dñi **Maria** apte nūcu
 pare n̄ possum? pur dñā vel illuminatū in
 terptatur: cū satis obscura quasi luna eclip
 sata inueniatur. **Nolite** ḡ vocare me **Noe**
 mi. i. pulcrā. sz vocate me **Mara**. i. amara.
 qz amaritudine repleuit me dñs. dicere p̄c
 cū illa **Noemi** qz de felicitate ad infortuniūz
 deuenerat. **Ruth. j.** **Nā** nō grā plena sed va
 cta indicoz hodie. **Flecto** em̄ genua mea ad
 p̄rem dñi mei **Jesus** vt misereat filij cōmunis
 z non me audiat. **Deprecor** ipm filij: vt suis
 verbis mellisuis me consolet. z mihi nō loq
 tur nisi illud. **Ecce** filius tuus. **Quod** x̄bām
 vt gladius pertrāsuit animā meā: cū p̄ ma
 gistro z filio mihi datur discipulus. **Iudeis**
 supplico vt ammodo cōpatiātur filio meo.
 z ipi p̄ruelias z sbannatōes adiūgūt. **Moz**
 tem iuoco vt post filij superstes noueremz

Sermo. I. De cōpassione Marie

neā. et fugit a me. **J**uxta crucē sita ad ipsam clamo. **F**lecte ramos arbor alta: tensa lara viscera ut dolerit filiū meū. et rigida ac imobil' p'seuerat. **D**ñs tecū. vtiq; i me vsq; nunc dñs filius fuit meū: me p'sortans. me reficiens: et ego secū ipm sequēs. verba ei' dulciora sup mel et fauū audiēs: miracula eius videns. et gl'iam dei ex ei' operib; magnificari p'spicies. **N**ūc autē me reliq't animā a corpore egredientē patri recōmendās. **B**ñdictaz me in mulierib; angelus dixit. que nūc infelicior cūctis mulierib; inuenior. **N**ā q' mat' vnq; fuit que in p'sentia filij cōstituta angustijs et afflictionib; circūdari nō valuerunt. vel in aliquo refrigerium illi p'stare: **A**udio eū ad mortē vsq; sitientē ex maximis penis. et nec potū aque frigide porrigere ei valeo: s; video spongiā aceto plenā et felle ad os eius apponi. **E**t si felix fui et bñdicta in mulieribus: in partu eius nō sentiens dolorem: nūc mihi video referuatos et ad auctos cruciat'. qm̄ nulla mater tantū dolores vnq; sensit in partu filij sicut nunc ego in passione christi. **S**ed nec martyr aliq's vel aliqua in suis vatrijs cruciatib; vnq; tātā penā p'tulit ut nūc ego. **E**t ne bñdictus fructus v'entris mei **J**eremias: cui om̄s maledicūt iudei et gētilēs: **U**n' eū appellat malefactorē. alius seditiosum. aliter blasphematorē. multi ambitiosum: et regnum vsurpare volentē. reliquī mendacem aut seductorē: ut p'mis et nō hō. opprobrium hōim et abiectio plebis ē effect'. q' et fm̄ legē maledic' ois q' p'endet i ligno. i. infamis. **E**t q' ergo in luctū p'usa apparet cythara illa angelice salutatis: dimitte eā nec salutes: sed nihilomin' cū ea iux' crucē maneat: ipaz me dicitādo: ipam adorādo: ipam salutādo. et eius auxiliū iplozādo. **D**ecim' **J**acoby vbi sup'. **Q**u' q'ba se h'issima: et ego expiētia teste p'bauī. **N**ā cū q'dā die vener' sc'i h'iem p'plo p'dicare de passione dñi n'ri **J**hu xpi. vellēq; ex more brē h'gis auxiliū iplozare: appuit mihi nō visioe imagiaria: s; i forma visibili corpa lib; ocul' q'dā vestit' more p'pheticō: indutus nigris vestib;: barbā h'is canā vsq; ad cingulū q' videbat' **H**ieremias p'pha. et intell'gens desiderū meum interpellādī sacratissimā h'ginē: dixit mihi hec q'ba. **O** filioli mio de nō molestare la p'iatosa vergene **M**aria: a dimādarli adiuto n' audare p' che p'iena d' melāconia. **B**agnata de lacrie tu la trouerai **E**he e' p'pita la mia p'phā. **Q**n' a li treni io p'nuātai. che suiduarata lei rimā eria **O** gi del luo siol' sara p'uarata. **D**a la maligna gente in

Refert
autor de
se visioz
q'ndaz q'
nō debeat
h'go salu
tari cum
passione
xpi p'edi
camus

iqua eria. **P**ero essendo tāto triblata. **P**in
affanaria crudelita seria. **P**ur se tu voi cō lei
faulare. **I**o verro i tua p'pagnia. **B**ēche me
dubito chel tuo dimā dare. **A**ccrescimēto de
dolor si sia. **Q**uib; dicit' vidēs q' ego volebā
adire ipaz brām h'ginē: app'hēdit me p' ma
nū et duxit corā imāgie ipi' h'gis q' erat vidu
alib; vestimēt' induta ac mesticia plenissima
doloribusq; q'si deficere videbat'. **A**d cui' pe
des ego prin' p'strat' dixi. **P**er che vi vedo
o h'gene **M**aria. **T**uta afflicta ep'ica di do
lore. **S**ono venuto a farue p'pagnia **E**sser
p'ticipe del vostro grā merore. **E**o voi in sino
al mōre caluario. **A**pparegiato sono de veni
re. **E**iui amaramēte lacrimare. **E** patir sel bi
sogna el martirio. **M**a pero che a q'sto po
pulo mio. **V**orete fidelimēte recitare la passi
on del vostro caro fio. **E**t tute le force me tento
māchare. **P**ero col cor ve p'go o m're p'ia. **E**he
vnpocho me voliat' adiutare. **E**he senza el
vostro adiuto nō poria. **D**e si mirabil cosa p'
dicare. **T**ūc illa alta suspiria et gemit' emit
tens. **T**ādē visa ē mihi i hec q'ba rñdisse. **E**t
q' nō possum hodie p' liberatiōe filij mei grāz
iuenire: quō possum tibi succurrere? **U**bi ē
discretio tua? vbi ē prudētia? vbi ē sapia tua
q' deberes mihi p'pati et p'dolere: p' me vis grā
am iuenire? **N**oli noli i aurib; hui' infelicis
sime m'ris hodie salutatōz angelicā p'sonare
q' tali die mihi in amaritudine tota est p'uer
sa. **N**ō igit' mihi dicas aue. i. sine ve. **S**um
em̄ tota plena dolorib; p'p' passioz filij mei.
Un' vere dicere possum illud **T**ren. j. **P**o
sui me. i. mors filij mei desolata. tota die me
roze p'sectā. **E**t ill' **J**ob. xij. **V**ersa est in lu
ctum cythara mea. et organū meū in vocē flē
tium. **N**e dicas mihi **M**aria id est illumina
ta. quia hodie sum lumine p'iuata. ita ve
dicere possum illud **T**ren. v. **M**estū factuz
est cor meū. ideo contenebrati sunt oculi mei
Nō dicas gratia plena. **M**ea em̄ grā p'sum
mata fuit in duodecim stellis de q'bz **A**poē.
xij. dī. **I**n capite ei' corona stellaz duodecim.
Hodie h'go possum dicere illud **T**renorū. v.
Ecidit corona capitis mei. **N**ō etiā dicas:
dñs tecū. que tāgere non valeo. **P**ropterea
dicere possum illud qd' in eodē. c. scriptū est.
scz **D**efecit gaudiū cordis mei. **N**on dicas.
Benedicta tu in mulierib; nā hodie p' omni
bus mulierib; maledicoz. **U**n' dicere valeo
illud **I**sa. li. **N**omē meū tota die blasphemāt'
Ne dicas. bñdictus fruct' v'entris tui. q' ab
om̄ib; maledicūt. accusat. p'spuit et flagellat.
Un' verificat' in eo illud quod **I**sa. j. sc'p'tū

est. Blasphemauerunt sanctū Israel. Qua propter dicere potest illud **Tren. iij.** Sacrus sum in derisum omni populo. canticū eoz tota die. **Dec illa.** De doloribz etiā h̄gis loquēs deuoꝝ **Ubertin⁹** de casali. li. iij. c. xv. inquit. Cogita q̄ntum potes q̄ntū fuerit in corde virgis. dolor mēsurā. Nulla ei rō fuit i corde h̄ginis nō solū que minueret: s; non augmētaret hui⁹ doloris h̄ntē. q̄ si mens tua semp dei diminiēs bona: dicat q̄ nō debuit tātum dolere cū sciret christū ista pati voluntarie. ⁊ seipsum si vellet de morte ⁊ de pena posse redimere. **Sciret etiā q̄ omnes electos de infernali gehenna sua liberaret morte. ⁊ q̄ sicut dei filius tertia die debebat resurgere ⁊ ex ista morte a deo patre debebat accipere nomē sup omne nomē. quo in noīe eius flecteret omne genu. celestiu. s. terrestriu ⁊ infernoꝝ. ⁊ nō solū ipsi Jesu: sed etiā ppter ipm ipsimet virgini ei⁹ matri. Aduertas carnalis aīa q̄ hec omnia dolorem pietatis matris multiplicr augmentabant. Et istoz etiā respectu doloruz aculeis amplius pungebat. Ad quoz euidētiam nota duplex fore genus dolor. Quidāz manantes ex impatiētia ⁊ desperatōe mentis a deo. ⁊ ex descendētia odij in primum. q̄b; aīa inabyssat in angustia q̄ de deo vel de primo se vindicare nō pōt. ⁊ q̄ velit nolit penas oporteat sustinere ab eis dē. Isti sunt dolores infernales ⁊ pphani. qui solū reprobis reseruantur. nec infligunt electis nisi in q̄ntuz ad tempus p suis peccatis illi impie ciuitati iūguntur. Absit autē talis dolor a xpo et a cozde materno: ⁊ ab omni eius electo. nūq̄ em̄ de hoc dolore vel modicū degustauit. Est aliud genus dolor qd̄ ex cōplacētia volūtatis assumit. ⁊ sin virtuales regulas ab eterna ifluētia dei in electoz mentibz mensuratur. **Nec isti⁹ doloris possit vnā stillā habere creatura aliqua in seipsa. Est em̄ ex spūssancī i fluxu agitātis mentē ad dolendū quātū dolere debet. Et sicut iste dolor est semp virtuosus: ita est semp voluntarius. ⁊ quāto magis est voluntarius: tanto magis est intensus. ⁊ quāto magis est grā in anima: tāto ē magis volūtaria ad augmentādū in se oēm h̄ntalem dolorē. Un̄ ⁊ dolores ineffabiles corpis Jesu a grā vnionis sumplerūt siue immensurabilitatis augmentū. Un̄ ⁊ ab aliquibz dicit q̄ illi dolores fuerūt in corde Jesu a diuina sapia dispēsati. Quod sic ego intelligo. q̄ diuina sapia videns infūnitatē culpaz offensionis. vidit q̄ntū dolorē req̄rebat plena ⁊ abundans satisfactio eozundē. Et qz nulla cre-****

atura tantā pōterat in se dolor mensurā: nisi p vnionē diuini suppositi dilatare i summo. ideo statuit hōiem assumere in vnitate psonē. ⁊ ex tali vnione illā dilatare assumptam naturā ad illi⁹ inextimabilis mēsuratio nis receptādā capturā. vñ oīa obiecta occurrentia aspectui mētis xpi nō debuerunt eius h̄ntuosum dolorē diminueres sed augmentare. **Tantū em̄ dolorē debuit xps assumere ⁊ tantum sibi debuit diuina sapiētia infundere q̄ntum sufficeret ad p̄dicta oīa bona cōquirēda ex eius passione. Et iō si iste nō fuisset subsecute grē de sua morte: nūq̄ voluisset nō solum tantū dolere: sed etiā nihil tolerabile assumpsisset. Quāto autē ipse videbat vicinū resurrectionē instare: tāto sciuit q̄ tpe passionis ampliorē oportebat angustia assumere. vt posset illoꝝ dolor a diuina sapia dispositozum exigēte iusticia immēsurabile mēsuram adimplere. Et q̄b; aliquāliter potest videri quomodo dolores xpi inextimabiles fuerūt. Un̄ ⁊ rōnes p̄radicentiū fantasmata sunt errantiū: ⁊ ignorantū dolor in Jesu radice ⁊ causam. **Sicut ḡ fuit in xpo hōie. sic ⁊ in ipsius reuerēdissima matre. q̄ ad illā immēsurabile mēsurā doloru Jhu supra oēm creaturam spūsancto influēte accessit q̄ntuz stantus matris puritatis. dignitas participij Jesu. ⁊ nature cōsortiū requirebat. Un̄ cum isti dolores sint radix oīm h̄ntū reduce p̄deriuatōne peccati. nulli dubiū est q̄ in mētibus humanas infundit sola influētia spir it⁹ sancti. Et qz fundamentū ⁊ radix omnis grē ⁊ meriti est dolor cordis ⁊ corpis crucis christi iesu. iō beatā h̄ginē tantū repleuit in summo de xpi doloribz q̄ntū nō potest cape omnis creatura maternali statu nō euecta. **Ado cogita ⁊ mensura mentē virginē ⁊ aliq̄ntulum nauiga in latissimo mari oceano amaritudinis doloru visceru maternoꝝ. Et cū isti dolores in amore fundent: omnes rōes intendentes amorē: intendēt nō dubiū pariter et dolorē. Et sicut nō minus dilexit xpm. quia sciuit eū esse filiū dei de se naturalit̄ genitum ita nō minus imo inextimabiliter pl⁹ doluit qz vidit filiū dei sic horribiliter tractari. vilificari ⁊ occidi in assumpta ⁊ d suis visceribz pcepta natura. Et sicut nō est min⁹ diligendus dei filius qz ista vidit p nra redēptione esse assumēda. ita sibi magis est dolendus: qz sic amorose tā immēsos p nobis sustinuit dolores. Et sicut ipse maiores dolores assumpsit pro redēptione humani generis: q̄ si nullum redemisset electuz. ita ⁊ beata virgo******

Duplex
gen⁹ do/
loris

Dolores
xpo fuerūt
a deo dis/
pensati

Dolor h̄gis possit
xpi dolor
rem fuit
maxim⁹.

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

Maria sibi magis dōluit: qz ipa videbat qd dolores oim in se portabat. imo sicut ipse fuit omniū redemptor: ita ipa fuit oim genitrix: mediatrix: reconciliatrix: excusatrix: et aduocata oim pctōz. Et ideo cū ipa esset aduocata mūdi tantū dolorē spūscūs suis infudit viscerib⁹ quātū sufficiebat oim electorum genitrici ad excusandā ingratitudez mūdi: qz sic dura morte de sui fabrica suū expellebat autorē: qui ad ipos eruedos de faucib⁹ mortis de sinu patris aduenerat seruilē assumēdo naturā. Vñ ipa p se et p toto mūdo dignū deo morienti et de se genito exhibebat lamētū. Et quāto certius sciebat seipam per filij mortē redimi: tanto magis sibi gratia suo iungebat dolori. Et qzto sciebat breuius ēē tēpus quo mors ad solū tridū debebat in mēbris xpi includi: tāto magis satagebat sibi toto corde cōmori et cōsepeliri: et tāto magis vacabat dolori nullo mō volens a dolore mortis eius et picipatiōe passiōis fraudari. Et sicut ipa sola p grām redemptoris ipsum redemptorē genuit: sic p eādē grām dolore sue mēris plenissime sola picipauit. electrix em̄ grā que ipsam ad dignitatē maternam elegerat: totā ad cōpassionē morientis filij impellebat. vñ tūc menti hōmine nulla ratio occurrebat de filio nisi in rōne amaritudinis et trāfigeris doloris. et si aliqua ratio mēti carnali videat posse occurrisse maño aspectu: sic absorbebat ab amaritudine materno rum viscerū: sicut gutta aque dulcis ab amarissimo mari. Et sicut influxus oim flumioz in mari in amaritudine cōuertunt. sic omnes cogitatiōes mare cordis hōminei in amaritū absozbebat. et ideo ipsa est speculuz et exemplū oim lamentatiū mortē xpi: et archa et armariū dolorum corporis boni iesu. **Dec** **Ubertin⁹** vbi. s. **Qui** etiā in caplo sequēti probat dominū nostrū iesum xpm sepius fleuisse. **Primo** in natiuitate sua. vñ dicere potuit illud **Sap. viij.** **Primā** vocem simile omibus emisi plorās. **Item** fleuit in resuscitatiōe **Azari Joh. xj.** **Fleuit** quoqz sup ciuitatē **Hierusalē** destruendā ppter peccata inhabitantiū: **Lu. xix.** **Dicit** autē pdict⁹ doctor ibidē de christo: qui dixit. **Beati** qui lugent: **Matth. v.** nō seipz hui⁹ beatitudinis benedictiōe priuant: maxime cū in eius luctu tanqz in radice meriti omniū electorū luctus a diuina misericordia acceptet. **Unde** in patibulo crucis abunde fleuit. **Quod** declarans apłus ad **Heb. v.** dicit qd cum clamore valido et lachrymis seipm offerens exaudiet⁹

est pro sua reuerētia. **Qz** si lachryme (sic cre) dēdū est) respondebat clamori vocis et affectibus mēris et statui sui corpis: nō solum fleuerunt illi pij oculi: sed fontes fuerūt irrigui lachrymar. **Vñ** et omis mēs deuota flere cupiens hauriat sibi aquas de fontib⁹ saluatoris. **Propter** hec autē nō imerito edocta per spūscū sancta mater ecclesia tempore xpi mortis in eius persona deplorat. **Aligauerunt** oculi mei a fletu meo. **Non** est ergo admirandū si totū maternū cerebrū defluat in lachrymis: qñ et corpus filij totū fluere sanguinē: et oculos ei⁹ in lachrymas quasi fontes effluere suo doloroso cōtuebat aspectu. **hec** ille. **Arubescat** ergo negātes in beata hōmine fuisse cōpassionē de morte filij: cum pdict⁹ doctor eiusdē libri ca. xiiij. dicat. **Christus** matri sue dedit pmatū cōpassionis vt esset remagnū omis deploratiōis et lamētationis mortis sue. **Ludolfus** quoqz carthusien. in meditatiōibus vite **Iesu xpi. c. lxiij.** inquit **Qualiter** tunc anima matris intimi doloris gladio penetrata erat: cū sic pene filiū suū deficere: languere: lachrymari: clamare et mori: et se in mūdo derelinq in tāto dolore et anxietate videbat. **Et** qualiter clamauit (si tñ loq poterat) et dixit. **O** fili mi dulcissime qd faciā ego mestissima: **Qui** me miserā cōmendatā dimittis? **O** pater omnipotēs in man⁹ tuas cōmēdo filiū meū: imo dominū meū et filiū tuum. **Jam** em̄ deficio: et an filiū meū in eius aspectu mori desidero. **Talia** dicēs extimo qd ppter angustiarū multitudinē vel absozpra erat et quasi insensibilis vel semimortua facta: et qd se sustinere nō valēs corruit in faciē suā sup terrā. **Nullus** em̄ cogitare aut dicere posset quāta mesticia patientē et morientē filiū suspirauerit et doluerit. **Vñ** ipsa sustinebat intus qd fili⁹ tulit foris. **Deuot⁹** etiā sanctus **Bern.** in sermone de plāctu beate hōmine q incipit. **Quis** dabit capiti meo aquas. sic ait de beata hōmine. **Aredo** similiter qd ipsa erat inter illas feminas que christum sequebant min istrātes ei. **Null⁹** autē debet mirari si sequebat illū: cū ipse esset tot⁹ eius dulcor et desiderū. **Hāc** arbitror fuisse inter illas dolētes: inter illas gemētes que lamētabant flētes dñm. **Poterat** hec etiā esse inter illas filias **Hierusalē** ad quas iesus nō clarus impio: s; plen⁹ opprobriō: sputis illitus et flagris afflic⁹: sibiqz in angariam mortis baiulās crucē cōuersus ait. **Filie** hierusalē nolite flere sup me: s; sup vos flere. **O** vrinā o brā hōgo dolor ille sic quotidie inhereret vi

Ips sepius fleuit

scribitur meis ut tunc ibi esset tuus. **O**bscuro lacrimas illas mihi iunde quas habuisti in filii tui passione. **D**ic mihi si eras in hierusalem quando filius tuus captus fuit et vincitur et ducitur ad annam. **A**t illa. **I**n hierusalem eras quando haec audiuit: et gressu quo cumque potui ad dominum meum flens perveni. **S**icut ille fuisse in circuitu pugnis percuti: a lapidibus cedi spinis coronari: et opprobrium hominum fieri: commota sunt omnia viscera mea. et defecit in me spiritus meus. et non erat mihi sereno nec sensus. erant et mecum mee sorores et alie femine plangentes eum quasi unigenitum. **I**nter quas erat maria magdalena: que super omnes alias (excepta illa que loquitur tecum) dolebat. **D**um ipse clamante preconem et impantem pylato sibi baiulas crucem traheret factus est concursus populorum. **A**lij autem super ipsum plangentes sequebantur: alij vero illudentes ridebant. **S**equebatur ipsum put poterat ei? mestissima mater cum mulieribus que fuerant secute eum a galilea ministrantes ei. **A** quibus velut emortua traherebat quosque puerulum fuit ad locum ubi crucifixi erant eum. ubi ante oculos eius fuit in cruce lenatus et ligno durissimo clavis affixus et ipse tanquam agnus coram tondeute se vocem non dabat nec aperiebat os suum. **A**spiciebat ancilla dominum suum in cruce pendente morientemque turpissime. **T**anto dolore verabatur in matrem quam non posset explicari sermone. **M**anabat enim ianquis ex quatuor partibus rigantibus vndis: ligno manibus pedibusque clavis confixis. **D**e vultu illius pulchritudo effluxerat omnis. et que erat per filium hominis speciosus: videbatur indecorus omnino. **V**idebatur quoque conplebatur prophetiam illam in eo. **V**idimus eum et non erat aspectus nec decorus. quia iniquus livor et sbera fedauerat vultum eius. **V**idebatur me deseri ab ipso quem genui. nec superat alius: quia mihi erat vnicus: et ideo non poterat capi in me dolor meus. **V**ox mea fere pierat omnis: sed dabatur gemitibus et suspiria. volebam loqui: sed dolor sbera rubebar. quia sbera iam matrem conceptum dum ad formationem prenderet oris: ad se inspectum renocabat nimis dolor cordis. **V**ox tristis sonabat foris vultus denuncians mentis. sbera dabatur amor que rancu sonabat. **N**am lingua vocis magna perdidit vsum loquendi. **V**idebatur mori quem diligebatur anima mea: et tota liquebat per doloris angustiam. **A**spiciebat et ipse benignissimo vultu me matrem plorantem: et me voluit paucis sberis consolari. sed ipsa consolari non poterat: sed flebam dicendo. **F**ili mihi: fili mi: que dabit ut ego moriar pro te? **M**ortuus fili: cur secum non mortuus misera mater? **A**mor vnicus fili dulcissime noli me derelinquere post te: traheme ad te ipsum ut ipsa moriar tecum. **M**ale solus mortuus: tecum morte per-

Planctus
Marie
ad filium
eunte ad
mortem per
modum
dialogi

matris tua genitrix. **M**ors mihi miserere noli perire. tu mihi sola per cunctis places: exerce vires tuas: trucida matrem et cum filio perime filium. **F**ili dulcor vnicus singulare gaudium: vita anime mee et omne desiderium: fac ut moriar tecum. quare ad mortem genui: sine matre noli mori. **R**ecognoce me miseram et exaudi precem meam. exaudi me obsecro: in tuo me suscipe patibulo: ut que vna carne vivimus vna morte peamus. **D**um dei ipsi nolite mihi perire quia natus crucifixus et matrem crucifigite: aut alia quacunque morte seua me permitte: dum non cum filio meo finiar simul: orbis orbem radio: me iudea filio gaudium et dulcore. **V**ita mea morietur: et salus permittit. ac de terra tollit omnes spes mea. **A**ur que vivit in dolore mihi per filium? **T**ollite: suspendite matrem cum suo pignore. **N**on peris plura: non peras et mihi. tu mihi soli mors esto seua. **T**unc ei sume gauderem si cum christo meo mori possem. **N**elus est mihi mori quam vitam ducere mortis. **D**um fili care: o benignissime nate miserere mris: suscipe preces: desine nunc esse durus mihi que spiritus ei fuisse benignus cunctis: suscipe mris in morte tecum ut vivat per mortem spiritus tecum. **N**ihil sbera dulcor mihi quam te cum mori. et sbera nil amari est quam vivere per mortem tuam. **D**iesu tu mihi pater: tu mihi mater: tu mihi sponsus: tu mihi filius: tu mihi omnia eras. **N**unc ortus perire: viduor sponso: desolor prole: omnia perdo. o fili mi quem vltra facias? **N**e mihi ve mihi fili: quo vadam: ubi me sbera dulcissime nate: quod mihi erit solatium: que mihi sbera dicitur et consilium vltra prestabit? **F**ili charissime omnia possibilitia sunt tibi. sed si non vis ut moriar tecum: relinque mihi aliquid benignum sbera filium. **C**ui dominus iam anxius in cruce oculis et vultu annuens de ioseph ait. **M**ulier ecce filius tuus. **S**ic erat ipse ioseph patris vultu tristis ac plorans: ac si ei diceret. **M**atris dulcissima mollis ad flendum mollis ad dolendum: tu scis quare ad hoc veni: ex te carne sumpsi: ut per crucis patibulum saluarem genus humanum. **S**ed noli flere mulier noli flere dulcissima mater: quia tertia die resurgam: tibi que appebo. **D**epone ergo dolorem: quia ad patrem vado. **N**on te derelero: non te derelinquam: tecum sum: tecum ero omni tempore seculi. **S**i in carne subiaceo impio mortis: sbera diuinitate sum: fui et ero semper immortalis et impassibilis. **S**ed scis unde processi et veni. non ergo tristeris si illuc ascendo unde descendi. tempus est ut reuertar ad eum quem misit me. et quo ego vado tu non potes modo venire: venies autem postea. **I**nterim **J**ohannes qui est nepos tuus tibi reputabit filius. curam habebit tui. et ipse erit tibi solatium fidelissimum. **S**ic tunc **J**ohannem intuitus

Sermo. I. De cōpassiōe Mariē

ait. **E**cce mī tua: ei fūias: curā habe illi: eam tibi cōmēdo. suscipe matrē tuā: suscipe matrē meā. **D**ec pauca dñs dixit. Illi duo dilecti sp̄ fundere lacrimas n̄ cessabāt. **T**acebāt isti duo martyres ābo: z p̄ dolore loq̄ nō poterāt. **I**sti duo fōgies merētes audiebāt xpm loq̄n tē: z ip̄z videbāt paulatī moriēre: nec poterāt r̄ndere fōbū: qz illū q̄si mortuū videbāt. erāt isti duo velut mortui: vñ sp̄s illoz voces ex altare nō poterāt. **A**udiebāt z tacebāt: qz p̄ dolore loq̄ n̄ valebāt. defecerāt em̄ sp̄s eozū z amiserāt fōrtitē loq̄ndi. sol⁹ ill' dolor luc⁹ qz remāsit amic⁹. **A**rabāt flere z flebāt amare. **A**mare flebāt: qz amare dolebāt. nā gladi⁹ xpi aīas vtrozūqz transferat: ac seue pimebat vtrozūqz. q̄ mag⁹ amabat seui⁹ flebat. **I**n mēte mī sentiebat xpi dolores vulnera xpi moriētes seui fuerit tortores i aīa mīris. **M**ēte mī erat p̄cussa cuspide teli: q̄ xpi mēbra seue foderūt iniq̄. **I**p̄az circūierāt imēti dolores: nec poterāt ex refūdi int⁹ atroci⁹ seuiētes. **D**olores nati mīris aīam gladiabāt. i carne xps soluebat debitū mort⁹. qd̄ gūi⁹ erat qz mori ase matrē. **I**nterī cōmēdata mīre Joshi dixit. sitio. z dede rūt ei illi q̄ crucifixerit eū acetū cū felle mixtū que cū gustasset noluit bibere: s; dixit. **C**ōsūmatū est. **E**t exclamauit voce mag⁹ di. **P**i in man⁹ tuas cōmēdo sp̄m meū. z sic dicēs emi sit sp̄m. **T**ūc tremuīt terra: tūc sol sua lumina clausit. **M**erebāt poli: merebāt sidera cūtra **D**ñe suū inbar amisit luna: recessitqz om̄is fulgor ab ethere alto. **S**cidunt duri lapides scindunt vestigia tēpli. **S**urrerūt mlti apr̄tumul sepulcri. **C**ogitare libet qm̄ dolor fuit mīris: cū sic dolebāt q̄ insensibilia erāt. nō lingua loq̄ nec mēs cogitare valebat q̄sto dolore iuxta crucē stabat emortua mī: q̄ cepit illuz fōgo de sp̄sctō. **C**orū erat illi: dolor abstule rat vires. imo strata iacens psallebat ala q̄si mortua. viues viuebat moriēs: viuesqz moriebat. nec posat mori: qz viues mortua erat. **I**n aīa illi⁹ dolor seue seuebat: volebat mori poti⁹ qz post mortē viuere xpi. q̄ male viues mortua tñ erat. stabat dolēs p̄fecta seuo dolore. **B**er. vbi. s. **I**n supiorib⁹ aut fōbis ip̄e Ber. approbat illd̄ qd̄ ego posui i breui tract. metrico passiōis xpi di. **H**icū fōgine as rumor venissz ad aures **I**llacrimās magni fluis istar aq̄s. **E**t potuit charā prexit cer nereplē. **S**ingul⁹ toto pectore mesta trahēs **P**ullabant misere celū suspiria mīris: **A**stqz dolēs filiū sic lacrimata suū. **N**ate meevires mea mag⁹ potētia sol⁹ **S**olamē vite sp̄sqz salusqz mee. **B**ndicite puer sc̄toz glia: mudi

Planct⁹
Marie
metricus
aurozis

Plasmator: mīris vita beata tue. **A**gne dei pater: hāc cur mitissime mortē? **Q**uid vidua i felix sola filicia gerā? **Q**uid tā tribulātibī trās fixere corda? **N**ate caput vitavis nepire mea **T**ūc ihs eximia mestā pietate pentē **C**ōspiciēs dulci voce benign⁹ ait. **P**ro me cur tantos fūdis dulcissima flet⁹. **M**i genitrix: obitu pone dolozē meo. **N**āqz mea tor⁹ pena saluabit orb: **Q**ua sine celoꝝ gaudia null⁹ h̄z. **D**esine tā tātos ad sydera mittere planctus **I**āqz ocl'i taceat fessa pupilla tui. **N**āqz cito p̄pa valid⁹ fōrtite resurgā: **E**t bāiulās victis hostib⁹ astra perā. **T**aceāt ḡiā z pfūdāt illi q̄ dicūt mīrez dñi p̄ssimā (eo q̄ p̄stantie fōrtite h̄er) n̄ voluisse ex cōpassiōe filij: cū ec̄ d̄ deo dicat **J**udic. x. **D**oluit dñs sup miserijs eozū. **S**i ar vis o p̄dicator ad fletū de passiōe xpi pplm̄ icitare: studeas dolozes mīris ex cōpassiōe filij sil imiscere. **I**llis ei q̄ n̄ cōpatiunt fōginis anxietatib⁹: nec eas recitāt pplis p̄t dicere ip̄a fōgo illd̄. **R**e. xxij. **N**ō ē q̄ vicē meā doleat. z iō ad fletū z cōpassiōz pplm̄ iclīna. **B**tā igit fōgo tota fuit dolozib⁹ repletissima vñ dicere tūc posat illd̄. **R**e. iij. **C**aput meū doleo. z **H**iere. iij. **C**etrē meū doleo. z illd̄ **J**ob. xxx. **D**s meū p̄forat dolozib⁹. expe ctābā bona z venērūt mibi mala. p̄stolabat lux z erupērūt tenebre. **I**ntioza mea efferbuērūt absqz vlla reque: p̄uenerūt me dies afflictōis **I**n ip̄a etiā fōficatū fuit illd̄ **E**ze. 30. **Q**uasi p̄turēs dolebat. et ip̄a cū lacrimis loq̄ns cū filio vt eā secū mori faceret: dicere posat illd̄ **J**. **R**e. j. **E**t multitudine dolozū mei locuta sū. z illd̄ **J**ob. vj. **F**ōba mea dolozē s̄ plena. **D**e as sociatib⁹ aut eā dici posat illd̄ **J**ob. ij. **V**ide bā dolozē ei⁹ ec̄ vehemētē. **E**t ip̄a etiā dicere poterat illd̄ ps. xvij. **C**ircū dederūt me dolozes mort⁹. z ps. 30. **D**efecit i dolozē vita mea z ps. 38. **D**oloz me⁹ mouat⁹ ē. z ps. 68. **S**up dolozē vulnez meoz addiderūt. z ps. cxij. **T**ribulatōz z dolozē inueni. **E**t de illo dici poterat illd̄ **H**iere. xlij. **T**remoz app̄hēdit eā. **A**ngustie z dolozes tenuerūt eā q̄si p̄turētē **D**e fletu etiā ip̄i⁹ fōficatū fuit illd̄ **J**ob. v. **L**epit flere mī ei⁹. z. r. eiusdē li. c. **F**lebat mī ei⁹ irremediabilib⁹ lacrimis. **E**t qd̄ mirū s̄ mī p̄ssimā flebat: cū etiā de angelis dicatur **I**sa. 33. **A**ngeli pacis amare flebāt. **S**i etiā lugebāt z flebāt apli p̄p̄ mortē m̄gri: **M**ar ci vl. q̄sto magis lugere debebat mī p̄p̄ mortē filij. **P**rofecto ip̄a tātū fleuit q̄ dicere poterat illd̄ **T**re. ij. **D**efecerūt p̄ lacrimis oculi mei: turbata sūt viscera mea. z illd̄ **H**iere. xij. dicebat. **P**lozās plozabo: z reducet oau

luis meus lacrimas. 2 illd ps. vj. **A**crimias
meis stratū meū rigabo. **L**uc q̄z significatū fu
it illud **Isa. 33.** **A**uriter elāguir terra. i. ipa b.
virgo q̄ terra appellat in sacra sc̄ptura. **D**oc
aut̄ pdictū fuerat **Hiere. iij.** vbi d̄r. lugēbit
fra 2 merēbūt celi desup. **R**ideat̄ igit̄ m̄hi
ipugnātes pietatē p̄ginis gl̄iose: si ipsa fua
uit oīa p̄silia sacre sc̄pture q̄ potuit seruare.
2 si dicat q̄ sic: 2 sup oēs p̄fectissime: vt oib̄
manifestū ē. **P**sideret qd̄ d̄r. **Eccl. 38.** de q̄libz
mortuo etiā c̄neo. **I**n mortuū p̄duc lacrias
2 q̄si dura passus ic̄pe plorare. h̄c̄ ibi. **Q**uid
ḡ fecit sup filiū mortuū q̄ etiā ex p̄passiōe fle
bat sup defunctū extraneū: **A**udiat tales qd̄
dicat **Quid. li. j.** de reme. amo. **Q**uis matrē
m̄li m̄ētis inops in funerenati **F**lere vetat?
Quid ar̄ flēdo diceret ponit qd̄a deuot̄ vul
gari sm̄oe di. **I**ncōmēzo afar vn gran lamē
to soto la croce i vna bruna vesta. **E** dixit. **S**i
ol mio. **E**cce il cōtēto cha spectaua hauer da
te vna grā festa: hora ti vedo i tāto tormēto.
Piāge maria e suspirar nō resta. poi soto la
croce forte lāgue e si basaua el p̄ciolo sangue.
Agelo me dixit chera b̄ndera sop ogni do
na che nascesse i fra. **Q**ñ io staua i camera so
lera. **H**oz son abandōata i tāta guerra. **P**oi
i zenogi a la croce se geta. **E** q̄lla s̄agusola ab
raza e serra. **E** staua p̄strata a piedi del fiolo
Forte piāgēdo cō amaro dolo. **P**oi dixit. **J**o
mel amēto amaramēte cū suspiri lacriosi i piā
to e lucto. **e**lizabēth mie dixit hūilmēte chera
b̄ndeto el mio fructu. **E**t ogi come latro i fra
la gēte e stato tormētato e morto a tuto. **D**a
q̄sti cani iudei senza ragione. **E** posto in croce
fra doi latrone **J**uda che thauea facto el mio
fiolo. **E**he lo vedisti a quel popul i ḡto **T**ra
cto thauea di tāto affano e dolo haueati og
ni iūria p̄dōato como signore del supno po
lo **S**tu i ḡto maligno escelerato p̄ tāto bene
mali hai renduto. **D** che nō fusti al mūdo
mai nasuto. **P**oi dixit a magdalēa. vede el si
gnore che creo el celo: laere e la fra. **P**er dare
pace a ciascun pctōre. hogi i croce sustene tā
ta guerra **V**ede q̄l ciōdo che mi passa il coze
che tanto lun pie sualtero serra. **V**ide le man
p̄fiete al sc̄to ligno p̄ far el pctōre di grā dig
no. **E** tāto sangue da quel corpo vsito. **T**ut
ta la croce ha sacra f̄milia. **P**oi al suo fiolo
za trāsito. **L**a s̄gine maria alzo le cilia. **E** di
xe fiol mio a che partito **N**i lassī tu che son
tua m̄re e filia. **E**cō gran piāto la croce abra
zaua. **D**el s̄ague del suo fiolo si bagnaua. poi
dixit. **S**io vāne el tuo fratello che sul suo pe
cto tadozmētrasti. dal capo a pedi cō duro fla

gello liba tute le mēbre afflicte e guaste **Q**uel
populo crudele inim̄ e fello. anchora par che
questo nō li basti. **A**ime aime fiolo mio e pa
tre habi pietā di me dolēte m̄re. **Q**ñ fiol na
cesti pone ramēte i bethleē: il celo ti fece hono
re. **V**enerno li trei magi da oriēte **A** offerir
a te cō grāde amore. **E**t ogi i sula croce stai p̄
dēte si vergo gnato i tāto deshonore. **F**iol io
nel tēplo te offerite. **A** hora sono p̄ te cossi af
flicta io te trouat̄ nel tēplo a disputare: hora
ti trouo i sula croce morto. **F**iol tu me voluist̄
a cōpagnare: hora ta p̄pagno a si amaro por
to. **S**emp̄re volesti. i poneri adiutare. **h**oz
porge tua m̄re q̄lche cōforto. **F**iol tu apristi
el cel al pctōre. **E**cō la lāza a te ap̄to el coze.
Tu facesti fiol de laq̄ vino. **A** te fu dato a be
uere aceto e felle. **T**u liberasti el grāde el pico
lino. **E** ognū te stato a spirissimo e crudelle.
D creator altissimo e diuino: adiuto porge
a tuo m̄re fiddle. **E**he tāto dole e si lāguisce
forte che dolce a lei saria lamara morte. **N**ō
he alcun si gramo e tribulato che nō habi ri
poso o q̄lche fine. **M**a tu fiolo stat col capo
quino icoronato de pōgēte spine. **E**l tuo cor
po e tutto ilanguinato. **D**ime chemoro o dol
ce fiolino: chel gran dolore il cor tāto mi serra
che tramortita hora vado per terra. **Q**uist̄
coze giuuanne e magdalena **J**acobo e salo
me e marta acorta vedendola cadere i tanta
p̄a. **A**redēdo ciascuno che fusse morto. **P**re
sto adiutorio la matre serena. **E** melio che
pono si la cōforto. **P**oi se drizo cū vna ama
ra voce **E** si abrazo el ligno de la croce. **M**ul
tos alios plāc̄r̄ ipī p̄gis ad maximā deuoti
onē iducētes posui i. ij. p. rosarij s̄monū: ser.
xv. q̄s hic breuitatis cā p̄trāseo. i

Pars secūda huius sermōis que dicit̄
causalitatis.

Quidā deuot̄ sacerdos q̄rit a brā
s̄gine cām sui fler̄ in passiōe filij
dicēs metricē. **Q**uid ploras sūmi
genitrix venerāda tonātis. **E**t ge
mito tristes lumie das lacrimas: **A**n tuus
atroci solimoz carcere vici? **F**ili? i lacrimas
p̄cubuisse iuter: **E**t pietas maīna mouet: te
nobile corp̄. **T**e q̄z pura fides: te pia cā mo
uz. **N** morit nullo dānat̄ crimie nat̄? **I**nē
latrōes (res miserāda) duos. **N** s̄uat 2 lace
ro rutilās de corpe sanguis: **E**t nul q̄ in toto
corpe corp̄ h̄z. **N** nitidis stropheuz dolor
euic̄it ocell̄. **N** q̄riat tenez cāna scelestā ca
put. **S**edaq̄ q̄ pulcros deturpēvndiq̄vult̄
Sputa. q̄ifanda gēs ruit arte feror̄. **N** na
to rapriz certat̄ illudere capto. **E**t nona ribi

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

Maxi
mi dolo
ri
marie.

culis dicitur acta iocis etc. **S**icut dicitur cām do
loris et fletus originalis cognoscimus est sciendum quod mul
tis respectibus ipsa beata virgo habuit cām maximam
doloris. et primo ratione cognitionis. **P**rimo enim sapien
tissima sciebat quod filius eius tolerabat ineffabiles
dolores. et quod nullus unquam fuit nec erit in mundo sic
crudeliter martyrizatus quod filius suus acerbiores pe
nas toleraret. **S**icut dicitur in **R**ic. i. iij. dis. xv. ar. iij.
q. iij. et l. **B**ona. i. eo. li. di. xvj. ar. j. q. ij. et b.
Aho. in. iij. p. sum. di. xlvj. ar. iij. p. totū. et
h. mult. de caus. **P**rimo ratione violatoris. **D** qua
ipse dominus ait per psalmum. **E**t vim faciebāt quod querebant
animam meam. i. vitam mihi auferre. **I**n omnibus enim ill
locis in quibus extimatus est vitam hominis consistere fecerunt
maximam vim. in capite per coronam spinam. in cor
de per aprisionem lateris. in epate vel sanguine per fla
gella in dorso. et clauos in manibus et pedibus ut ex
iret totus sanguis. unde ipse ait **I**sa. lxxij. **T**orcu
lar calcant sol. et de genibus non est vir meum: quia
solayna mulier. i. misericordia sua secum fuit passa per
cruentam cōpassionem. **S**ciendum est autem quod tanta est distan
tia inter cruciatum christi in passione. et cruciatum aliorum
sanctorum quantum distat purus homo a christo. quod inuit ipse
dominus: quod videtur **A**uc. xxij. in horto orans per calice
passionis transferendo a uulnere eius a discipulo quantum
iactus est lapidis. petra enim seu lapis (ut dicitur. **J**
Aho. x.) est christus. quod quantum in infinitum distat in perfectione
ab alijs. **Q**uia homo corpus christi erat de substantia virginis: ideo
illa ei fuit propinquissima in doloribus. **S**ecundo do
lor christi fuit maximus ratione causarum sue occasio
nis. **T**anto enim quod magis affligit patiendo quanto non
per sua sed per culpa aliena patitur. quia tunc est iusticia
et equitate cruciatur. **U**nde quod quod videt se pati quod
meret mitigat eius pena. **I**deo **Q**uid in eplis
ait. **A**uif ex merito quod quod patiare ferē tu est
Que venit idigne pena delēda fuit. **S**ed
quod quod patitur non per sua sed per aliena culpa fit do
lor eius maximus. ideo **M**at. xxvij. dicebat latro
iusus alteri. **N**os quod de digna factis nris reci
pimus: sed aut quod: **A**ps igitur patiens per alienis de
licis non per suis maximam habuit cām doloris
et tanto maiore quanto omnes penas prulit quod omnibus
homibus debebant per eorum peccatis. unde **I**sa. liij. **D**
Verelanguores nros ipse tulit et dolores nros
ipse portauit. **I**pe vulneratus est propter iniquitates
nras: attritus est propter scelera nra. **D**es nos quasi
oues errantium: unusquisque per viam suam dedinavit
sed per diversa peccata. et dominus posuit in eo iniquitates omni
um. **E**ū igitur per quod libet mortali peccato debeat pena
infinita et infernalis. pena ipsius domini iesu dei et
homois quod satisfecit per omnium hominum peccatis fuit incōpa
bilis. unde in persona eius inquit psalmus. **R**epleta est ma
lis anima mea: et vita mea in inferno appropinquat

Distātia
doloris
xpi a do
lore alio
rum

uit. i. per alienis delictis penas quasi infernales tole
rauit. et ideo **B**er. inquit in ser. passiois. **Q** bone
ishu quod tibi est mortis: mortis nos dediti sumus: et
tu soluis: nos peccauimus: et tu luis. et itez. **Q**
homo considera mentali oculo quanto remuneratiois
debito astringaris. respice sudorem sanguineum:
alapas et tumeliam: flagelloz duriciam: coronam
spinam: spuri ludibria: crucis suspendium: oculos
languentes: oris pallorem: fellica cibaria: ace
rosa pocula: caput inclinatum: et denique mortis
supplicium. **S**u igitur filius beate virginis fuerit san
ctissimus et sine vlla macula: quod peccatum non fecit nec
inuenerit est dolus ore eius: **I**sa. liij. **I**dcirco sume
tolere debuit: quia ut sceleratissimus occisus est. unde
Isa. eo. c. de illo ait. et cum sceleratus reputatus est
Exclamabat ergo homo beatissima. **D** fili mi beatissi
me tu quod es omnium sanctorum sanctissimus peccator maximus
reputatus: tu sapienter dicitur stultus extimatus: tu quod
per ineffabiles et turribus tuis gloriam et laudem per
mereris ut malefactor crudelissime pncaris:
ex quod dolor tuus et meum est ingentissimus. **T**ertio do
lor christi fuit maximus ratione cōplexiois. **D**icit enim
philosophus in li. de sensu et sensato quod nobiliores potē
tie sunt magis apprehensue obiectoz. quod per se. nā
cum oculis sit nobilior et delicatior manu: manus
vero delicatior calcaneo: hinc est quod eadem percussio
equit facta in pedibus gūiore pena exhibebit oculis
lo quod manu vel calcaneo. quod per supposito dico quod
cum christus deus et homo habuerit nobilissimam cōple
xionem super omnes humanas creaturas. perfecto in
morte maximam super omnes dolores habuit affli
ctionem. **E**t reformatus sic. **D**ixit philosophus in li. de sen
su et sensa. quod omnis pena est principaliter in tactu. unde
quod quod huius unum membrum freneticum vel idormita
tum sentit quasi nihil vel modicum puncturas in eo
factas. et per se huius nobiliorē tactum magis
sunt passibiles. quanto sensus tactus est viuacior
tanto dolor est acutior. ut dicitur. ij. de anima. **E**ū igitur
christus habuerit sensus tactus viuacissimum. quia eius
nobilissimum corpus fuit formatum virtute spiritus sancti
et illa quod immediate fiunt a deo sunt nobiliora et
perfectiora: dicere autem in li. de cau. **Q**uicquid
facit causa nobiliori et altiori modo facit causa per
ma. ergo etc. **T**anto igitur beatissima virgo maiori cru
ciabatur dolore ex christi passione: quanto sciebat cor
pus eius nobilissimum et delicatissime cōplexiois
acerbiorē penam tolerare. **Q**uarto gūissima
fuit pena christi ratione modificationis. **T**anto enim pe
na est acerbior quanto velocius virtute nature de
struit: maxime ubi membrum aliquod non corrumpit:
sed christus in cruce suspensus adeo cito est mortuus:
ut etiam plures mirarent. ergo etc. **M**odus autem pa
riendi fuit gūissimus cum quod patiebatur in locis
maxime sensibilibus. scilicet in manibus et pedibus: in

Nobili
or cōple
tio i xpo

Modus
accubissi
mus pas
sionis

quib⁹ est mag⁹ neruoz abūdātia: in q̄b⁹ mā/
xime viget sensus tact⁹. tū ppter doloris vni/
uersitate: quia passus est p totū corp⁹. vñ ve/
rificatū est illud *Isa. j.* A planta pedis vsq;
ad fricē capitis nō remāsit i eo sanitas. La/
puit em̄ illd̄ sc̄tissimū gazophilaciū sapiētie
dei puncturis acutissimis corone spinee vsq;
ad cerebrū penetrātib⁹ pforatū est. **O**culi ei⁹
p̄ssimi in derisum velati sunt. facies ei⁹ ple/
na grāz deturpata est sputis ⁊ sanguine: ita
vt leprosius videret. iuxta illd̄ *Isa. liij.* **V**idi
mus eū q̄si leprosum: vñ nec reputabim⁹ eū.
Sene ei⁹ cādice ⁊ rubicūde alapis p̄cussē sē
vñ ipe ait *Isa. l.* Corp⁹ meū dedi p̄cutiētib⁹
⁊ genas meas vellētib⁹. **A**ures ille que me
los audiūt angeloz repletē sūt blasphemijs
detractiōib⁹: cōtumelijs ⁊ irrisiōib⁹ populoz
Unde ipe ait p̄s. xxi. **O**mnes vidētes me de/
riserūt me: locuti sunt labijs ⁊ mouērūt caput
Nares eius beatissime: ad cuius odorē reui/
uiscūt mortui: fatigant⁹ fetozib⁹ cadauēz cal/
uarie loci. **C**apilli delicatissimi capitis eius ⁊
barbe violētia tracti aut eunsi sunt. **O**s ei⁹
quod tam sanā: tam sapidissimā tāq; vtilissi/
mā ⁊ verissimā doctrinā ptulerat: p̄cussū ē
⁊ tanq; ovis ad occisiōē duct⁹ nō apuit os
suum: *Isa. liij.* **C**ollū eius suauissimū colla/
phis attritū est: man⁹ eius potētissime: ex q̄z
tactu infirmi sanati sunt: ⁊ leprosi mundati
sunt: clauis durissimis cruci affixe sunt. **P**e/
des eius: quoz terra scabellū ē: quoz dicitur/
rentes p ciuitates: villas ⁊ castra tantū labo/
rauerūt p hoim salute in cruce pforati sunt
Un ipe ait p p̄phetā p̄s. xxi. **F**oderūt man⁹
meas ⁊ pedes meos: dinumerācūt om̄ia ossa
mea. **T**orū cop⁹ illud dulcissimū quod in ci/
bum salutiferū nobis reliquit multis diris
flagellis cesum dilaceratū ⁊ cruentatū ē. vñ
ipe ait p̄s. **E**go fui flagellat⁹ tota die. **I**s/
sa ei⁹ cōquassata sunt: lingua ipi⁹ aceto ⁊ fel/
le amaricata. vñ ipe inq̄t p̄s. **D**ederunt in
escā meā fel: ⁊ in siti meā potauerūt me aceto
Demū eo mortuo nō satiati de cruciatib⁹ vi/
uentis: latus ei⁹ iam mortui lancea transfixe
rūt. vnde ipe cōquerit *Job. xvi.* dicens. **A**ir
cū dederūt me lanceis suis: vulnerauerūt lū/
bos meos. **A**t nō solū ei iniuriati sunt sed etiā
vestib⁹ ei⁹. vñ ipe cōquerit p p̄phetā p̄s. xxi.
dicens. **D**iuiserūt sibi vestimenta mea ⁊ super
vestē meā miserūt sortē. **Q**ue oia p̄siderans
beatissima s̄go dolorib⁹ plenissima dicebat
illud *Tren. ij.* **O**cul⁹ me⁹ afflicti⁹ est: nec ta/
cuit: eo q̄ nō esset requies donec aspiceret et
videret dñs de celis. i. nō tachi a fletu: eo q̄

nō esset requies alicui mēbro filij mei: donec
aspiceret dñs. s. ipm resuscitādo a mortuis.
Quinto grauissim⁹ fuit dolor ratioe dereli/
ctionis. **D**iuinitas em̄ lz nunq; dimiserit hūa/
nitate xp̄i quo ad vnionē: tñ derelict⁹ eā quo
ad cōsolationē tpe passiōis. **U**n sc̄dū est q̄
(vt dicit doctores) tñ fuit dolor xp̄i vt val/
de mirū eēt quare nō moreret. nisi qz phisici
dicūt q̄ nemo ex dolore in hac vita mori pōt
nisi ipe dolor p̄municet sensualitati. **S**z di/
uinitas xp̄i p̄mittebat sensualitatē pati vsq;
ad p̄pinq̄tatē mortis. **D**einde virtutē noua
ei cōmunicabat vt magis pateret. **U**n nō so/
lū semel: sed pluries dolorē mortis sensit. **E**t
ideo dicūt doct. q̄ qñ diuinitas dimisit hu/
manitatē facere cursum suū: ⁊ nō dedit ei vir/
tutē fortificatiuā: tūc clamauit in cruce cū la/
chrymis ⁊ clamore valido: vt ait ap̄stol⁹ ad
Heb. v. dicens. **D**e⁹ deus me⁹ vt qd derelict⁹
me: **M**at. xxvij. q̄si diceret. **C**lamauerūt ius/
sti ⁊ dñs exaudiuit eos: p̄s. xxxij. **P**res vete/
ris et noui testamēti i tribulatiōib⁹ suis ⁊ cru/
ciatib⁹ dñs exaudiuit. ⁊ si nō sp̄ liberando ab
illis penis: tamē semp̄ solādo mentē eozum.
Ego autē clamabo per diem ⁊ nō exaudies.
Fuit igit̄ asprim⁹ dolor ei⁹: qz diuinitas nullū
ei refrigeriū p̄stitit sicut ceteris martyrib⁹.
sed ipm q̄ ad om̄e gaudiū ⁊ cōsolationē dere/
liq̄t. **D**erelict⁹ etiā fuit ab hoibus. vñ ipe in/
quit p̄s. di. **Q**ui me consolaret nō inueni.
Nō em̄ p̄solabat̄ sicut fieri solet mortū abdi/
catis a ducētib⁹ eos. sed cōtristabat̄ ab oibus
Nā iudei illudebant ei cū p̄ncipib⁹ sacerdo/
tū ⁊ blasphemabāt eū. gentiles s̄o coronam
spineā capiti imponētes percutiebant illud
Dereliquerūt cum discipuli qui cū eo erant
Un ipe p̄querit p̄s. di. **L**onge fecisti no/
tos meos a me: poluerūt me abominationē
sibi. **D**ereliquit̄ eū alie marie: q̄ fidē diuinitatē
eius amiserāt. **S**ola igit̄ p̄ssima s̄go tāto
acrius dolebat ⁊ ei vehemēt⁹ comparteba/
tur: quāto eū ab alijs om̄ib⁹ derelictū cogno/
scebat. **S**exto nō modica fuit causa dolo/
ris in xp̄o patiēte ⁊ matre compatiēte hoc q̄
cum latronib⁹ crucifix⁹ est. **E**t ista rō pōt di/
ci associatōis. **S**icut em̄ pati iustū ⁊ innocē/
tem cū alijs sanctis ⁊ probis viris ⁊ iniuste
p̄denari ad mortē est aliquod refrigeriū: ita
ecōrra condēnari cū sceleratis est augmentū
pene. cū ex hoc vidētes iudicēt eū sceleratū. **E**t
ideo hoc xp̄us horrens fm̄ sensualitatem ora/
bat p̄s. di. **N**e p̄das cū impijs deus aiām
meā: ⁊ cum viris sanguinū vitā meā. **S**e/
ptimo erat dolor xp̄i acerbissimus. ratione **D**

Quō di/
uinitas
derelict⁹
humani/
tate xp̄i

Editio
p̄sonap
cientia

Berno. I. De cōpassiōe Marię

suspēsiōis. s. i. cruce. **A**ur em illo tpe erat sup
pliciu valde abomiabile: qz scptū erat Deut.
xxj. **M**aledict⁹ omnis qui pendet in ligno
Mors g̃ ipi⁹ fuit maxime infamie: et conse/
queter acerbissime pene. **U**n̄ Aug. in smōe
passiōis ait. **I**psē rex regū z dñs dominatiū
mortē sustinuit imatura: qz in flore iuuetutis
violenta: qz ab alijs z bñficiarijs. z acerbissi/
mā: qz crucē. ac vilissimā: qz i medio latronū
Et Bern. sup **S**an. inq̃t. **O** hūilē z sblinē
o altissimū z nouissimū: o opprobriū hoīum
z gloria angeloz: nemo sublimior: nemo de/
spectior. **A**to vilis quātū potes: nunq̃z dñi/
stoviliōz eris. **I**psē siquidē rex regū z domi/
nus dñantiū fuit vilissimo pctio venalis ex/
positus: a vilissimo populo vilissima passus
vilissimo loco crucifixus crucis supplicio tra/
ditus inter latrones posit⁹: cum iniquissimis z
vilissimis homibus deputatus modo vilissi/
mo tractat⁹. **E**tem tanq̃z malefactor bonus
dñs capit: tanq̃z furiosus mansuet⁹ vinculis
astringit: tanq̃z pestifer saluator accusat: tan/
q̃z homicida vita hoīm morti damnat: tanq̃z
leprosus z imūdus mūdator criminū extra/
mentia eicitur: tanq̃z latro crucifigit. tanq̃z fla/
gitiosissim⁹ cōfutat⁹ ab oib⁹ z intuect⁹ nu/
datur z tanq̃z vermis vilis z vilissim⁹ sum⁹
deus cōspuit z cōculcat. **H**ec ille. **Q**ue omnia
inferi⁹ patebūt clari⁹. pp̃ que bñdicta vir/
go ineffabiliter dolebat. **S**eptimo dolo: xpi
fuit grauissim⁹ rōne conditiōis. **Q**uāto em
dignior est p̃sona q̃ offendit: tanto maior est
offensa. z p̃ cōsequēs sustinet⁹ z om̃i ei attrinē/
ti atq̃z eū diligenti occasio maioris doloris.
Aū igit dñs iesus est⁹ deus z hō dignior p̃so/
na esse nō poterat. **E**t q̃uis diuitas sua parti
nō posset: tamē quia humanitas illa erat or/
ganū quoddā z quasi vestimentū diuinita/
tis. vnde **A**p̃lus ad **Ph**il. ij. ait. **E**t habitu
inuēctus vt hō. **I**deo ois iūria facta illi hu/
manitati z corpi pōt dici facta deo. sicut qui
frangeret vel spueret in veste regis vl̄ impa/
toris qua induit⁹ est: diceret facere iniuriā nō
vesti sed regi vel impatori. **I**nq̃tum etiā ho/
mo erat de stirpe regali z sacerdotali genit⁹:
rex z sacerdos summ⁹: innocētissim⁹ z sapiē/
tissim⁹: z miraculis aefancitate et doctrina
famosissim⁹. **A**um igit ei fuerint illate tot cō/
tumelie: irrisiōes: maledictiōes: infamatōes
z afflictiōes corpi: indē magnus sibi exurge/
bat dolor z matris ei⁹. vñ ipa exclamat dices
illud Bern. **D**eus mihi: quia captiuoz liber/
tas capit: gl̃ia angeloz illud: deus oim fla/
gellat: candor lucis eterne z speculū sine ma/
cula z spuit. **E**t cū vita oiz occidat: qd̃ restat
nobis miseris nisi vt eamus z nos z moria/
mur cū eo. **D**olebat siq̃dē p̃ssima virgo de
iūrijs tāti filij tam sancti tā innocētis: et ma/
xime de offensa dei. **N**ono grauissim⁹ erat
dolor xpi z matris ei⁹ rōne illatiōis. **Q**uāto
em plures cōcurrūt z diuersoz statū z ma/
gistratū: z amici z valde benefici z illi q̃ re/
putant iusti ad inferendā iniuriā z mortem
valde ignominiosam alicui: tanto maior do/
lor z afflictio sequit⁹ in passo z in q̃libet attri/
nēte z amico eius. **S**ed ad inferendā passio/
nē tā amarā z opprobriosam h̃ginis filio cō/
currerūt de om̃i genere z statu. z etiā vn⁹ qui
p̃us erat discipul⁹ z bñficiatus. **E**t ideo h̃go
mater eius dilectissima summe voluit vides
impletū esse illud quod ait p̃pha ps. ij. **A**sti/
terūt reges terre: z p̃ncipes cōuenerūt i vnū
aduersus dñm z adūsus xpm eius. s. ad mor/
tem ei inferendā. **R**eges quidē astiterūt. s.
Herodes rex galilee: qui spreuit eū cū exerci/
tu suo: z indutū veste alba vt fatuuz remisit
illū ad **P**ylatū vt iudicaret eū: **L**uce. xxij.
Rex romanoz. s. impator **T**yberius: z si nō
in p̃sona p̃pria: tamen p̃ suū locū tenentē **P**y/
latū tulit suam mortis p̃tra eū: **M**at. xxvij
P̃ncipes q̃z sacerdotū z pharisei: q̃ erant
inter alios p̃ncipaliores: z iusti hoies repu/
tabant: collegērūt consiliū vt xpm morti tra/
derēt z occiderēt: **J**oh. xj. **E**t ipm tanq̃z ma/
lefactorē **P**ylato p̃sentauerūt occidendū:
Mat. xxvij. **D**is etiā popul⁹ acclamauit co/
rā **P**ylato vt xpm crucifigeret: z **B**arrabā sce/
leratissimū dimitteret. z sic factū est. vt in p̃/
allegato. c. habet. **A**ffuit quoq̃z passiōi xpi se/
xus femine. s. ancila ostiaria vilissima. que
licet nō posset adire iesum ad eū illudendū
p̃pter occupationē officij z p̃pter frequentā
p̃p̃li ipm dñm circūdantis z illudētis: tñ vt
rus neq̃cie sue exercuit i discipulū ei⁹ **P**etrū
volens eū facere detineri cū xpo. vñ z mani/
festauit eū dices. **E**t tu ex discipulis es hoīs
ipius: **J**oh. xvij. **I**te dixit. **E**t tu cū **J**esu na/
zareno eras: **M**atth. xxvj. z **M**arc. xij.
Milites quoq̃z **P**ylati (q̃ gentiles erāt) post
q̃beratiōes z opprobria atq̃z diuersas affli/
ctiōes: deduxerunt eū ad patibulū crucis. z
sic om̃es p̃uenerūt aduersus eū. **C**ōuenerūt
etiā beneficiati ad eius mortē. **N**am ip̃e p̃i⁹
domin⁹ multa beneficia fecerat populo he/
breoz z patrib⁹ eoz. z ista vna erat cā mari/
mi doloris in ip̃o. vñ in cruce dicere poterat
cū ps. **R**etribuebant mihi mala p̃ bonis: et
odium p̃ dilectiōe mea. **I**tem dicebat illud

D

Status
iferentiū
passiōe
m̃triplex

Deditio
p̃sonapa
rientis

Michee. vij. **P**le meus qd feci tibi: aut in q molesti sui tibi: rinde mihi. **E**go ptes tuos Jacob et fili ei tpe famis in egypto enutriui ne pires: et postea te multiplicare feci i maximu numeru: et de dura egyptiorum fuitute eduxi. **A** flagellis qb tota egyptu percussi te liberaui ac mare rubru tibi aperui: vt p illud sicco vestigio ptrares: et Pharaone psecutoru tuu cu exercitu suo demersi. **M**ana de celo te p. xl. anos in deserto pavi. aqua q de petra tibi eduxi. et psequentes te hostes ptraui. **S**co. s. regu amoroer. et Og regu basan ggate. **T**erra fluete lac et mel donauit tibi. et in ea. xxx. reges et plimas nationes tibi adulesces infeci. **I**n mote synai tibi legu dedi. et de captiuitate p Esdra Neemias et Zorobabel reduti. **D**e qui oppostioe antiochi regis te p iuda machabeu et frs ei excussi. **E**go de genere tuo carne sumpsi. et de sum facti frater tuus. **E**t p ciuitates et fras tua pcurado salute discipulo cu anxietatib et laborib qplimis: tibi pdicado regnu dei. **A**cos tuos illuminaui: leprofos mudauit: claudos erexi: obsessos a demomb libaui: surdis auditu restitui: mutis loquelam: infirmis varijs sanitate: mortuis vitam. **P**recepta dei tibi declarauit: errores psumpti: vicia rephedit: consilia dedi: et via pfectiois tibi ondi. **Q**uid aliud tibi facere potui et no feci: **H**ecine reddis dno tuo ppe stulte et infies. **Q**ue oia consideras ego bndicta sumo pere dolebat. **U**n dicebat cu ppheta ps. xxx. Defecit i dolore vita mea: et anni mei i gemitib. **D**ecio agguabat dolor xpi et mis ei rde festinatōis. **E**rat em solenitas pasce seu azimoz: q erat pcpua sup oes alias. i qua tenebant ex lege oes iudei uenire in Hierlm ad replu de qbuscuq ciuitatib et locis ad sacrificadu. **E**t qz p varias captiuitates eoru erat satis dispersi p orbē. s. in italia: asia: africa: et. vt patet Act. ij. de omni pene natione uenerat Hierusalē ad illud festu. **Q**uaro aut qd damnat et ducit ad morte ppter maleficiu pcurate maiori: pcur su populi: tanto maior ei insurgit pena psumptiois et erubescētie pssiderat em q qlibet videns narrabit alijs. **E**t si pegrin est reus ad patriā suā referet et diuulgabit ibi de ei dānatione et vituposa morte: et sic vbiqz infamabit. **D**e qui aut crimie calūniōso. s. de blasphemia dei (q erat grauissimū pccm apud iudeos) accusat fuerat: qz filiu dei se dixerat. **I**re de crimie lese matris: qd erat grauissimū apd gētilēs: q. s. voluisset se facere regē iudeoz: et consequenter ex ambitioe usurpare impiū romanoz. vnd

R
Ips sez
pasce ad
didit do
lori xpi

i titulo crucis sc̄pserūt. **I**hs nazaren⁹ ret in deoz. qsi dicerēt. **H**ec est cā passiois ei⁹. **E**t vt omes possent legere (ex quo de omi gente ibi erāt. s. hebreoz: grecoz et latinoz) scripserūt ipm titulu lris grecis hebraicis et latinis vt habet Johis. xix. **C**onsideras igit pūissima ego tanta filij cōfusione: tamqz publicandā per orbē eius diffamationē: nō poterat non valde dolere. vñ dicebat illud **T**ren. j. **A**udite obsecro vniūsi populi et videte dolorem meū. **U**ndecimo aggrauabat dolor ei⁹ ratioe vilificatiois. s. ex loci vilitate i q crucifix⁹ est. s. caluarie: in q erant ossa mortuoz et alia cadauera: et ibi occidebatur vilissimi hoies et sceleratissimi malefactores. ex quo ipse dñs et mater ei⁹ augmentū habuit doloris. vñ dicebat pūissima ego illd **T**ren. j. **I**dearco ego plorans et ocul⁹ me⁹ deducet lacrimas. qz longe fact⁹ est a me solator. **I**deo aut amarissimē flebat vt alias omes mulieres suas socias ad lacrimas puocaret. **D**uodecimo aggrauabat dolor ei⁹ rde pditiois. **N**ā cū copiosa fuerit apd deū redēptio: adeo q p cū sanguinis xpi nō solū mudū sed mille mudos redimere potuisset. tamē ipse xps et mater eius videbat fructū passiois paucos debere psequi ppter ignauiā et ingratiudinē. **S**icut em ex magno lucro quod qd videt se psequi ex suo labore: multū gaudet et solat. ita econtra cū aliqz maximo labore affigit p acq̄sitiōe alius rei et videt se modicu fructū posse psequi valde cōtristat. **Q**uapropter xpus vidēs q multi sunt p passionē suā redēpti quo ad ipsum: et ad celestē patriā vocati. pauci sō saluabunt ppter eoru malignitatē: dicebat illud **M**ichee. vij. **V**e mihi: qz factus sum sicut qui colligit racemū in autumno. **N**ā vinde miata vinea nō repit nisi aliqz paruus racemus. **E**t sicut christ⁹ paucos colligebat racemos: id est paucos ad fidem suā cōuersos ex passione sua. **U**nus racem⁹ fuit latro cōuersus. alius sō cēturio qui eū filiu dei est cōfessus: vt habet **M**at. xxvij. **M**at. xv. et **L**uce. xxij. **I**hs igit sciēs oia q vctura erāt **J**o. xvij. vidēs quod priuabant merito passiois sue: et sic vita eterna: dolore tam maximo cruciabat q poterat dici quasi infinitus: tū quia numeri dānandoz qui puabunt merito passiois sue dicat infinit⁹ quo ad nos: tū qz priuadi sunt vita eterna et infinita: tū qd dolor dānandoz erit infinit⁹ et etern⁹. vnde **A**mb inqt de dño iesu. **T**ristis erat et tristis videbat nō p sua passioe sed p nostra dispersione. **F**uit g dolor ipi⁹ ex consideratiōe igrā

S
Loc⁹

I
Frustra
tio passi
onis ad
didit dol
lorem

Maria
marie
luc p
pcc. v.

Bermo. I. De cōpassione Marie

titudis hūane et paucitatis saluandorum maior
 quā cruciat⁹ flagellatiōis et crucifixiōis ac mor-
 tis corporalis. **U**t em̄ inquit **Tho.** sup. iij. phisicorū
 corū. ex p̄ditōe finis magis auget dolor quā ex
 p̄ditōe corū quā sunt ad finē. **N**ā videm⁹ quā
 aliq̄s p̄ totū annū exudauit ad laborandū
 ager seu vineā: si postea veniat tempestas seu
 pruina auferēs fruct⁹ cāpi aut vinū: talis gra-
 uis de hoc dolet quā de labore et sudore totius
 anni. **Q**uo p̄supposito clar⁹ est quod x̄ps h̄ sine vo-
 luit crucifigi: et ad h̄ elegit i cruce suspēdi: iux-
 illud **Job.** vij. **S**uspēdiū elegit sibi aīa mea:
 vt. s. oēs homines grati existerēt de tāto b̄fici-
 cio et saluaret. **E**t iō cū videret aīas futuras
 ingratissimas et p̄uādas merito passiōis sue
 magis doluit quā de crucifixiōe. **U**idem⁹ nā
 quā quā mercator quā toto tēpe vite sue insudauit
 ad congregandas merces. xxv. millū ducatorū
 si postea veniat in mari tempestas que nauē
 cū merab⁹ submergat: tātū in se dolore susci-
 pit quātū extimauerat valorē ip̄az mercū.
Aū igit filius virginis vt prudēs mercator spa-
 cio 33. annorū sp̄ insudauerit p̄ salute huma-
 ni generis. vidēs p̄p̄ ingratitudinē p̄di et iua-
 nū effundi p̄ciosum sanguinē suū quā ad dam-
 nandos: vehemētissime doluit. **U**n̄ brūs **Bo-**
na. in. iij. di. xvj. ar. vl. q. vl. introducit dictū
Philippi cācellarij parisiē. quā in p̄sona x̄pi
 inquit. **O** hō vide quā p̄ te patior: nō est dolor si-
 cut quo crucior. ad te clamo qui p̄ te morior
 vide penas quā afficio. vide clauos quā con-
 fodior. vide lācā cū qua trāffigo. **E**t cū sit
 tantus dolor exterior: extat interi⁹ planctus
 p̄grauior: te cū ingratū tātū expior. **P**rop̄
 p̄dictas aut oēs afflictiones dicebat ipe filius
 virginis illud ps. xxvij. **A**fflic⁹ sum et hūilia-
 tus sum nimis. **I**pa aut m̄ eius doloratissi-
 ma exclamabat dicens illud **Tren.** j. **O** vos
 oēs quā trāffis p̄ viā attēdite et videte si ē dolor
 sicut dolor me⁹. **F**ili⁹ em̄ cognoscebat dolorē
 m̄ris ex sui cōpassiōe: et magis dolebat de h̄ quā
 de sua passiōe. brā s̄go cognoscebat imēstia-
 tē dolorē quā patiebat filius. **t**etiā cognoscebat quod
 ille magis dolebat de m̄ris afflictione quā de p̄p̄
 afflictione. et p̄p̄ h̄ vn⁹ alteri cōicabat dolores
 suū: et magis affligebat vnusquisque eorū ex dolo-
 re alteri⁹ quā ex p̄p̄. et sic dolor vnus gladi-
 bat et penetrabat cor alteri⁹: vt ait **Hugo** p̄-
 cera i meditatiōib⁹ passiōis x̄pi. **S**cdo p̄n-
 cipalit̄ dico quod p̄ssima s̄go marie angustia-
 ta fuit: et igētes dolores sustinuit. v. alijs rō-
 nib⁹. **P**ri⁹ quia mulier erat. scdo quia vnigeniti
 m̄ris erat. tertio quia p̄ns erat. q̄rto quia ip̄s sume
 diligebat. q̄nto quia cū iuuare nō potat. **P**ri-

Maria
 marie do-
 luit p̄p̄
 p̄ter. v.

mo aut doluit quia mulier erat. **N**aturalit̄ em̄
 mulieres magis cōpatiunt̄ tribulatiōes quā viri
 vn̄ mulier dicitur quā molier a mollicie sic dicta.
 mutata s̄ra. vt ait **Varro**: quē refert **Lactā-**
 tius in li. de opificio rei. c. xij. **I**deo s̄m p̄m̄ i
 li. viij. de animalib⁹. **M**ulieres sūt mollio-
 res et maioris pietatis et cōpassiōis quā viri.
 vnde mater magis dolet de aduersitate et mor-
 te filij quā p̄. **N**ulla autē mulier vnq̄ fuit sic
 pia et cōpassiua sicut s̄go p̄ssima. ergo nul-
 la vnq̄ sic fuit afflictā ex morte filij sicut ip̄a
Scdo maxime doluit: quia vnigeniti m̄ris erat
Si em̄ alios filios habuisset sup̄ eis cōsola-
 ta aliquētulū fuisset. s̄z amissio vnigeniti est
 nimīū dolorosa. vn̄ s̄ptura quā vult exp̄mere
 aliquē luctū multū dolorosum: assimilat euz
 luctū vnigeniti. vn̄ **Diere.** vj. dicit. **L**uctū
 vnigeniti fac tibi plāctū amāz. vbi glo. ait.
Nihil dolēt⁹ vnigeniti morte. et iō quia dolor
 dānatorū erit grauissim⁹. iō dicit **Amos.** viij.
Ponā eā quā luctū vnigeniti. s̄. solatia mun-
 danorū. **S**ic igit amor vnigeniti excedit ali-
 os amores. vn̄ maximi amores cōpant̄ amo-
 ri vnigeniti: iux̄ illud. ij. **R.** j. **S**ic m̄ vnū fi-
 liū diligit sic diligebat te. **I**ta nō ē dolor ma-
 ior quā de morte ip̄i. **Q**uā magis etiā sit pena de
 amissioe vnigeniti vel oīm filiorū simul: quā
 ad idē tēdit: patet **Job.** j. vbi iob audiēdo quod
 oīa bona sua temporalia p̄diderat: nō oñdit signa
 doloris: s̄z audita morte filiorū scidit vestimē-
 ta sua p̄p̄ vehemētiam doloris: et tonsō capite
 corruit i terrā. **T**ertio marie doluit quia p̄sens
 erat et filiū suū affligi videbat. **Q**uā em̄ aliq̄
 m̄ris audit filiū suū mortuū multū dolet. quā aut
 audit eū horribili morte occisum magis do-
 let. sed quā aut oculos suos cernit ip̄um crude-
 lissime mactari: tūc maxime dolet. **V**era est
 em̄ s̄nia illa **Oracij** in poetria dicitis. **S**e-
 gnus irritat aīos demissa p̄ aures. **Q**uā quā sūt
 oculis subiecta fidelib⁹. **E**t illud phi in ij. de
 anima. s̄. potentia p̄p̄inqua melius percipit
 obiectū quā remota. **V**irgo igit p̄ssima vi-
 dens suū benedictū filiū pati penā ignomi-
 niosam. de qua dixerūt iudei **Sap.** ij. **M**or-
 te turpissima condēnem⁹ eū. **I**tem penā dū-
 turnā. quia ab illa hora noctis qua capt⁹ est vsque
 ad horā nonā in qua exp̄irauit in supplicijs
 et dolorib⁹ semp̄ fuit. **I**tem penā iniustā. quia sic
 dicit. j. **P**etri. ij. **P**eccatū nō fecit: nec inue-
 tus est dolus in ore eius. **T**radebat autē iu-
 dicanti se iniuste. **I**tem pena dolorosissima et
 acerbissima ineffabiliter cruciabat. vn̄ **Die-**
ro. in q̄dā s̄mone ait. **Q**uot lesiōes in corpe
 x̄pi: tot vulnera in corde m̄ris quot clauis p̄fo-

fātes. q̄t̄ ic̄t̄ p̄c̄t̄t̄c̄tes z carnē rūp̄ct̄es. tot sa-
ḡitte p̄ oculos it̄rātes z totū cor z aiām h̄ḡis
vulnerātes. Quarto causabat in ea maxim⁹
dolor p̄p̄t̄ imēsi⁹ amorē erga eū. Sc̄dm̄ em̄
doct̄. h̄go b̄ndicta sola magis dilexit x̄pm̄ q̄s
s̄l̄ oēs create. z iō ip̄a dicebat **Lan. iij.** Amo-
re languo. **Lū** ḡ amor sit s̄rus trāst̄o: mari-
ua amāris cū amato. vt ait **Diony.** in lib. de
di. no. **Aū** x̄ps̄ doluerit sup̄ id q̄d̄ ligua h̄ua-
na exp̄mere p̄t̄. z mīna p̄cussura facta in cor-
pore ei⁹ excesserit passiōes q̄s pass̄it̄ v̄l̄ in fu-
turū parient̄ aliq̄ i hac vita. ḡcū amās debet
p̄cipare z sentire ita incōmoda sic cōmoda
amici: vt no. i. l. it̄e ex diūso. i. fi. ff. fa. her. **Aū**
q̄s amīc⁹ se debet h̄re ad amīcū sic ad seip̄m
vt ait **phs.** ix. et̄h. qz amīc⁹ est alter ip̄e: vt in
quit **Tulli⁹** in li. de amīcicia. cōcludit q̄ p̄ss̄i-
ma h̄go indicibili dolore afflicta fuit. **Aū**
em̄ q̄s magis tristat̄ de morte alicui⁹: quāto
eū plus diligebat: z ei magis vtilis z fidelis
erat. **Un̄** magis q̄s dolet de morte filij iuue-
nis prudētis pulcri sapiētis z sibi obedientis
ac reuerētis: q̄s de obitu alteri⁹ has p̄ditōes
nō habent̄. Quia ergo h̄go b̄ndicta amitte-
bat filiū optimū z oēs p̄dictas p̄ditōes i sū-
mo habētē z se sūmopere diligentē. vñ **Acci**
xriij. appellat̄ mater pulcre dilectiōis. **Ite**
filiū p̄debat sibi tam reuerentē. vñ ibidē d̄r.
mater timoris. **Aliū** q̄s eā in cruce pio affe-
ctu agnoscentē. vñ in eodē. c. appellat̄ mater
agnitōis. **Item** filiū ei piū z clemētē. vñ vbi
sup̄ra dicit̄. mater sancte sp̄ei. **Ideo** maior fu-
it dolor q̄s quis exp̄mere vel cogitare valeat.
vñ exclamabat dices illud **Diere.** ix. **Quis**
dabit capiti meo aquas: z oculis meis fontē
lacrimarū: z plorabo die ac nocte filiū meum
Nec mirū si ipsa b̄ndicta virgo pietate z ca-
ritate repletissima tantū dolorē sensit de mor-
te dilectissimi filij: cū etiā quelibet mater cō-
muniter magis diligit filiū q̄s seip̄am: vt in
quit **glo.** in. l. videam⁹. ff. de iureiu. z in. l. isti
q̄dē. i. fi. p̄ illū textū. ff. q̄d me. cā. z iō pot̄
veller̄ mori ip̄a q̄s filiū. sicut faciebat **Peno-**
lepe dices illud q̄d ponit **Qui.** in ep̄istolis.
Dij p̄cor hoc iubeat vt eūtib⁹ ordie fat̄is **U-**
le meos oculos cōp̄mar. ille tuos. **Desidera-**
bat em̄ ip̄a prius mori cū viro suo q̄s **Thele-**
machus fili⁹ su⁹. **Quid** ḡ debebat facere ipsa
h̄go sc̄tissima: **Et** si fili⁹ stult⁹ mesticia ē mris
sue: **Proū.** x. qz mater dolet de demētia etiam
naturali filij sui. s. q̄ pariat̄ h̄ vitup̄iū. q̄d de-
bebat agere m̄ p̄ss̄ima videns sapiētissimū
filiū suū tanq̄ stultissimū ab oibus respici et
illud: **Quinto** summe volebat: qz ip̄z iuua-

re nō poterat. **Magna** em̄ solatio m̄ri q̄n
filiū in sua morte osculari z amplecti ac adiu-
uare pot̄. **Hec** aut̄ mestissima m̄i in nullo fi-
liū suū poterat adiuuare. **Audiebat** ip̄m di-
centē **Sitio:** **Joh.** xix. z nō valebat ei potum
porrigere. **Videbat** eū vulneribus plenū: z
nō poterat vulnera alligare. **Aspiciebat** ip̄m
sanguie irrigatū: nec valebat linteis absterge-
re. **Caput** male tenētē: nec poterat sustētere.
Ip̄m cernebat in cruce flētē: nec valebat o-
sculari. **Videbat** sanguinē ei⁹ in terra fluentē z
nō poterat recolligere. **Aspiciebat** ip̄m luto ac
imūdicijis repletū: nec valebat mūdicare.
Videbat eū exp̄irare: nec poterat osculari v̄l̄
de cruce deponere. **Un̄** dicere poterat illud. **J-**
Re. j. **Mulier** infelix nimis ego sum. **Aū** em̄
discipuli fugissent: nō hēbat adiutores v̄l̄ cō-
siliatores in tāt̄ anxietatib⁹. vñ dicere pote-
rat illud **Acci.** ij. **Respicies** erā ad auxiliū ho-
minū z nō erat. **Nō** eē hēbat solatores. vñ
dicere poterat cū ps̄. **Sustinui** q̄ s̄l̄ cōtristare
tur z nō fuit zc. **Et** itē dicebat deo cū eodē
p̄pheta. **Elōgasti** a me amīcū z primū: z no-
tos meos a miseria. **Et** illud **Job.** xix. **Der-**
liq̄rūt me p̄pinq̄ mei: z q̄ me nouerūt oblit̄i
sunt mei. **Exclamabat** aut̄ beata h̄go cernēs
tāta dilectissimi filij sui tormēta. z dicebat il-
lud **Bern.** in ser. de passiōe d̄ni. **Caput** ange-
licis tremebūdū spiritib⁹ densitate spinarū
pungit̄. **Facies** pulchra p̄e filiis hoim sp̄it̄
indeoz deturpat̄. **Oculi** lucidiores sole calis-
gant̄ in morte. **Aures** q̄ in celo audiūt ange-
licos cant⁹: audiūt pctoz̄ insult⁹. **Os** q̄d do-
cet angelos felle z aceto potat̄. **Pedes** q̄z sca-
bellū adorat̄ cruci clauo affigunt̄. **Man⁹** q̄
formauerūt celos sunt in cruce extense z cla-
uis affixe. **Corp⁹** h̄berat̄ lat̄ lācea p̄forat̄. **Et**
q̄d plura: **Nō** remāsit i eo nisi vt p̄ pctoz̄ib⁹
eroraret: **Au.** xriij. **De** his afflictioib⁹ beate
h̄ginis loquēs **Aug.** ser. viij. de passiōe d̄ni
ait. **Juxta** crucē stabat maria p̄siderās vultu
benigno x̄pm̄ pendētē in crucis patibulo pe-
dibus inītes manus lenabat: amplexās cru-
cem: ruens in oscula ei⁹: qua p̄e sanguis x̄pi
vnda rigabat vt x̄pm̄ valeret amplecti cum
nō poterat: sursum volebat ascēdere. **Sperat**
amor nōnūq̄s q̄ raro fieri p̄nt. **Sibi** cedere
cūcta amor ip̄atēs credit̄. **Volebat** amplecti
x̄pm̄ i altū pedētē: s̄z man⁹ frustra i se copiose
redibāt. se lenās sursum e terra erigebat ad
x̄pm̄. z cū tāgere eū neq̄bat manu collidebat
ad terrā. z p̄strata facebat imēsitate doloris
dēp̄ssa: s̄z eā erigere magna vis amoris imēsi-
cōpellebat: i p̄erū amoris surgebat intēsi q̄ ma-

Sermo. I. De cōpassione Marie

nibus cupiebat attractare xpm. **A**u' hōvis n̄
ēēt dicitur dolore terrā iterz petere cogebat.
hec ille. **E**t qd m̄z si pijsima hōgo dolebat z
flebat i vnigeniti sui morte cui cōpariebant
oēs creature. vñ metricē dicit. **A**i angeli del ce/
lo piāgon amaramēte. **E**l mūdo se cōturba:
Aa fra he i tremore. **L**o sole obscurato mon
strasse dolēte. **D**e la crudel morte del suo crea
toze. **S**pezate son le petre: apre le sepulture.
Per che l'he morto xpo in tate pene dure.

Maria
coluit in
circūsiōe
christi

Multiplicat hōgo gl'iosa in hac vita
fuit dolorib' plena. **P**rio i circūci
siōe filij. **I**pe em̄ bñdicit' filij eius
ihs sicut prudēs mercator volens
emere naturā hūanā p̄cio sui sanguis: vt de
nobis posset dici illd. **i. p̄. j.** **N**ō corrupti
bili auro vel argēto redēpti estis: sed p̄cio
sanguie ihu xpi. in circūsiōe sua cepit effun
dere sanguinē suū in arrā p̄cij i die pasceus
sup bāchū crucē integralit' p̄soluēdi. **B**on' em̄
mercator q' aliqd emit p̄mo dat arrā i signū
rei empte: z postea facit plenā solutiōz. z sicut
xps i circūsiōe effundēs suū sacz sanguinē
fecit p̄ncipiū nre redēptiōis: z cepit apire por
tā paradisi. **U**t ei ait **H**iero. **S**anguis xpi cla
uis ē paradisi. **D**ebet igit' q'libet fidel' ei cōpari:
sciēs q' maximū dolorē i ipa sanguis effusiōe
sentiebat. **U**t em̄ scrip̄tū est **Leui. xvij.** **N**ia
oīs carnis i sanguie est. **R**ogita g' o aīa deuo
ta quāto dolore debebat cruciari virgo pijsi
ma. **A**liq' autē dicit q' ipa nōlerat p̄ns circūci
siōi filij: sed ibi p̄pe diuersorū fuit circūcisus
qz m̄ nō potuissē videre cruciari filiū suū z
carnē ei' tenerrimā incidī. **S**z tñ audiebat
vocē filij lacrimāris z vagiētis ex dolore. vñ
cū lacrimis exclamat dicens. **D**e fili mi charis
sime q̄cito icipis pari z cruciari. **A**lij hō dī
cūt q' erat p̄ns. vñ credēdū ē q' ingēri dolore
afflicta est vidēs icidī carnē illā delicatissimā
ac passibile in sūmo rōne delicatissime cōple
tiōis z teneritudis cū cēt solū octo diez. **E**x
stimo autē q' ipe dulcē puul' i rāz dolorib' et
torment' suis aspiciebat m̄ez: z lacrimosus vo
cib' exēsiqz brachijs i mat'no sinu foueri an
helabat. **I**pa hō cū flente filio amaras fun
dēs lacrimas: cū q̄tū poterat consolari sata
gebat. **M**aria qd facies in mōte caluarie:
qd ageas cū filiū tuū videbis occisum i crucē
paribulo nō parū de sanguine effundētē: sed
ex q̄nqz latis vulnerib' riuos sanguis emit
tētē: **D**esine nūc flere: expecta diē mortis sue.
Ista tñ m̄tia fuerūt tuoz dolorz. **C**ircūcisio
autē filio ipm i brachijs suis pia hōgo p̄tinus

accepit: eūqz suauit' ampletata est z osculata:
atqz lacrimis ex cōpassiōe emanātib' vultū
ei' irrigauit. z ipa sicut lacrimis filij sui ge
nas suas madefecit. eiqz m̄amas (vt ei' dolo
rē aliqlit' mitigaret seu alteraret) suggēdas
ppinauit. s̄z tñ a fletu cōtinere non valebat.
Aui benign' filij vt flere desisteret annuebat
ipe tñ ex dolore incisure lacrimas emittebat
Bra autē hōgo ei dicebat. **L**assa tu fili flere et
ego etiā cessabo: nō em̄ valeo lacrimas p̄tinere
cū video te plorare. **S**cdō voluit bñssima
hōgo i egyptiaca pegrinatōe: qñ. **i. vt h̄z** **M**ar
thet. **j.** p̄p̄ herodis futurā p̄secutiōz necē ha
buit fugere i egyptū. sic angel' i sōnis admo
nuīt ioseph. **P**ossum' ei deuote meditari q'
ioseph ex sōno surgēs n̄ sine amaritudie di
xit spōse sise hōi bñdicitē. **D**e hōgo dulcissima
fugiam' repete. qz herodes filiū tuū pdere q'
rit. **D**e q̄t' timor tūc hōgineā mētē inuasit: q̄t'
ve dolor cor ipius benignissimū penetravit.
Puto em̄ q' sine mora filiū i brachijs suscipi
ens lacrimātib' oculis ipa delicata puella cū
ipō ioseph ad deserta iter arripuit. **C**ōtēpla
re nūc aīa deuora: q̄t' noctes duxerit il' oēs: q̄t'
viab' s̄z estuabat ardore: q̄t'ies z absqz cibo
nocte vigilauerit i heremo tiorē latronū z fer
raz. **C**ōpatere aīa deuora puerulo filio hōgis
sic pegrinari z exulāri. cōpatere ec̄ m̄i ei' q'
illa vasta solitudine nūc terref: nūc tremēt ne
faciē ipi' lacris rigat: nunc eū adorat. nūc ei'
delfet penalitates. o si possibile cēt āgustias hō
gis q̄s passa ē i eūdo i egyptū z manēdo ibi
p. vij. ānos. q̄sqz necitates passa fuerit int' il
los idolatras egyptiacos. q̄s ec̄ afflictioēs p
pessa sit in redeūdo p' septēniū p' illa deserta
z piculosa loca cū puulo iesu septēni. p̄fecto
a lacrimis nō possem' abstinere. **D**e hac autē
pegrinatōe loqns m̄gr **J**oh. gerson i sua **J**o
sephina inq̄t. **M**ebra ioseph somno recreās
desessa labore **S**orde vigil: iussa q' nūciat an
gel' audit **T**ristia. surge ioseph fili dō: acci
pe m̄ez **A**ū puero: fuge: neu tardes: egyptia
rura **F**estin' p̄te: nā puez trux q̄rē herodes
Perdere. mor spōs' hūili stratu exilit. atqz
Virginēū sponse thalamū mestissim' intrac
Forte maria ihm quē cunis somn' habebat.
Tūc vigili blāde cura deuota fouebat **U**t vi
dit spōsū cui n̄ mos nocte veire: **I**nstāt' pla
ga mali clamitat. o vir **A**n qd id ē: qd hēs
q' fert te fors rogo pande: **H**eu heu: surge ci
to: puez rape: q̄rit infans. **P**er di credi m̄i
hi: p' reges dirus herodes. **S**e dolet illūsum
ppera: modo nūcius alto **D**emissus celo ius
sit. nec fingo repente **S**ic fieri: tibi tunc an

Maria
coluit in
pegrina
tione egyptiaca

Maria
iosephia
gertonis

mi qd ego fuisse **A**redideri: noua tē inuenit
 qz puerpa paup **S**implex lueta domi regio
 nū nescia. tales **T**ere dū voces vrgēt: lz fisa
 xeo. mox **L**oplosis manib⁹ lacrimisqz p ora
 volut. **T**rist⁹ vtrūqz genu an ipa cunabula
 nati **F**lectēs te sternis stupido fixoqz parūp
Heres ituitu: quē pēplata benigne **P**luria
 corde gemis. tādē prūpis amaro **S**uspirās
 aīo. qd amor me⁹ o tener ifans **A**c vteri dele
 cte mei: qd tu: qd agem⁹. **I**ste tuus custos
 ego q pte ferem⁹. **Q**uale patebit iter: vbi sī
 gabriel tua dudū **N**ūcia dicta mihi: dñs se
 dē dō illi crede dabit. iacob ipē domo regbit
 i eū. **E**n it i exiliū: flēdi carissima nē **H**ora
 mō: vir pultit anxi⁹ effugiēdū: **P**arendūqz
 dei iussis: reduce bene ipa **P**romisit puez et
 faciet: qz dux via vita ē. **E**rit⁹ his ifans ocul⁹
 qz seren⁹ ap⁹: **I**ocūdo visus risu cogscere ma
 trē **T**ūc aim strixit tenere pietat⁹ imago **V**ir
 gineū gladi⁹ p⁹trās i⁹ritia cordis. **M**ox ruit
 i faciē pueri. suauissime fili **A**cri⁹ exclamitat
 singultās mī abire **A**c migre stari: notos pa
 triāqz lareqz **L**ingre festini cogimur: nē nra
 volūtas **S**z dñi fiat pūx dilecta ioseph vir
Sradēu⁹ replicat: lacta: cumiqz resolue **I**n
 fatē pānis iuoluēs. nē asell⁹ **A**me sternē ge
 rul⁹ pueriqz tuqz. **N**ec mox: nocte fugā ca
 piūt dā: clāqz recedūt **O**stiol⁹ p⁹ se claus: nul
 lasqz salutes: **N**ulla vale tora vicinia cara re
 cepit. **M**irādū mat⁹ in⁹ spectacula qle **L**on
 spicies aīa: casus nūqd fuit alt⁹ **A**spioz: sum
 maqz mag⁹ pietate stupēd⁹. **E**rgo cōpatere
 saltē: p cui⁹ amore **D**ēfit h: dē est fugitiū⁹ z
 aduena p te **V**irgo tenella: ioseph gūis euo
 vixqz bimestr⁹ **I**nfans: i⁹gta pagrat: ac dura
 viāz **S**at pcul exierāt a nazareth: haud si
 nemīto **L**ōrinnoqz metu. neu qz sentiret eū
 tes **S**ine pedū strepitu: seu flent⁹ ad vbera
 mris **V**agitu pueri. v⁹ ab occurſu vigilātū.
Aut asini ruditu: latratu ve canino. **V**erti
 ce mōticuli faciē pūsa retorſit **V**irgo suā: fil
 ipē ioseph: deuot⁹ vterqz **S**ubstitit: inde do
 mū villā tēplūqz salutāt zc. **D**ulce vale nata
 le solū: valeāt z amici. **T**uqz hierlymis i syō
 p⁹rice tēplū **D**ixerat. hinc cederes pū ioseph
 atqz maria **L**ōtoz qnt⁹ gressus: z semita cepra
 tenet zc. **V**el pa defessos ābos: asinū qz lassū
Sera domi locat: i q diūticula ville **L**ōmo
 dioza ioseph reputauit: p⁹tin⁹ vlnis **E**xcepit
 puez p⁹rys terreqz reclinat. **I**pse sinu mris
 erept⁹ vagit. z ide **V**ir dat opē dñe satagēs
 dēcedat asello **L**ollapsu facili: hospes dat sta
 bulū paleasqz. **A**ugent ligna focum: gremio
 mox ego receptū **F**asciol⁹ euoluēs infantem

igne manuqz **B**lāda p⁹tractās refouet zc. **E**t
i. **A**ur orit: surgūt icēdūt limite cepto **P**ost
 iter emēſū duri mltiqz labor⁹ **D**epcul i⁹picat
 q⁹ſiti terra canopi. **H**inc horroz sbit⁹ ambōz
 corda pauozqz **L**ocutit. ipa lz mēs incōcussa
 resistat **V**ir p⁹z alloquit⁹ sponsā cogſco deco
 ra **D**, sis o dña: gēs ista libidine feruēs **F**e
 dis vigeſt⁹ stimū. si ſciuerit vxoz **D**, mea sis
 mihi qd nisi mors o virgo pat⁹: **A**iqz pudici
 cie tibi diſerimē. pharaonis **D**ucet ad aspe
 ctū mor te man⁹ improba ſerui **S**ozs indi
 gna nimis. nos o tibi qd faciem⁹ **B**lāde pu
 er⁹ z fugimus neu te vnum perdat herodes
Deserimus dulcel qz lares charoſqz p⁹pinqz
Ecce qz irruim⁹ in tara picula ſoli **I**gnori at
 qz inopes: lingue ignari: dē alme **N**obis qd
 facere voluisti: q⁹ſo maria **F**ilia die mea sis.
 hoc etas credere vez **S**uadebit: reliquū au
 rilio cōmitto ſupno. **J**urē qd dē dilecte ioseph
 nobis ita ſemp **S**perādū: sicca lacrimas: tre
 pid⁹ pauoz abſit **V**irgo refert. nōne memo
 ri nos mente tenem⁹ **E**rat⁹ p⁹ſce miracula:
 qualit⁹ abram: **Q**ualiter z ſara dñs ſaluauit
 z auxit. **E**st oportuno p⁹ector tpe ſūmus zc.
Et. **i**. **P**lurim⁹ hinc aditu exploratoz quoli
 bet aſtat **I**nuigilans: gentēqz locūqz req⁹ſere
 ſolers **H**ū p⁹uerrare ſuos aliqz vult aduena
 fines **S**aire volens vbi nā ego p⁹peruſſe re
 fert zc. **P**one metū dña: dixit cui copia fan
 di **P**rima fuit: faciē reg⁹ viſura: beatā **T**ere
 puta: tm die qua reg⁹ dē veniſt⁹. **O** bone vir
 z iunx ne tua hec vel filia fare. **Q**uis pat⁹ in
 fantis: q⁹ formoſiſſim⁹ alto **S**anguine ſe na
 tū vult⁹ ſplendore fateſ. **P**auca ioseph gra
 qz refert doctiſſim⁹ heros. **V**obis mēphitici
 nullas impēdere dignas **S**ufficiū⁹ grates
 quoz dignatio tantū **P**andit in occurſu p
 mo ſolamē opēqz **I**ſrl⁹ a terra nos ſors iſta
 coegit **H**as ozas petere: infelix quā cernitis
 hui⁹ **I**nfantis mater mihi filia ſola relicta ē
Nāqz pater pueri reſidet reg⁹ dē remota. **S**a
 ma loquax aulā regis cito garrula totā **E**gy
 pri i⁹pleuit celebri veniſſe puellā **V**rb⁹ hiero
 ſolyma. cui⁹ dēcor atqz venuſtas **T**ata erat vt
 nil vltra cer⁹ clamat at ois. **E**rgo ſtatū veniat
 veniat videat⁹ adoret **R**egē: ſitqz ſuis vxozib⁹
 ānumerata. **V**rbis i⁹greſſu certati curavidē
 di **L**ōglomerat p⁹ſos. variāt h⁹ i⁹ba vicin⁹ ſz
Hi nut⁹ ad regē: ali⁹ comitant⁹ eūtes. **L**ozā
 q⁹ poſiti tu ego iosephqz puerqz **P**oplicib⁹
 flexis ſolidos deſertis honores. **S**it lz ido
 latria: ſit flagitiōſus: in ipō **S**ol⁹ adorāt dē:
 a q⁹ cūcta p⁹as. **E**t rex cōtēplatus eos. inter
 p⁹rete lingua **M**ulta petiit: cauſa qz vie ſoz

Sermo. I. De cōpassione Marie

re: gen^o: ortū. Si q̄ p̄ca h̄go p̄pissz hebreā:
Virgo filz d̄m̄sso oclō s̄bū capic heros. **S**ā
deu^o sc̄isqz mouz sua sp̄s ora Rex i sempit
nū viue: sal^o tibi q̄ nos Afflictos iopes oclō
spectare benig^o Dignar^o. tua sit q̄ cōdidit oīa
merces. Et nob^o rex tell^o galilea ppago. Fer
tilis z diues fuit: i q̄ nobile regnū: Reges ist
gnes: s̄z nil mortalib^o vsqz Tutū vl^o stabile ē
alienigēo d̄natu Nūc p̄mit. dicūt. in his ora
cula varū Regē vēturz p̄scoz ex s̄guie regū
Quoz p̄cipui d̄d z salomō nūerant. Quos
genūere p̄es abraā isaacqz iacobqz. **H**ec cui
p̄diues oli fuit hospita fra Ad sortē. s̄z r̄ve
nio: q̄ p̄pulis istā. Et me cū puero fugitare fe
roc^o herodis Impiū: q̄ cūcta timēs deseuit in
oēs. Et mō dū regnet p̄fundit falqz nefalqz
H^o obide p̄z ifant^o cedere iussit. **H**ac misera
me dās comitē pere. molestū zc. **A**ufugi^o no
ctu p̄ tot discrimia rez. **T**orvarios casus zc^o
huc nos appulit. o rex Ergo tuū p̄ sceprz et
maiestat^o alylū. Regia p̄ si iā demētia cepit
egenos Atqz pegrinos miri tractare fauore
Rex fer op̄e p̄fug^o. petic hāc s̄fātū^o iste. **L**ū gēi
tu petic hāc noua nupta puerpa paup^o. **N**lli
nos erim^o oneri: panē neqz ḡtis. **S**z p̄rū p̄p
is māib^o q̄sisse volūtas. Rex iubet extēplo dē
dom^o zloc^o apr^o. **N**il dūz fiat: vis nlla: iūria
nlla. Porro mēoz repetit: p̄z si h̄gis vll^o. **I**n
iuda iūit. ita s̄bū rēpat heros. **U**t neqz scire
neget neqz se cogisse reueler. **N**up ait vari^o su
p̄ h̄ r̄oz fuit or^o. **U**rbe h̄rlima: scribaz tur
ba sacroz. **L**ū fuit: legēl varū r̄nsa suoz. **T**ps
eis dubiū s̄z p̄scolatō certa. **O**fferit sceprz rex
rāgēdū munera d̄oat. **I**mpat vt surgāt zcū
cāt qz domū mor. **A**ulica tora cohors: ifonat
plaudic: b̄ndicic: **I**mplet iussa libēs: regē col
laudat ouār. **L**ū frētū vario ioseph admirat
ab isto facund^o. laudat al^o sp̄m ml^o ier^o. **A**l^o
p̄patit puero blādoqz zcōzo. **O** p̄z oipotēs
qz n̄ spauerit i te. **I**n cui^o s̄f corda māu regū
qz hoimqz. **Q**uovis iflectēs ea: rex en lubic^o
asp. **P**lebs icōposita: fugitiuos suscipiūt: et
Aspiciūt ḡt^o ais: tractāzqz pudice. **H**ospitiū
p̄bet q̄ tu te h̄go receptas. **L**ū sponso z puero
p̄ suo cedit alell^o. **A**igna cibū mēlā vir p̄pat
at pia mī. **I**nfantē lactat: enoluēs balnear: in
de. **L**ūnis aprat^o dormit: qz tps in illō. **D**āt
laudes p̄la: q̄tēs o corda leuarūt. **L**ū mani
bus d̄no p̄ r̄ta picula tuti zc. **E**t. j. p̄dicē^o
doc. alloquit d̄nm ihm: z infrogat de modo
sue reūstōis de egypto di. **Q**uis tibi septēni
puero mod^o in ḡdicēdo. **S**ūc fuerit: dubiū ē:
bainlād^o vtriqz parētī. **T**u nō appes fat ido
ge^o aspa ferret. **Q**uō lōga vie d̄spēdia pes

tener. at q̄ **N**ō asino tua mēbra sat^o suffulca
locares. **L**urricul^o ne vehit forsan te h̄go te
lumqz. **L**ōsca^o in q̄les mō vir fabrefecerat vs^o
An sup etarē diffūdīt grā vires. **I**n corpus
vel iter pagrat breuiore diēta. **C**hrt^o angeli
ca nec desse mītra putāda ē zc. **T**ertio do
lor brē h̄gis fuit qn̄ i tēplo fili^o remāsit: z ipa
p̄ tridūū cū cū maxio cruciatu q̄siuit. vñ iūē
ro eo dixit: vt h̄z. **L**ū. ij. **F**ili q̄d fecisti nob sic
p̄z tuus z ego dolētes q̄rebam^o te. **I**n q̄b^o ver
bis ipa exp̄ssit titulū magni honoris, z affe
ctū magni doloris. **M**agn^o em̄ honor in hoc
notat q̄ vocat eū filiū. vñ **B**er. sup missus ē
ait. **A**ccē marie p̄uilegiū. **Q**uis em̄ hoc au
deat angeloz: sufficit em̄ eis z p̄ mag h̄nt q̄
cū sint sp̄s ex cōditōe: ex grā facti sunt age
li. i. nūcū dei. **M**aria h̄o d̄m̄ maiestat^o z d̄nz
angeloz suū appellauit filiū di. **F**ili q̄d feci
sti nob sic: **D**olorē aut exp̄ssit cū iūbdidit. ec
ce p̄z tuus zc. **I**ste aut dolor causabat ex tri
plici timore. **U**n^o erat h̄z. **D**rig^o qz tiebat ne
iudeos tāqz idignos reliq̄sset: z ad p̄dicādū
gētib^o lōge recessisset. **S**cdus erat fm̄ eūdē
Drig^o qz timebat ne ad patrē q̄ miserat eū
redisset. **A**lic h̄uanā redēptionē sic exigētib^o
demerit^o gener^o humani non fecisset. **T**ertio
erat: qz timebat ne i manib^o filioz **H**erodis
deuenisset. **U**t em̄ ait **Q**uid. in eplis. **R**es ē
solliciti plena timor^o amor. vñ inq̄t glo. sup
Lū. **M**etuebat b. h̄go ne qd herodes in ei^o
ifantia parrare q̄sierat. **H** archila^o in ipi^o pue
ricia iūera optunitate p̄ficeret. **D**e isto at do
lore h̄gis z ioseph tractat m̄g^o **J**ohes gersom
i sua iosephina: dicēs d̄no ihu i p̄sona h̄gis z
ioseph: qn̄ repierūt eū in tēplo. **F**ili q̄d nob
fecisti p̄dite totū. **P**er tridūū: nā nos nimis
anxia cura. **L**oq̄bat: atqz dolor valid^o: rursus
ne p̄dere te te. **Q**nereret ipietas carissime se
ua tyrāni. **Q**uid ne putas agim^o p̄me d̄nm
nocte diei. **U**na dom^o recipit nos abos te si
ne fili^o. **S**it nob nox vna vigil flem^o qz p̄cātes
Pūo m̄ae cito p̄surgim^o: atqz p̄pinq̄s. **N**ūc
hos: nūc illos inter te q̄rere cura ē. **T**eqz die
tota fili nō iūentiēs. **Q**n̄ tertia lux orit̄ repe
dam^o ad vrbē. **H**eu nīmū tristes defess^o an
belat vterqz. **I**stū s̄z remouet iūctio leta do
lorē. **O**ram^o fili ne talit̄ eger^o vltra. **N**ō faciā
remanebo domi: pareboqz vob: **R**ūdit puer:
zc. **M**ultos alios dolores habuit brissima
h̄go i p̄nti vita: vt qn̄ necē habuit etis ḡni
da z vicina p̄nti p̄ficisci ad ciuitatē bethlee
miticā. z ibi cū mult^o icōmodis z sine hospi
tio p̄dēcti staret filiū suū ibi pere. x̄ qz sa
tis dixi. in. vij. p̄te p̄ncipali h̄u^o optis. h̄ per

E
Doluit
maria in
triduanā
p̄ditōne
filiū.

M
aria
h̄uit ml^o
tos alios
dolores.

trāscō. **S**ilr n̄ declarato h̄ dolorē quē hūit de morte ioseph. de q̄ dixi. v. p. p̄n. hui⁹ opis in ser. respōsatis ei⁹. **N**ō etiā rferā dolorē quē habuit q̄n filio suo ascēdere i celū. ipa i miserijs hui⁹ mōi remāsit. de q̄ dīcā i. xj. p. p̄n. h̄ opis ser. j. **I**te p̄trāsibō dolores q̄s passa est p̄p̄ tribulatiōes ei⁹ dadas a iudeis. d̄ q̄b⁹ dixi i. iij. p. p̄n. h̄ opis. solū referā alias duas afflictiōes q̄s habuit p̄p̄ p̄passiōz filij. q̄z p̄ma q̄ ē q̄tra iordie fuit i ei⁹ passiōe. vñ **A**mbro. sup̄ **A**n. ait. q̄uis mlte tribulatiōes trāsfuderit aiaz marie: m̄ illa sp̄aliē m̄na trāsficit viscera d̄no i cruce moriete. de q̄ p̄dixit sy meon. z tuā ipi⁹ aiaz p̄trāsibit gladi⁹. tāq̄ si di. m̄nis tuis viscerib⁹ gladio tribulatiōis trāsfūteraberz. videb i cruce p̄edere quē angelo nūciāte i p̄gitate p̄manēs filiū edidisti. et ibidē etiā ait ipe **A**mb. **D**eniq̄ illo p̄edere i cruce iudei p̄ntes vt descēderet isultabāt. apli fugiētes de cruce illū descēdere posse n̄ credebāt. **Q**ue vt vidit maria necē fuit m̄na pia q̄ viscera ex ei⁹ p̄passiōe gladio tribulatiōis trāssigi. **S**z vt itelligere valem⁹ q̄z i ea fuerit dolor: videam⁹ q̄z i illa fuerit amor ad sp̄m filiū. **C**ū ei nō solū hoies sz etiā oīa alia aīalia natalit̄ diligāt filios suos. viij. eth. p̄fecto amor ipi⁹ p̄gis erga filiū suū fuit icxplicabil. qz ipe d̄ns ihs erat tot⁹ ipi⁹ p̄gis fili⁹ sine p̄re carnali. vñ amor q̄ dz ēē in p̄re z m̄re ad filiū: tot⁹ erat i sola p̄gie erga suū vnigenitū. **S**z aut̄ vnita fortior est disp̄sa. vt dz i li de caus. **I**te eū sup̄ omēs creaturas diligebat quē sciebat se diligere sup̄ oēs creatas: z esse suū creatorē. vñ tāto affectu amorz ei⁹ afficiebat vt mix sit q̄ ex tāti amorz ardore nō sit li q̄facta. vbi q̄t est maior amor ibi etiā seq̄t maior dolor de malo dilecti. **C**ū igit̄ luēt i fuerit aliq̄ parētes q̄ tātū doluerūt de morte filioz q̄ ipi⁹ expirauerūt: q̄d putādū ē dolorz sensū se ipam p̄issimā matrē i tā horribili sui filij occisiōe: nemo em̄ vnq̄z carnē suā odio hūit. **E**ph. v. **C**onsiderate vos pie m̄res q̄ dolore angustiare m̄si vnigenitū filiū v̄m san. crūctiosum iuuenēq̄ oib⁹ p̄rutib⁹ plenū sic crudelit̄ in p̄spectu v̄zo mactari videret. **M**agne at̄ p̄passiōis fuit mors xpi: qz iudei q̄ ei v̄uo n̄ p̄p̄cerūt: etiā mortuo miseri noluerūt sz vn⁹ coz lācea lar⁹ ei⁹ iā mortui transfixit. **D**e q̄ ipe p̄q̄rit̄ di. **J**ob. xvj. **L**ocidit me vulnere i super vuln⁹: z irruit in me q̄si gigas. **A**t **B**er. in q̄dā ser. ad matrē ei⁹ p̄alys ait. **V**erebrā p̄go aīam tuā gladi⁹ p̄trāsūit q̄n crudelis lācea filio tuo iā mortuo lar⁹ apuit. **E**x q̄b⁹ oib⁹ patz q̄ ipa b̄ndicta p̄go multiplicat̄

passa ē martyriū. qz vt ait **B**er. vbi. s. omne lensum corpeē passiōis excessit effect⁹ sue cōpassiōis. **A**liud q̄z martyrij gen⁹ passa est ex filij cōmutatiōe: q̄n ei dixit ihs in cruce vt h̄z **J**oh. xix. **M**ulier: ecce fili⁹ tu⁹. **D**e q̄ **B**er. vbi. s. ait. **A**n nō pl⁹ q̄z gladi⁹ fuit sermo ille **R**euera fuit p̄trāsies v̄qz ad diuisiōez aīe z sp̄s. **I**nequa cōmutatiō: iohes p̄ ihu tradit: fu⁹ p̄ d̄no: discipul⁹ p̄ mḡro: fili⁹ z ebenedi p̄ filio dei: pur⁹ hō p̄ vero deo. **Q**uō p̄o tuaz affectuosissimā aīam nō p̄transiuit hec auditiō: q̄n z nostra (sz laxea: sz ferrea) pectora sola scindit recordatiō. **E**t **A**nse. in q̄t. **D**omina n̄ra quib⁹ singulib⁹ extimabo purissimū pecc⁹ tuū vexatū esse cū audires **M**ulier ecce fili⁹ tuus. **Q**uāto q̄z dolore cruciata sit cū iniquissim⁹ barrabas latro p̄posit⁹ fuit i libera tiōe suo filio b̄ndictio: q̄s enarrabit. **E**ximo aut̄ q̄ cū euulatu maximo exclamauit sententiā suū dulcissimū ih̄m ipi⁹ crudelissimū homicidē postponi di. **D**irectū cambiū: o iniquū iudiciū: bon⁹ despiciat z iniqu⁹ postulat: iust⁹ puniat z peccōz liberat. agn⁹ occidit z lup⁹ acceptat. v̄ita deserit z mors refuat. **M**artyriū etiā passa est volūtatis. quia tātum dolebat ex cōpassiōe d̄natiōis h̄uani generis q̄ p̄ redēptiōe ei⁹ parata erat z desiderabat in cruce mori cū filio si op⁹ fuisset. **C**ū **A**mb. vbi. s. ait. **V**irgo maria fugientib⁹ aplis an̄ crucez stabat: z p̄ijs oculis vulnera xpi spectabat. **E**t quia cognouerat p̄ ei⁹ mortē mūdi redēptiōne futurā putabat aīla regalē sua morte publico muneri aliq̄d additurā. sz ipe xp̄s q̄ fact⁹ ē sicut hō sine adiutorio iust̄ mortuos liber. suscepit q̄dē maternū affectū: sz nō q̄s uit auxiliū. **P**assa q̄z fuit sacratissimā virgo martyriū maceratiōis. **I**ntātū em̄ i filij passiōe corp⁹ suū z oīa mēbra macerauit: q̄ quodā mō martyriū sibi intulit: vt ait mḡ **J**acobus de voragine in suo li. beate p̄ginis: in p̄o martyriū. vbi allegat **A**ug. sic dicit. **I**psa q̄ppe pia mater imani dolore euulās pectora q̄ delicata p̄tūdēs: ita ipa viscera ceteraq̄z fatigauerat mēbra: vt iam deficiēs ad xpi fun⁹ vir potuerit puenire. **P**redict⁹ etiā doctor vbi. s. dicit q̄ martyriū ipius p̄ginis habuit q̄ttuor p̄ditōes graues. qz i mēte martyrizata est. vñ atroc⁹ passa est dū passiōis xpi gladiū i aīa sua sustinuit: q̄ si corp̄alit̄ pem. pra ēēt: vt ait **H**iero. ad **A**usto. **I**te qz ei⁹ dolor nō fuit p̄ticularz sed vniuersalis: q̄a totā aīam repleuit: z nulla in ei⁹ corde remāsit p̄tricula que dolorib⁹ nō fuerit plena. vñ **D**ic ro. vbi. s. ait. **S**tat nēpe q̄ maria intātum

Maria
multiplex
martyriū
perulit

Martyriū
marie
hūit. iij.
p̄ditōes

Sermo. I. De cōpassione Marie

Doluit ut totā aīam ei⁹ p̄trāsiret ac possideret
vis dolor⁹ ad testioniū eximie dilectiōis. **I**te
qz ei⁹ dolor n̄ fuit superficial⁹ s̄ p̄cordial⁹. nā vs
qz ad cordis ītima p̄trāsivit. nec mīz qz mor
te xpi fecerat suā. vñ **H**iero. vbi. s̄. inq̄t. **E**i⁹
nīmīz dilectō morte fortior exiit: qz morte
xpi suā fecit. **I**te qz ei⁹ dolor nō fuit momenta
ne⁹ s̄ diurn⁹. nā etiā p̄ filij resurrectiōz ⁊
ascēsiōz ei⁹ passiōes ī mēoria retinebat: r̄ sine
magni dolor⁹ gladio de eis scordari n̄ posat
vñ dicebat illd̄ **S**an. j. **F**ascicul⁹ mirre dile
ct⁹ me⁹ mibi: inf̄ vbera mea p̄morabit. **F**asci
culū ei mirre vocat collectiōz amaritudinū ⁊
passiōnū xpi: q̄s ip̄a inf̄ vbera aīe. ī mēoria
deferat. **E**t ex his vulnerab. p̄ dolore: cru
ciabat p̄ amore: ⁊ estuabat p̄ desiderio ⁊ mari
ma p̄ passiōe. hec ille. **U**ltim⁹ dolor b. s̄gis
explicad⁹ p̄nti ser. d̄. sepeliōis filij sui. **N**ō
aut sine cordis teneritudine possum⁹ mēorie
cōmendare penā ⁊ afflictionē: imo gladios ⁊
lāceas dolor⁹ cor ip̄i⁹ s̄gis penetrātes ī filij
sui sepultura. **U**n̄ p̄replant q̄dā deuoti q̄cū
b. s̄go staret iux̄ cruce ihu filij sui iā defuncti
ibiqz associata **J**ohi euāg. ⁊ magd. ⁊ alijs de
uot⁹ mlierib⁹ amarissime deploraret: ⁊ iā se
ro appropinq̄nte cogitaret quō filij sui cor
pus de cruce depōeret: ecce q̄ vidit a loge veni
re nicodemū ⁊ ioseph ab arimathia cū scalis
⁊ malleis cerisqz istis idoneis ad deponēdū
corp⁹. librasqz cetū mirre ⁊ aloes ad vnguen
dū seu inuoluēdū cū eis ip̄m corp⁹ ihu. q̄s illa
p̄spiciēs (⁊ qz p̄ mltitudine lacrimaz ei⁹ oculi
caligabāt n̄ cogscēs) cepit valde expauescere
dubitās ne eēt scribe et pharisei veniētes vt
de corpe filij sui sic mortui eēt dūstas strages
facerēt trahētes illd̄ p̄ totā ciuitatē. sic mag
nis malefactorib⁹ fieri p̄suevit. q̄ pauore per
frita ad iohānez socias dixit. heu mibi: qz ca
nes rabidi iudei veniūt nōdū saturati morte
crudelissima filij mei: vt corpi ei⁹ noua opp
bria iferāt. ⁊ his dicit⁹ ī frā semimortua colla
psa est. quā circūdātib⁹ maris ⁊ eā (sic meli⁹
poterāt) p̄fortātib⁹: iteri b. iohes (⁊ ipe pauē
fact⁹) aliq̄ntisp̄ obuiā ill⁹ prexit: vt videret ⁊
itelligeret ad qd̄ pagēdū cū illis scalis veni
rēt. **A**ū s̄o coguisset nicodemū ⁊ ip̄m ioseph
stati ad ip̄am s̄ginē cucurrīt p̄solās eā ⁊ dī.
Sono aīo estote dñā ⁊ mī mea. illi em̄ q̄ ve
niūt sūt discipuli filij v̄i ⁊ m̄gri ac dñi mei:
q̄ ad auxiliū n̄m veniūt. vñ em̄ ē nicodem⁹
amic⁹ n̄r: alē ioseph ab arimathia: q̄ licētā se
peliēdi dñm obtinuit a pylato. **E**t q̄b⁹ s̄bis
s̄go b̄ndicta aliq̄stulū recreata surrexit. **A**d
ueniētes q̄ p̄dicti viri deuoti n̄gr⁹ (vt pie cr̄

Doluit
maria in
xpi sepe
litione

dit) vestib⁹ iduti. p̄mo q̄dē filiū dei ī cruce p̄
dētē genuflexi adorauerūt cū ploratu magno.
deinde eūtes vt visitarēt virgine p̄ssimā: vñ
dētē qz ip̄az mestissimā marē squalidā ⁊ af
flicā ⁊ totā lacrimis madefactā: cepit lacri
mas emittere ⁊ gemit⁹: nihil p̄ dolore loq̄ va
lētes. demū aliquantisp̄ s̄p̄s resumētes. postqz
cū b̄ndicta s̄gie lacrimosis s̄bis p̄doluerūt
de morte filij ad p̄titionē s̄gis ip̄m corp⁹ sc̄l
simū de cruce deposuerūt. **C**ōsidera igit ania
deuota ⁊ diligēt attende depositiōis modū
Ponunt due scale a laterib⁹ cruce opposite:
Joseph ascēdit scalā lateris dextri: ⁊ **N**icodem
mus ascēdit scalā lateris sinistri. **J**oseph igit
reuerent⁹ extrahit clauū man⁹ dextre: postmo
dū nicodem⁹ extrahit aliū man⁹ sinistre. **D**e
ide descēdit nicodem⁹ ⁊ venit ad clauū pedis
ioseph s̄o sustentabat corp⁹ dñi. **T**unc p̄ssimā
mā q̄ stabat pedib⁹ q̄stū poterat eleuata:
brachijsqz extēsis: vt filiū ī sinu suo reciperet.
Primo manū dextera pedē suscepit reuerent⁹
posuitqz ad vultū suū intīme osculās eā cū
lacrimis ⁊ validis suspirijs. dicebatqz s̄ba
rāta cōpassione digna q̄ etiā saxea corda ad
pietate flectere potuissent. **N**ullo aut clauo
pedū paulisp̄ descēdit ioseph. ⁊ ipsa b̄ndicta
s̄go accepit corp⁹ filij suis ī brachijs: ⁊ illd̄ re
uerēte osculabat. postmodū ī frā sedēs p̄ōis
illd̄ ī gremio: ⁊ osculat nūc caput nūc man⁹:
nūc os nūc pedes nūc vuln⁹ lateris: oēs qz ei⁹
plagas amar⁹ lacrimis lauabat: plorātib⁹ oīs
bus q̄ astabāt. **E**t hec q̄s oīa p̄ōit **B**er. ī ser.
de plactu s̄gi. dī. **S**tabat maria leuans bra
chia ī altū. ⁊ cū rāgere eū valuit: caput ma
nus ⁊ brachia ei⁹ depēdētia trahēbat sup̄ tri
ste pect⁹ suū: atqz ī oscula ⁊ amplex⁹ ruc̄s de
suo dilecto (s̄ extincto) satīari n̄ posat. s̄ dū
de cruce ī frā corp⁹ depositū fuit: sup̄ ip̄z ruc̄s
p̄cōtinētā dolor⁹ ⁊ imēitate amor⁹ q̄l mor
tua stabat. **S**tabat ad corp⁹ extincti filij sui
mī maria lacrimis faciē rigās: ac p̄ diūsa tor
q̄bat suspiria. frōtēqz ⁊ genas oculosqz r̄ora
frequent⁹ osculabat ip̄i⁹. lacrimarūqz tāta vber
tas effluebat vt carnē cū spū oēm ī lacrimas
dissolui putares. h̄ ille. **N**gr̄ aut **J**aco. de
vora. vbi. s̄. ait. **U**espe aut depositū sacratis
simū corp⁹ p̄ **N**icodemū ⁊ ioseph suscipiens
ī gremio mī: q̄t lacrimaz fluit: q̄ amarissi
mos singult⁹: q̄ alta suspiria: q̄ verba mesti
cie plena ex ea p̄cesserint q̄s posset exp̄mere:
cum singula mēbra perq̄reret tam dīre cru
ciata: tā turpiter delusa: oscularet ⁊ lacrimis
irrigaret sociata **M**aria magdalena ⁊ alijs
maris ⁊ deuot⁹ mlierib⁹: **A**ū autē sero fac

etū eēt: deuoti hoies pie 7 deuote corp⁹ illd de
brachijs nris accipietes posuerunt in monu
mēto mēte 7 sepultra cū eo. hec ille. Quidam
autē deuot⁹ 7 significator vulgaris inq̄t. **Q**omeb/
be in elle braise el fiol sancto cō ifinite lacrime
si lo bagnaua. e nō si vide may el magior pi/
anto. **T**urte quāte le piache si le basana. **L**i
oga la bocha el corpo tuto quāto. e di tochar
iesu nō si satiaua. **P**oy dixit. fiol mio cū quā
ti affani sei morto p altrui malicie e ingani.
Sō questi li pedi: son q̄ste le mani cherā dei
mio fiol iesu dilecto. son q̄sti i mēbri angelici
e sopzani chaueua el mio fiol senza difecto
che pareno stati nele mane di cani. **S**ono
strazati tuti a dilecto. poy si calco suspecto del
fiolo. **F**orte piāgēdo cō amaro dolo. **J**oseph
e le marie e giouani magdalēa marta e nico
demoveduti hano maria i tāti affani ognū
diceua de la sua morte terno. **N**ap leuar via
piu noye: pene e dāni. **I**n corpo di iesu noye se
peliremo. **I**n vn sepulcro nouo che i q̄sto or/
to **S**daremo a maria alchun 7 forto. **E**go at
arbitroz q̄ adueniēte nocte ipa bñdicta 7 ego
sepi⁹ rogata fuit vt eis traderet corp⁹ filij sepe
liedū. 7 ipa dicebat. dimitte me h̄ mori cū
filio meo. vl saltē pmittite me itez ofclari eū
7 tūc ofculabā loca clauoz: tāgebat coronā
spineā: mltosq; magne cōpassiōis act⁹ facie/
bat atq; ad filiu dicebat. o fili dilectissime cur
mibi n̄ loqr̄: nōne h̄ eos illd bñdictū qd̄ iu
deis sic dulcis p̄dicabat: nōne iste s̄ ille mā⁹
q̄ tāta mirac̄a faciebāt: nōne isti s̄ illi pedes
q̄z scatellū adorāt. o fili dulcissime: vbi ē ille
tā delectabil⁹ aspect⁹: vbi vult⁹ tu⁹ let⁹ 7 iocū
dus: vbi ē facies illa serena: vbi ē visus ille
amabil⁹: o fili mi specioso p̄ filijs hoiz quō fa
ct⁹ es de formis 7 opprobriū hoiz: vbi ē o fili
loq̄la tua suauis 7 uersatio māsueta: q̄re re
manet sine filio mī: q̄lis erit vita mea sine te
fili mi tu mibi p̄ eras: tu mibi mī: tu mibi
fr̄: tu mibi sp̄s: tu mibi blād⁹ fili⁹: tu mee de
licie: tu mea gl̄ia: tu mibi oīa eras fili mi. **I**n
his l̄ silib⁹ lacrimoflētib⁹ pseuerate ipa me/
stissima 7 ḡie qdā sc̄a ipoztunitate instabat
magd. 7 alij vt corp⁹ illd sacratissimū tradi
pmitteret sepulcre p̄ supueniēte noctē. q̄b⁹
tādē p̄fētēs 7 corp⁹ a suis brachijs abstrahi
pmittēs. p⁹ modicū rogabat vt itez dimitte
rēt illd sel ofclari 7 p⁹ ea illd eis tradere diffe
rebat. 7 tādē traditū itez repetebat 7 toties p̄
tenuitūdie deficiebat q̄tēs dabat vl accipie
bat. tādē sepulcrū fuit 7 māib⁹ p̄p̄is ab ipa 7 gi
nei sepulcro coapratū. qz vt inq̄t gl̄. i. c. vbi cū
qz. xij. q. ij. meli⁹ ossa cubāt māib⁹ tumulata

suoz. **D**e hac at sepultra iqt deuot⁹ vbrin⁹ de
casali li. 4. c. 26. cogita aia deuota si corp⁹ il
lud fuit a sanguie lotū vt p̄dite aromatu eēt
idoneū. illāq; loturā sanguis bibe cū amoris
dulcore. imo teipaz totā i aquā p̄tevt mere
ar̄ illi sacro corpi applicari. cogita q̄sto affcū
ille sc̄e mlieres sibi sedule mlistrātes dū viue
ret illd sacz corp⁹ nitebāt 7 rigere 7 se m̄nis
flētib⁹ lociare. s; 7 ille dilect⁹ ioh̄es expro amo
r̄ mēoria 7 corpal⁹ aspect⁹ fixura dolo 7 piter
p̄foss⁹ totū se lamēto lacri corpis: 7 q̄li posat
refrigerio suspirijs m̄nis exhibebat. vn pu
to q̄ istoz p̄logatōe flētū 7 duotoz luctami
nū q̄b⁹ mī a filij corpe auelli n̄ posat 7 q̄b⁹ ip
sa illoz corda reliq̄bat i lacrias. vsq; ad horā
p̄pletorij ē sepultra p̄tracta vt hora p̄pletorij
p̄ tardis accipiat vesp̄is an̄ sol occalu. vt q̄si
possit dici sepulcrū i vesp̄is. **P**ia at p̄certatoz
dilatōil sepulcre inf̄ duotā 7 ḡinēz adueniētes
discipulos deuot⁹ lamētoroz passiōis ih̄u 7 exi
mi⁹ doc. **B**er. in qdā describit tract⁹ de sacre 7
ginis plāctu. terminato at sepulcre officio cogi
ta cū q̄st⁹ gestib⁹ ipz sacz saxū sepulcri mīna
cōplectebāt brachia: rigabāt ocl̄: ofclabāt la
bia: 7 tot⁹ gest⁹ corpis itra sua p̄cordia absoz
bere videbat sepulcz. 7 p̄lectere sepulchz pia
mī: 7 sup ipz igem̄ia mirata suspiria i tuo re
cessu: ipm̄q; i tuo dolore asportā. hec ille. **A**
dol. at cartusien. p̄dicta oīa cōfirmās 7 lati⁹
explicās i li meditar. vite ih̄u xpi p. ij. c. lxxv.
at. **H**ora vesp̄ina meditatēz mēte lugubri
7 lacrimabili quō mī dñi 7 alij q̄rtuoz stāt p̄
pe cruce nesciētes qd̄ facere debeat. corp⁹ ei de
pōere 7 sepelire n̄ p̄nt. qz nec vires sufficētes
h̄nt nec iustā q̄b⁹ deponāt. recedere at eo sic
manēte n̄ audēt: 7 diu māere nocte app̄pin/
q̄re n̄ valēt. vide i q̄sta s̄ p̄plexitate 7 eis cor
de p̄patere. iteri at ioseph ab arimathia ciui
tate iude. x. leuc⁹ ab hierlm distāte: ātiq̄t⁹ di/
cta ramathavū fuerit helchana 7 āna pentes
samuel. diues 7 nobil⁹ ḡne. 7 decurio. i. x. or/
die curie: 7 officia curie ip̄j romanoz admi/
strās: vir bon⁹ i se q̄ ad deū 7 iust⁹ q̄ ad p̄xim
ac discipul⁹ ih̄u: nō de. xij. vl. lxxij. s; de m̄tris
alijs credētib⁹. qz oēs credētes a p̄ncipio di/
scipuli vocabant⁹: s; ocl̄⁹ p̄p̄ metū iudeoz:
ne de synagoga expelleret: q̄ nō p̄senserat neci
dñi 7 actib⁹ 7 p̄silijs alioz ipz p̄sequentiū: q̄ et
ipe sic 7 alij discipuli expectabat. i. certitudie
spei regnū dei: n̄ tpale 7 trenū: s; celeste 7 etnū
.i. regnū celoꝝ a xpo discipul⁹ p̄missū veit ad
sepeliēdū xpm̄ anq; intraret sabbatū: i q̄ talia
facere n̄ erat licitū. qz ei erat discipul⁹ dñi: iō
curā de corpe ei⁹ habere voluit vt cum honore

Desepul
tura xpi.

Joseph
abarima
thia quō
petijt cor
pus ih̄u
ad sepeliē
dum

Sermo. I. De cōpassiōe Marię

sepeliret. et nō sicut dānati corp⁹ p̄iceret. s. h̄
f̄tute sanguis xp̄i iā fusi roborat⁹ audacter
om̄i timore deposito et p̄fideret introiuit ad
Pylatū: nec iudeoz timēs iūmicias: nec py
lati potestate: et petijt magno munere vt de
eius licētia tolleret corp⁹ iesu de cruce et sepeli
ret illud honorifice: h̄ p̄ferēs omni thesauro
q̄stulibet p̄ioso. Petijt autē h̄ sibi cōcedi: q̄a
fm̄ leges hūanas corpa dānatoz nō debent
sine licētia deponi v̄l sepeliri. et p̄miserit Pylat⁹
tū p̄pter perētis reuerētia: tū p̄pter xp̄i inocen
tia sibi notā. et q̄z plura in morte ei⁹ viderat
miracula. In q̄da autē hystoria h̄ q̄ Joseph
seruierat q̄nq; annis pylato: et p̄ fuitio petijt
et obtinuit corp⁹ iesu ab eo. Sit autē hic secula
ris dignitatis ioseph mētio: nō q̄ euāgelista
hāc cōmēdet. sed q̄ ad p̄sidiē nisi talis acce
dere nō poterat. Ergo diues erat valde
insignis: ac pylato not⁹ et familiaris: potuit
de facili ad pylatū intrare et ab eo impetrare.
Et h̄o bonus et iust⁹: dign⁹ fuit h̄ mysterio:
et meruit corp⁹ iesu sepelire. v̄n Beda. Ma
gne quidē ioseph iste dignitatis apud secu
lū: s̄z maioris apud deū meriti fuisse laudat.
vt et p̄ iusticiā meritoz sepeliēdo corpe dñico
dign⁹ foret: et p̄ nobilitatē potentie secularis
idē corp⁹ accipere posset. Nō em̄ q̄libet ignot⁹
aut mediocris ad p̄sides accedere et crucifixi
corp⁹ poterat ipetrare. v̄n et Aug. Joseph fi
ducia dignitatis q̄ p̄dit⁹ erat familiaris in
trauit ad pylatū. Jam min⁹ curās de iudeis
q̄uis antea in audiēdo dño deuiteret iūmic
cias eoz. v̄n etiā Grego. Fuerat q̄nq; Jo
seph occult⁹ xp̄i discipulus. deniq; vincula ti
moris rumpēs feruentior fact⁹ dñicū corpus
turpiter pendēs a ligno deposuit: cōparās p̄
ciosam margaritā h̄boz modestia. Conside
ra nūc fortitudinē ioseph. q̄z nō soluz aude
corp⁹ xp̄i petere: s̄z etiā sepelire. sicut h̄o p̄rātē
h̄ns pl⁹ ex f̄tute q̄z ex adiutorib⁹. v̄n Abryf.
Inspice autē hui⁹ viri fortitudinē. In mortē
em̄ piculū se tradidit: inimiciā ad om̄es su
mens p̄pter beniuolētia xp̄i. Uñ et Theophi
lus. Audeat ausū laudabilē. nō em̄ cogitauit
a iudeis decidā: et expellat a iudeis si corp⁹ pe
tā ei⁹ q̄ est p̄denat⁹. hec Theophi. Qui q̄ p̄
us impfectiōe mericulosus et occult⁹ discipu
lus dñi fuerat p̄pter metū iudeoz: vitans tūc
iūmicias eoz: nūc exēplo mortē xp̄i aiatus:
ac f̄tute et vigore auct⁹: māifestat se: ac palaz
et facto cōfitef ac ostēdit xp̄i discipulū peten
do ei⁹ sepulturā: et exēq̄ndo min⁹ curās de ill
i hoc extremo officio. Accessio autē sibi corpo
re vocauit ad se quēdā noīe Nicodemū viz

Dignita
tis istar⁹
Joseph
narratur

De nico
demo

sapienter legispitū s̄l̄r discipulū xp̄i occultū
Joseph igit mercat⁹ sindonē. i. p̄nū lineaz
candentē et mūdū: venit ad crucifixiōis locū
portās secū instrumēta: quib⁹ clauis euulsis
corp⁹ de cruce deponeret. et ipam sindonē qua
ipm̄ iuolueret. Iste autē p̄nū mūd⁹ et cādid⁹
inocentiā dñi et liliōsam significat castitatē.
vt q̄ rubricat⁹ fuerat sanguie passiōis candi
daret sindone innocētissime castitatis. v̄n d̄z
in cātic. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ et rubicūd⁹. Ve
nit q̄ Nicodem⁹ cū eo q̄ p̄us tūmidus nocte
ad ihm̄ venerat. s. an̄ passiōis: ferēs secū mi
xturā myrrhe et aloes libras q̄si centū ad ipz
cōdiēdū. q̄z hec sua amaritudine arcent ver
mes a corpib⁹ mortuoz: et q̄ plurimū ea con
seruat: nec cito corruptioni subijci p̄mittunt
Iste ante passiōē xp̄i erat ei⁹ discipul⁹ s̄z oc
cult⁹. post passiōē h̄o manifestauit se et fact⁹
est public⁹: s̄z nō dū habebat veram fidē de re
surrectiōe. q̄z attulit myrrhā et aloes q̄si cor
pus ei⁹ muniri idigeret a putredie: s̄z ex de
notiōe istā vinctiōz faceret. Corp⁹ em̄ xp̄i nō
idigebat vinctiōe p̄suāte p̄ putrefactiōz. scri
ptū nāq; est. Nō dabis scrīm̄ tuū videre cor
ruptionē. v̄n Abryf. Adhuc em̄ vt de nudo
hoīe disponebāt: sed tū multā dilectionē de
mōstrabāt. et loquit⁹ de Nicodemo et Joseph
Per ioseph autē q̄ interpretat⁹ accrescēs: signifi
cat p̄sona crescēs in f̄tutib⁹: q̄ corp⁹ dñi po
stulat: q̄n̄ p̄ digna receptiōe eucharistie deū
suppliciter orat. Per nicodemū h̄o pitū signi
ficat doctoz bon⁹ ferēs mixturā. i. doctrinam
ex auctib⁹ sacre sc̄pture cōfectā: ad vnguēdū
corp⁹ xp̄i mysticū ad ei⁹ salutē. In sindone ec
munda paup̄tas et castitas notat. et i aroma
rib⁹ virtutū varietas designat. Felix tal con
sciētia cui nō deficiat b̄ritudo paup̄tatis p̄tra
mūdū: mūdicia castitatis p̄ carnē: et fragran
tia f̄tutū p̄ diabolū. Cum autē ioseph et nico
dem⁹ fuerūt p̄pe crucifixiōis locū genua fle
tentes adorauerunt dñm. Quos dū vidit
m̄ volētes deponere corp⁹: q̄si de morte cōsur
gēs paululū reuixit sp̄s ei⁹. et applicātes re
cepti fuerūt p̄ eā reuerēter. et pauerūt se ad de
ponēdū. cum q̄b⁹ ipa q̄d poterat m̄strabat
adiutorū. Corp⁹ autē dñi i terrā deposito do
mia suscepit caput cū scapulis suis i gremio
Magdalena h̄o pedes apud q̄s olim tantā
grām inuenerat. alij autē circūstabāt et plan
ctū magnū faciebāt. Considera quō felicissi
mus Joseph brachijs corp⁹ amplectit⁹: ac bra
chijs stringit pectori: et q̄dulcit q̄zq; diligēt
brissim⁹ nicodem⁹ sacratissima mēbra ei⁹ tra
ctat digitis: et fouet vnguētis: vt ait Ansel.

Quos si
gnēt isti
duo. s. io
seph et ni
codem⁹.

Venias et tu charissime deuotus gressibus et spiritu alibus accessibus ad reponendum dominum deum tuum de cruce: et ad plangendum eum cum sua benedicta matre: et dicas. Deus meus bone iesu concede mihi: ut qui cum matre tua et alijs qui tunc aderant corpe iteresse: et ea facere non merui: fideli tamen deuotione hec eadem mente pertractas: illum ad te deum meum per me crucifixum et mortuum compassiois affectum eripiar. quem innocens mater tua et penitens magdalena in ipsa passiois tue hora senserunt. Et sciendum quod quis ista depositio domini de cruce non fuerit sibi in penam: quod corpus erat exanime. **I**stud tamen factum depositiois in se valde miserabile fuit et lamentabile: quod vix corpus tante nobilitatis tanquam cadauer tractabat. et brachia ergo que ibi aderat: penam in hoc facto sensit maximam. **E**t hanc articulo depositiois domini de cruce habent duo documenta. **P**rimum est quod fideles concientes et accipientes corpus domini de altari: equant illis qui ipsum deposuerunt de cruce: par enim est: imo plus christi corpus sumere de ara altaris quam de ara crucis. **A**li enim acceperunt eum in brachijs et manibus: sed isti sumunt in ore et cordibus. **S**ecundum documentum est quod et nos debemus libenter christum cum Ioseph de cruce reponere. **Q**uandiu enim peccator in peccatis est: christum in cruce distentum quantum in se est vinculat et crucifigit. **P**ecata enim nostra fuerunt causa quod christus crucifixus est: sed mox cum per penitentiam ad deum conuertitur: ipsum de cruce soluit et deponit inter brachia sua ipsum recipit. **U**n sicut quis complectens aliquem inter sua brachia potest facere de eo quicquid vult: maxime si illud non repugnet. **S**ic peccator conuersus per penitentiam constringens iam christum brachijs amoris: potest et de eo omnia que voluerit obtinere. **N**eque enim christus repugnet penitenti: sed paratior est ad dandum gratiam quam ille ad recipiendum. **A**d conformandum autem se huic articulo recogitetur homo qui lamentabile factum fuit quod tale corpus quod erat deus sic tractaretur ad modum cadaueris. et quod corona glorie iacuit sic supina. et prostrata in terra. qualiter etiam plangitur tunc beata ergo fecerit super corpus dilecti. **P**ost aliquam rem morulam rogat Ioseph dominam: ut permittat corpus domini pungi ac lintheamibus involui et sepeliri. **I**psa ergo predebat dicens. **N**olite amici mei tam cito mihi filium meum auferre: illum ad huc paululum relinquit mihi ut faciem ipsius valeam contemplari: et videndo inde aliquantulum consolari. **A**li volebant eum tradere sepulture: et ipsa volebat eum retinere. et sic erat hec pialis et miseranda contentio inter eos. **F**lebat illa lacrimis irremediabilibus. **R**igabat lacrimis faciem et extincti filij corpus. et profundebat vndique plagas eius. lapidibus quoque quo corpus eius politus

Duo documenta ex depositione christi de cruce.

et locatum fuerat lacrimis medebat. in quo ad huc lacrimarum eius indicia apparere dicunt. qui nunc in ingressu ecclesie sancti sepulchri esse morantur. **L**auit et terxit vulnera eius cruciata: et osculabatur ea: et faciem eius sacratissimam. **A**spiciebat vulnera corporis et vultum eius et caput. videbat spinarum puncturas: depilationem barbe faciem ex spuris et sanguine deturpata: et despicendo et flendo non poterat satiari. **V**irginis dolores narrari non possunt: quia male illi erat sicut esse poterat. et ideo quantas lamentationes ululatus plangit et fletus super idem corpus virginis filij sui tunc fecerit: verbis explicari non posset. **A**redendum tamen est quod nullos plangitum irrationabiles fecerit. quia dolor eius ad rationem superiorem non perungebat. **M**agdalena vero pedes domini quasi alia vice lacrimis compunctiois rigauit: tunc multo magis vndis lacrimarum compassiois largiter lauit. **A**spiciebat pedes sic vulneratos et perforatos: desiccatos et sanguinolentos et flebat amarissime: et pro dolore videbat et deficere. sicut flebat vehementer et alij. ac etiam angeli presentes ibi. **U**nde **A**ugustinus. **Q**uoniam angelorum vel archangelorum illic non fleuissent: ubi contra naturam auctoris nature immortalis deus mortuus homo iacebat. **V**idebant corpus christi sic male tractatum ab impijs: sic laceratum iacere: et maritiam toram suo cruciatam in cruore sic amarissime flere: et nullo modo poterat suas lacrimas refrenare. **S**icut ei possibile fuit deum per assumptionem hominem mori: sic possibile fuit angelos bonos in morte domini sui dolere. **h**ec **A**ugustinus. **P**lage ergo et tu charissime amare: et clama cum **B**ernardo dicere. **O** bone iesu quam dulciter cum hominibus conuersatus es: quam magna et abundatissima: a eis largitus es: quam dura et aspera per eis passus es: dura sbera: duriora sbera: durissima crucis tormentum. **C**ontemplare etiam bene dominum et saluatorem tuum: gyra et regyra: volue et renouue a latere et lato: a planta pedis usque ad fricem capitis et non inuenies in eo sanitatem: sed vndique dolorem ubique cruorem. **N**on enim est in eo membrum vel sensus corporis. qui sine afflictione et infirmitate vel passione non senserit. **V**ide quid in quolibet sensu vel in quolibet parte sustinuit. **I**n capite spinas: in auribus opprobria: in oculis fletum: in ore fel et acetum: in facie alapas et sputa: in collo collaphos: in naribus fetorem: qui loco ex cadaueribus corrupto fuit crucifixus: clavos in manibus et pedibus: flagella in dorso: lanceam in pectore. **Q**uia enim genus humanum vulneribus peccatorum fuit plenum: secundum illud **I**saia. **O**mnem caput languidum et omnem cor merces etc. ideo iesus in omni parte corporis sui plagas suscepit: ut per eius liores

Amicitia rationabilis superius dicta.

Plange Bernardus de passione domini.

Sermo. I. De cōpassiōe Marie

in toto sanaretur. **N**ō em̄ erat infirm⁹ i capite. i. in intētiōe: q̄ ē caput aie. qz i his q̄ faciebat nō sanā intētiōz hēbat. **E**rat infirm⁹ in manib⁹: qz faciebat opera mala vel remissa. **E**rat infirm⁹ i pedib⁹: qz habebat affectionē imūdā aut terrenā. **P**es em̄ aime est affect⁹ z amor ei⁹. qz sicut corp⁹ vadit pedib⁹: sic aia vadit affectib⁹. **E**rat infirm⁹ i corde: qz habebat cogitatiōes noxias z vanas. **E**rat infirm⁹ i toto corpe: qz habebat totā vitā mūdā et puerationē vanā. **U**t igit̄ xps suis liuorib⁹ z vulnerib⁹ nos sanaret: voluit vulnerari in capite: vt sanaret oēs nras obliquas intētiōnes. **V**oluit vulnerari in manib⁹: vt sanaret nras malas z pessimas opatiōes. **V**oluit vulnerari i pedib⁹: vt sanaret nras imūdas z terrenas affectiōes. **V**oluit vulnerari in corde vt sanaret noxias z vanas cogitatiōes. **V**oluit flagellari z vulnerari in toto corpe vt sanaret totā nostrā vitā z pāsatiōez. **V**n̄ **B**er. **M**editare inq̄t posit⁹ corp⁹ crucifixi z vides si aliqd̄ est i eo qd̄ nō poterit te ad patrē. **D**iuinū illud caput multiplici spinaz densitate densatū vsqz ad cerebri tēneritudinē cōfixū est. **A**d qd̄ hoc? **N**e doleret caput tuum ne tua vulneraret intētiō. **S**aligauct̄ i morte oculi sui. z illa luminaria magna que illumināt orbē ad horā extincta sunt. **N**onne illis obtenebrātib⁹ tenebre facte sunt sup vniuersam terrā. z illa duo luminaria magna cū illis luminari⁹ semota sunt? **H**oc aut̄ rotum factū est vt auerterent̄ oculi tui ne viderēt vanitatem: z si viderēt nō adhererēt. **A**ures ille q̄ in cel̄ audiūt **S**ct⁹ sanct⁹ dñs dē sabaoth: audierūt i terra demoniacoz voces dicētes. **A**rucifige: crucifige. **U**t quid istud ne aures tue obsurdescerēt ad clamorē pauperū: ne reciperēt auditū vanū: ne detractiōis vir⁹ apertis portis vsqzqz susciperēt **S**pectiosa illa facies speciosi forma pze filijs hoim. spuris illita est: afflictā collaphis: abdicta qz illusiōib⁹. **Q**uare hoc? **U**t facies tua illuminaret: illuminata cōfirmaret: et diceret dē te vult⁹ ei⁹ nō sūt ampli⁹ in diuisa mutari. **D**s illud quod angelos docer: hoies instruit: qd̄ dicit z factū est: felle potatū est z aceto. **S**ed hoc factū est vt veritatem z iudiciū loqueret os tuū: z p̄fiteret dñm dē suū. **M**an⁹ ille q̄ fundauerūt celos extēse sunt i cruce: clauis qz trāsuerterate durissimis: vt man⁹ tue extenderent ad inopē. **P**ect⁹ illud in q̄ sunt oēs thesauri sapie z scie dei absconditi: lancea militari p̄fossū est: vt pect⁹ tuū a prauis cogitatiōib⁹ mūdaret: mūdātū sc̄rificaret: z cōser-

uaret sc̄rificatū. **P**edes illi qz scabellū adorare debem⁹ qm̄ sc̄m̄ est: dura trāffixiōe trāffixi sunt: ne pedes tui festinarēt ad malū: sed currerēt p viā mādatorū dñi. **Q**uid plura? **P**ro te carnē z aiam posuit: vt corp⁹ z sp̄m tuū sibi vēdicaret. **T**otū toto se te compauit **H**uic igit̄ omnē vitā tuā o homo debes: qz vitā suā p tua posuit: z cruciat⁹ amarus sustinuit ne tu ppetuos sustineres. **A**ui sō iusti⁹ viuā qz illi: qui si nō moreret ego nō viuerē: hec **B**er̄n. **Q**ui etiā ait. **V**ide homo q̄ amore te dilexit dñs dē tu⁹: vt vestigia ei⁹ sc̄ris **P**ro te ligat⁹ ē: vt te a vinculis pctoz absolueret. p te flagellat⁹ est: vt te a flagellis eterne dānatiōis liberaret. p te coronat⁹ ē spinis vt te coronaret in cel̄. p te vulnerat⁹ ē medic⁹ vt tu sanaret⁹ egrot⁹. p te crucifix⁹ ē: vt tuas p̄cupiscētiās crucifigeret. p te mortu⁹ ē: vt te a mortuis suscitaret. p te sepult⁹ ē: vt in te uicia sepeliret. hec ille. **Q**ui sepulture modū p̄dicat⁹ doctor cartusien̄ vbi. s. c. lxxj. poit̄ di. **T**ardate hora rogat **J**ohānes dñam vt permitat aptari z sepeliri corp⁹ dñi nri anteqz intret sabbatū. **I**tem ne ppter nimiam moraz possent a iudeis pati calumniā. **T**andē dñā tanqz grata z dilecta: z cogitās qz ipi **J**ohāni esset p filiū cōmissa: ampli⁹ p̄cedere noluit. ac signās z b̄ndicēs corp⁹: vt volebāt aptari pmissit. **T**ūc vn̄xerūt corp⁹ z inuoluerūt in sindone mūda quā **J**oseph emerat: z ligauerūt illud linteis etiā alijs. s. sudario qd̄ capiti adhibebat. z institis seu fasciis q̄b⁹ rotū corp⁹ alligabat. q̄ omia etiā de lino erāt. z (vt credit⁹) nicodem⁹ attulerat. z cōdierūt corp⁹ aromatib⁹. sic p̄suetū erat iudeis sepelire p̄sonas venerabiles. quē ritū acceperūt a p̄rib⁹ suis seniorib⁹. **D**ñā tñ sp̄ tenebat caput ipi⁹ in gremio suo. qd̄ sibi reseruauit aprandū: z **M**agdalena pedes: apud q̄s misericordiā est p̄secuta. **T**andē sō **M**agdalena pedes lacrimis rigatos deuote abstergit: amplexat⁹ osculat⁹ z inuoluit: ac aptat fidelis qz melius nouit. **S**ic q̄ aptato reliquo corpe respiciēte ad dñam vt ipa compleat. z oīs planctū reincipiūt. **D**ēs em̄ sic amarissime flebant: vt vix quis qz eoz loq̄ posset. videbāt em̄ matrē oīm solatio destitutā. z sup illā dabant poti⁹ planctū qz sup extinctū dñm suū. **R**eincape etiā z tu planctū si forte dimiseras eū. **T**ūc dñā vides qz ampli⁹ differre nō posset ponit vultū sup faciē filij z ex inundatiā lacrimaz multo magis lauit faciem qz magdalena pedes. abstergit autem z osculat⁹ os eius. z in quodā sudario caput ipsius inuoluit: z dicit

ecce quō
in singul
xps cruci
fix⁹ orer
p nobis

Mod⁹
sepulture
domini
narratur

Distātia
sepulchri
a monte
caluarie.

genē aptat: et iter bñdicat eū et signat. Et tūc
oēs adorātes flexis genib⁹ et pedes ei⁹ osculā
res: accipiūt et portāt eū ad monumentū. qđ
a mōte caluarie distat passibus. l. Dñā tene
bat caput et Magdalena pedes: reliqui ho
erāt i medio. vñ Ansel. Seq̄re et tu p̄ciosissi
mū celi terreq; ihesauz: et porta vñ pedes vñ
man⁹: brachiaq; sustēra. Terre defluētes mi
nutatim p̄ciosissimi sanguinis guttas curio
sius collige: et puluerē pedū ei⁹ lige. Dolorē
quē maria in exequijs filij sui tolerauit: oliz
Dauid i exequijs abner p̄figurauit. Abner
a Joab fraudulēter interfecit⁹ erat. Qui⁹ inf
fectionē rex Dauid fereret sequēs lugebat: s;̄
etiā alios ad plorādū incitabat. ita brā h̄go
et alij deuoti exequias xp̄i deplanxerūt: et cor
da sua intima cōpassiōe sciderunt. Erat autē
p̄pe locū crucifixiōis hor⁹ et in horro monu
mētū nouū. s. ip̄i ioseph sumptuose factū: et
i petra excisum. i. in vno lapide fm quāritatē
hoīs p̄cauari. in q̄ nōdū q̄sq; positi⁹ fuerat. i
quo sepelierūt eū reuerēter et deuote: flexi⁹ ge
nib⁹. magnis singultib⁹ et suspirijs validis.
et sic dñm vite dederūt sepulture mortis. Tūc
(vt ait Aug.) ad illi⁹ exeq̄as angelozū milia
miliū decātabāt. q̄ oēs p̄uenerāt ad sepultu
rā dñi sui. Illi cantabāt laudes: s;̄ maria da
bat gemit⁹ et suspiria cordis. Quare autē in
alieno sepulcro sepeliri voluit: poit Amb. q̄
ait. Saluator in aliena sepultura ponit q̄p
aliena moriebat salute. vt qđ em illi p̄p̄tia se
pultura q̄ in se p̄p̄tia mortē nō hēbat. Theo
philus hō dic. Qui domū i vita nō habuit
p̄ mortē q̄ i alieno sepulcro recōdit. et nud⁹
existēs a Ioseph opit. vt oñderet abūdantiā
p nobis assumpte paup̄tatis. Et Ansel. inq̄t
Pauper ita fuit xps vt nō in sua s;̄ in aliena
domo nasceret. et viuēs in hoc mōdo nō habe
ret vbi caput suū reclinarer. nec moriēs vñ
nuditatē suā tegeter. nec mortu⁹ vñ de inuol
ueret: nec sepulcz aut locū vbi corp⁹ suū po
neret. Sepulto autē dño m̄ ei⁹ oi corde am
plexabat sepulcz: et qua poterat voce bñdice
bat filiū suū. ad sepulcz sedens inixa illi ma
nus extendebat. et sup illud osculās amaro
nimis dño singultu deplorabat. Accessit Jo
hānes: et lugēs etiā ipse multū leuauit eā lu
gentē. Et exētes oēs de monumento posuerūt
lapidē magnū ad ostiū monumētū p̄ clausu
ra. Appropinq̄nte autē nocte dixit Johan
nes dñe q̄ eis expediebat recedere. qz n̄ erat
p̄ueniēs ibi morari. vel de nocte ad ciuitatez
redire. Tūc dñā put pōt surgit et ad monu
mētū genu flexit et ipm amplectit et bñdicat.

In alie
no sepul
cro volu
it sepeliri

Nā cruciata gemitib⁹: fatigata dolorib⁹: af
flicta ploratib⁹ neq̄bat stare pedib⁹. tñ sicut
poterat a mlierib⁹ sc̄ris adiuta: cūct⁹ ploran
tib⁹ sil cū ea cepit recedere. Qu autē venerunt
ad crucē: ibi ipa genuflexit: et crucē adorauit
sil et oēs fecerūt. Cogitare itaq; potes q̄ ipa
fuit p̄ma q̄ crucē adorauit. sic etiāz fuit p̄ma
q̄ filiū natū adorauit. Adorata autē cruce ice
debāt versum ciuitatē Hierusalē: s;̄ pia dñā
sepe se hēbat retro aspiciēs p̄ cōpassiōe. In
trātib⁹ autē illis ciuitatē m̄tri vidētes dñam
mori pietate sup illi⁹ dolore ad luctū p̄uertē
bant amaz: et p̄currebāt vndiq; bone matro
ne et h̄gines ambulātes post ipam: et associā
tes eā p̄ viā: et solātes ac etiā lamētantes eā
Sed et boni hoies p̄ q̄s tranšibat cōpariebā
tur eidē: et mouebant ad fletū. vndiq; fit plo
ratus magn⁹ et luct⁹. Nam dolor ei⁹ multos
faciebat dolētes. vix lacrimas cōtinere pote
rāt q̄cūq; eā plorantē videbāt. Fiebat luctus
quocūq; tranšibat maria. plorabat ipa: plo
rabāt et oēs ambulātes cū ea. plorabāt et mul
ti veniētes obuiā ei. Sic vñq; deducit a plo
rātib⁹ plorās q̄sq; p̄uentū est ad domū Jo
hānis. Qu autē ventū esset ad domū: tūc ipsa
vertēs se versus illas dñas inclināuit se gras
agēs. Ille hō inclinātes se eidē valedixerūt:
et cū lacrimis recesserūt. In domū q̄ intrans
fiebāt et lugebat valde cū Johāne et magda
lena ac sorozib⁹ suis. soluebat dolor amaras
lacrimas. Deplorabatq; h̄go filij sui mortē
nimis amarā in corde suo recolēs: ac passio
nis loca: et cūcta q̄ passus fuerat in animo vol
uens. Hec oīa p̄dicat⁹ doctor cartusien. Ali⁹
autē deuotus p̄dicator inq̄t: q̄ postq; p̄ssima
h̄go sepeliuit filiū suū rogauit b̄m iohem: q̄
fuerat p̄ns in oib⁹ loc⁹ in q̄b⁹ steterat fili⁹ ei⁹
postq; recessit ab ipa Bethania cum iret ad
passiōe: vt eā in eis duceret. et qđ in eis fili⁹
suus operat⁹ erat vel passus fuerat: aperiret
Sed breuitat⁹ cā p̄rāleo quō p̄ viā euntes
iuenerūt in loco vbi xps ceciderat cum cruce
lapidē sanguine vult⁹ iesu cruetatū. et ibi bea
ta h̄go amaras effudit lacrimas. lapidēq;
illū asportauit adiutorio comitū. P̄ref m̄
tam etiā quō eūte illa in mōte syon occurrit
ei cū fletu et mesticia dñs domus q̄ receperat
hospitio filiū suū: et ei pauera cenā. erat em̄
discipul⁹ iesu. et secū condoluit de morte eius
Ire qđ audiēs p̄ssima h̄go: q̄ i eo loco fili⁹
ei⁹ oibus aplis lauisset pedes genuflex⁹ ante
eos: et eis suū corp⁹ in abū: et sanguinē i portū
dedisset: rephēdit ipos ap̄los dicēs. D̄igra
ti de tāto bñficio: heu nōne debetis potius

Bermo. II. De gaudiis Marie

mortē subire q̄ tā p̄tū r̄ dulce m̄ḡm v̄m de
relinq̄re. Solū dicā q̄ cū puenisset brā s̄go
ad horū i q̄ cap̄t̄ fuit ei? fili? r̄ in q̄ cū p̄tū
app̄hēderet fact? i agonia plix̄ orabat. r̄ fa
ct? ē sudor ei? sic gurte sanguis deflue? i t̄rā
vt d̄r Au. xxiij. vidēs p̄ssima s̄go terrā san
guie madefactā: r̄ itelligēs q̄ ille sanguis de
fluxerat de facie filij sui ex representatiōe r̄ mēo
ria fūte passiōis: cepit alit? igemiscere r̄ plā
ct? ac dolores p̄teritos renouare. **M**isabi
le spectaculū. **R**es nō sine lacrimis mēorā
da: cū mestissima m̄r semimortua i terrā se p
sternit: osculat̄ sanguinē p̄ciosum dilecti filij
sui: r̄ suis scriissimis manib? illū recolligēs d̄r
Terra tu nō es digna possidere tā nobilem
thesaurū. **Q**uis possz a fletib? p̄tinere vidēs
b̄ndictā s̄ginē h̄ntē man? sanguie filij sui ru
bricatas: r̄ illū sanguinē cū terra illa mada
facta reuerent̄ portatē ad domū **J**oh̄is? **Q**
z̄ s̄o ex nimio plāctu desiccate erāt lacrimae ab
ocul? ei? ip̄a cū suspirijs r̄ singultib? forte di
cebat. **F**ontis: o mare: o flumi: o vni toren
ti forgitē p̄go laq̄ a loci mei. **S**i cheresolia i
piat̄ i sentimēti. **S**um q̄ b̄ndicta d̄na n̄ra r̄
nos plāgam? ex recordatiōe passiōis filij sui
vt ad ei? gaudia postmodū pueniam?: r̄ cū
ea letemur in gl̄ia paradisi. **A**mē.

De passiōe gaudij ip̄i? beatissime s̄ginis
Sermo secundus in hac pte.

In gaudio e
ius nō miscebit̄ c̄ne?: puerb.
xiiij. **Q**uātū fuerit gaudiū in
mēte s̄ginis atq; leticia r̄ cōso
latio ac iocūditas r̄ exultatio etiā in hac vita
null? exp̄mere possz s̄z nec cogitare: ip̄a autē
sola nouit q̄ sola expta est. **E**t ad h̄ applicari
possent s̄ba thematis n̄ri. **H**ic autē nō loqui
mur de gaudio mūdano: de q̄ d̄r **E**ccl̄. ij. **R**i
sum reputaui merorē: r̄ gaudio dixi. qd̄ fru
stra decipis. **D**ic̄ em̄ **B**ern̄. i qd̄a ser. de h̄ va
no gaudio tp̄ali. **E**xrema gaudij lux? occu
pat. h̄ est transitorie leticie finis: h̄ fruct? gl̄ie
tp̄alis. **E**t **J**ob. xx. sc̄ptū ē. **S**audiū hypocrī
te ad instar pūcti. **I**ste autē hypocrīta (vt ex
ponit **S**reg. i moral. est mūd?: q̄ hoiez fallit
p̄mittēdo ei dare verā leticiā quā dare nō p̄t
Tale gaudiū brā s̄go h̄re noluit: q̄ in vanita
te mūdī nūq; delectata fuit. **H**abuit at̄ gau
dia oia q̄ p̄t̄ habere cū merito aliqua pura
creatura. vñ de ip̄a exponi possz illd̄. ij. **N**a
chab. ij. **S**audio r̄ leticia repletū ē templū.
Ipa em̄ (vt alibi declarauim?) d̄r templū dei

Gaudiū
mundi

De illa etiā exp̄oi posset illd̄ qd̄ fuit p̄dictū
Isa. lj. s. **S**audiū r̄ leticia iueniet in ea: gr̄az
actio r̄ vox laudis. **U**n̄ ip̄a dicebat illd̄ **I**sa.
lxij. **S**audēs gaudebo i d̄no: r̄ exultabit aīa
mea in deo meo. r̄ illud **A**bacuc. ij. **E**go au
tē in d̄no gaudebo: r̄ exultabo i deo ih̄u meo
Quis em̄ vnq; hoc meli? dicere potuit q̄ m̄
eius? **L**ū etiā dicat̄ **P**rouerb. xxx. **I**ust? lau
dabit atq; gaudebit. quātō magis gauisa fu
it r̄ deū semp laudauit iustissima genitrix il
lius? **E**t si rectis corde ē leticia: p̄s. xxvj. quā
leticiā sentiebat rectissimū cor innocentissime
s̄ginis? **E**t si oibus iustis r̄ fidelib? xp̄ianis
d̄r **M**arth. v. **S**audete r̄ exultate qm̄ mer
ces v̄ra copiosa est in celis. r̄ **A**u. x. **S**audete
qz̄ noīa v̄ra sc̄pta sunt in celis. quātū exulta
re debuit virgo gl̄iosa: cui? merces sup̄ om̄is
alias erat copiosissima: r̄ cui? nomē post no
men filij dei erat in celis descriptū? **E**t si oibz
se disponētib? ad gr̄am recipiēdū d̄r **I**sa. xij.
Haurietis aquas in gaudio de fontib? sal
uatoris. quātā debuit haurire leticiā illa que
sup̄ oēs se disponit ad gr̄az recipiēdā? **P**ro
fecto ip̄a fuit p̄miceria eoz in q̄z p̄sona dice
bat **D**avid p̄s. cxv. **R**epletū est gaudio os
n̄m: r̄ lingua n̄ra exultatiōe. vñ dixit **A**u. j
Exultauit sp̄s me? in deo salutari meo. **I**n
ei? ei p̄sona p̄dictū fuerat p̄figurā illd̄. j. **R**e
gū. ij. **E**xultauit cor meū in d̄no. **E**t iō dice
re potuit in ip̄o ingressu i mūdū illd̄ **I**sa. lx.
Exultabit aīa mea in deo meo. **I**pi qz̄ cōue
nire p̄ illud **J**oh̄el. ij. **E**xulta r̄ letare terra.
nā brā s̄go terra in sacra pagina appellatur
Et illud **Z**ach. ix. **E**xulta s̄r̄ filia syō: iubila
filia hierlm̄. **Q**uare autē ip̄a sup̄ alios letari
deberet manifestū est. nā p̄s. ciiij. d̄r. **A**retur
cor q̄rentiū d̄nm. r̄ ij. **P**aral. vj. **S**acti tui
letent̄ in bonis. d̄r deo. **E**t p̄s. ciiij. **L**etabit̄ iu
stus in opib? suis. r̄ **P**rou. xv. **L**etabit̄ hō in
sc̄ia oris sui. r̄ eius. li. c. xxiij. **Q**ui sapiētē ge
nuit letabit̄ i eo. **A**bsq; dubio ip̄a q̄ sp̄ d̄nm
q̄sui: r̄ toto corde ei adhesit. q̄ etiā iusticia
plena: sc̄tissima: ac oib? bonis opib? ornata
fuit: atq; sapiētissima ex̄is dei sapiāz genuit
sup̄ oēs creaturas poterat dicere deo illd̄ p̄s.
xxix. **A**ircūdedisti me leticia. r̄ p̄s. iij. **D**edi
sti leticiā i corde meo. **U**n̄ ei p̄tinue dicebat
illud p̄s. ix. **L**etabor r̄ exultabo in te. **A**deo
autē sup̄ueniēs i eā sp̄s sc̄tus letificauit ip̄az
q̄ est dei ciuitas: iuxta illd̄ p̄s. xlv. **F**luis im
per? letificat ciuitatē dei. q̄ ip̄am leticiā oibz
cōicabat. r̄ oēs cū ea cōuersantes dulcedine
r̄ iocūditate replebat. **U**n̄ **S**ap. viij. dicat̄.
Nō habet amaritudinē cōuersatio ei?. **N**ec

Maria
huit gau
diu mul
tipliciter

tediu iuice illi: sed leticia et gaudiu. Quia
etia beata ygo erat semp leta et pleno gaudio
diuinoz. ideo lz naturaliter est pulchra: tñ
ex h appebat pulchrior. **A**it em **S**trac^o li. j.
achillei. **Q**uatu gaudia forme adijciunt. et
Paphil^o poeta sui li. c. iij. ait. **E**st cu leticia
pulchrior ois ho. **S**eruauit nanqz m^o dei il
lud **P**hil. iij. **S**audete in dno sp: itez dico
gaudete. gaudiu aut habuit mltiplr. s. gau
diu charitatis et pacis. **D**e q ad **S**al. v. d^r.
Fruet^o aut sps est charitas: gaudiu par et
Saudiu em et par sunt effect^o q imediate na
scunt a spscto: vt ait beatus **T**ho. ij. q. xx
vij. **H**abuit etia gaudiu in spscto: in q co
sistit regnu dei: vt d^r ad **R**om. xij. **H**abuit
leticia bone scie. **D**e qua **P**rouer. xvij. d^r.
Anim^o gaudes etatem florida facit: et secura
mens qsi iuge coniuu. **C**otra ho est de mala
scia: iux illd **A**ug. in. j. p^ref. diceñ. **I**ussisti
dne et ita est: vt ois anim^o lozdat^o sit pena
sibijpsi. **E**t **I**sa. d^r. **L**oz ipij qsi mare ferues:
qd quiescere no pot. **E**t in eode. c. etia scpru
est. **N**o est par impijs. **I**psa ergo habuit in
sumo illud gaudiu: de quo d^r **S**cti. xxx. **N**o
est oblectametu sup cordis gaudiu. na iocun
ditas cordis est vita hois. **S**cti qz et colum
bina ei^o simplicitas mentē ei^o leta tenebat et
felicissima reddebat. **I**nq^r em **S**reg. xij. mo
ral. **N**ihil est simplici corde felici^o. qz q ino
centia circa alios exhibet: nihil est qd pati ab
alijs formidet. **D**z em qsi arcē quadā forti
tudinis simplicitatē suā: nec suspect^o ē pati.
qd se fecisse no memit. vñ et bñ p **S**alomo
ne d^r. **I**n timore dñi fiducia fortitudinis. q
et rursus ait. **S**ecura mens qsi iuge coniuu
Quasi em conuatio refectiois ē ipa traqlli
tas metis. hec ille. **F**los ē ygitatis no parū
leticie mēri ei^o intulit. **A**it em **H**iero. i. plogo
sup **J**oh. **V**irgines merito in deo delicias i
ueniunt. qz amore eius delicias carnis relin
quūt. **S**ctissima qz ei^o humilitas: pia deu
otio: obediētia pōpta: laudabilis prudentia:
ceterarūqz stutu decoz mix i modū mētē ipi^o
letificauit. **A**it em **S**reg. **A**bsit vt rata sit de
lectatio in vicijs quata est in stutib^o. **S**ma
gister sen. i. j. di. j. inq^r. **V**irtutes ppter se pe
rēde et amāde sunt. qz suos delectat possesso
res sincera et pura et lecta delectatōe: et eis pa
riūt gaudiu spūale. **S**up oia aut i hoc mū
do ea letificauit grā diuina: et septe spūsan
cti charismata. **N**ā sup illd **P**rou. xij. **D**ux
rustoz letificat. ait glo. **G**ra e cordis delecta
tio. **Q**uata q habuisse gaudia credēda est: q
spūscū grā fuit repleta: et q in vtero suo age

loz gaudiu pcepit. **E**t iō **B**er. sup missus ē
inq^r. **N**ecessē erat nō modico leticie et amo
ris pueniēte inflāmari incēditō: q filiu parne
dilectiois cu gaudio scilspūs mox erat cōce
ptura. neqz em nisi in deuotissimo atqz puris
simo corde tāta se cape poterat dulcedinis et
alacritat^o affluētia. hec ille. **S**ed de his oib^o
gaudijs pnūc ptermittam^o loqui: et itez de
gaudio eiusdē yginis qñ filiu amissum quē
p triduu cu maximo dolore qstierat i templo
iuenit. **A**redēdu est em q sumope exultauit
vñ cu maximo gaudio dicebat vicinis suis
illd **S**an. iij. **I**nueni quē diligēt aia mea: te
nebo illū nec dimittā. **P**ertrasibo etia gau
diu qd habuit ipa bñdictissima ygo ex eo q
ipa sola est electa mater filij dei. **I**te non refe
ra ei^o exultationē quā p̄tinue hēbat ex p̄side
ratioe qz ei^o filiu tota hūana natura libera
ta ē ab eterna dānatioe. **S**i em gaudiu ma
gnū est angelis sup vno pctōre pniam agēte
Lu. xv. et **M**at. xvij. et c. qz tua. l. di. et xij
q. iij. s. ex his. qz mag^o ipa exultare debe
bat de tota hūana natura p sui vētris fructū
recoaliata. **Q**uantū etia letari debebat cu vi
deret se fuisse cām restorationis angelice me
diatē filio suo. **D**e quo d^r **A**l. iij. **P**acificā
p sanguinē suū q in celis sunt et q in terr^o et.
Solū aut in h smōe de gaudijs illis dislere
mus de qb^o cōit ab ecclia laudat. q in his cā
ticis describunt: cu ei canit. **S**ande ygo mat
xpi q p aurē pcepisti gabriele nūcio. **S**ande
qz deo plena pepisti sine pena cu pudor^o lilio.
Sande qz magi dona tuo nato ferunt bona
quē tenes in gremio. **S**ande qz iux legē ob
tulisti mūdi regē i tēpli sacrario. **S**ande qz
tui nati quē dolebas mortē pati fulget resur
rectio. **S**ande xpo ascēdēte q in celis te vidē
te motu ferē pprio. **S**ande ygo qz misit pav
raclitū quē pmisit letōz collegio. **S**ande q
post ipm scādis. et est honor tibi grādis i celi
palacio. **U**bi fruct^o vētris tui p te nobis def
frui in phēni gaudio. **A**mē. **I**stoz aut gau
dioz p̄mū d^r salutatiois siue pceptiois. scōz
p̄turitōis. tertiu adoratiois siue oblatiois.
q̄rtū p̄sentatiois. q̄ntū resurrectiois et ascen
siois. sextū missiois siue receptiois. septimū
ho appellat assumptiois.

Pars p̄ma hui^o sermonis de p̄mo gau
dio beate yginis quod dicit salutatiois siue
cōceptiois

Saliquis magn^o impator destitaret
vñ de suis p̄ncipalib^o secretarijs
et ambasiatoz: b̄ ad aliquā paup
culā iuuenē ad accipiendū eam iij

Septez
gaudia
virginis

Metra
Joseph
sermonis
gaudio
vie

Gaudiū hūc ma-
ria i salu-
tatiōe an-
gelica

spōsam dilectā ipi⁹ impator⁹: certe idicibilē
ex illa gauderet. Quātū ḡ gaudiū putan-
dū est habuisse sacratissimā ḡginē: cū ei cele-
stis panimph⁹. **S**abriel genuflexus corā illa
tāq; dñā sua reuerent⁹ decāuit ex pre celest⁹
impatoris ⁊ dixit. **A**ue grā plena dñs tecū.
Quis enarrare sufficiat quāta suauitas ⁊ ex-
ultatio nō solū mentē sed etiā corp⁹ ipi⁹ ḡgi-
nis intrauerit: cum ipa uirgo dices. **A**ce an-
cilla dñi ⁊ c. felicitatē eternā i vtero suo clau-
sit ⁊ incarnari fecit. **S** ⁊ de hac solatiōe dixi
in q̄nta pre p̄ncipali hui⁹ opis: sermone. ij.
parte. ij. **N**unq̄d em̄ nō summope exultare
debebat que nō solū se gratia plenā sed etiā
in ea stabilitam ⁊ confirmatā cognoscebat: ⁊
secura de imarcescibili gloria sua facta erat.
Aq; se nō solū matrē creatoris factā esse vi-
debat atq; sponsam eterni patris: sed ⁊ toti⁹
mūdi dominā ⁊ angelozum reginā. **E**t ideo
Aug⁹. in simone natiuitatis ei⁹ inq̄t. **S**ratu-
lare beata uirgo ipus rex ex folio suo venit i
vtero tuo. **E**t sinu patris in vterū dignat⁹ est
descēdere matris ⁊ c. **I**psa quoq; b̄ndicta uir-
go alios ad cōgaudēdū secū inuitat dicens.
Congratulamini mihi om̄es q̄ diligitis do-
minū: q; cū essem paruula placui altissimo:
⁊ de meis viscerib⁹ genui deū ⁊ hominē. **U**n-
⁊ sancta ecclia admirās ait. **G**enuit puerpa
regē cui nomē eternū. **E**t gaudiū matris ha-
bens cū ḡginitatis honore. **N**ec primā simi-
lem uisa est nec habere sequentē. **H**oc autem
gaudiū recepit beata ḡgo exiēs in orōne: vt
ostendat q; de⁹ mittit gratias suas orōi vacā-
tib⁹. **U**n m̄gr **J**ohes gerson in sua iosephia
ait. **V**irgo diuini⁹ intrat **M**ētis i archanū
substollit seq; sup se. **A**ta sup rapit: celos su-
per euolat om̄es. **S**uncta creata silent: frui-
tur caligine diua. **N**ullā interturbat ransū
fantasima quietē. **E**xcedit mēs acta deo: loq̄-
turq; silent. **A**lme pater totic⁹ hoim miserā-
te labores. **N**ūc misere p̄cor: etem̄ tempus
miserēdi. **V**enit: quo dire frāgāt ianua mor-
tis. **Q**uo celos referes: vrinā dirupis illos.
O celi rozate: pluāt o nubila iustū. **S**ermi-
net ⁊ terra saluatozē b̄ndictū. **A**ccurrūt p̄f-
sacoz carnia vātū. **D**⁹ dñs p̄p̄: q; ḡes quē
desiderat ois. **A**dueniet: p̄pera: iā non tarda
ueris orō. **I**ā s̄cept⁹ a iuda sublatū. iā danie-
lis **U**isio cōplēda: iā ḡgo puerpa fiet. **I**āq;
virū mulier circūdabit emanuelem. **S**ic sy-
meon: sic anna senes dixere recēter. **D**ū me-
tefici rēplī secreta tenerēt. **M**ysteriū p̄grā-
de nimis: q; nouerit illd⁹. **Q**uis capiet: sed
certa fides p̄stāda p̄phet⁹. **A**pis articulo illi

delapsus ab alto. **P**er radiās gabriel totus
festin⁹ eo q; **M**irit⁹ ad talē: talē deferre salu-
tē. **S**ra q; cel⁹: q; par sit reddita terr⁹. **I**nfima
q; iūgat sumis: de⁹ achō fiat. **V**irgis igredit⁹
thalamū cū luce chorūca. **S**ū pulcro nimis
vultu: cultuq; deoro ⁊ c. vide ibi. q; nimis ef-
fer lōgū oia metra recitare. **I**nferi⁹ aut dicit
Dū prulit ore. **A**ce ancilla dei: fiat missum
mihi verbū. **F**ormat subito nou⁹ atq; nouis-
sim⁹ adā. **I**mmēsus q; de⁹ mimos sinuat i ar-
tus. **S**ōiugū mirare nouū deitas vbi nubie
Et ifra. **A**udijit gabriel r̄nsa fidelia nouit
Virginēi vētris thalamo strute rep̄ti. **D**⁹
ḡbū caro factū ē. illd⁹ p̄n⁹ adozat. **A**q; per-
acta vidēs mādata recessit ab illa. **G**lorificās
dñm: celest⁹ cū comitat⁹. **M**ulta cohors iubi-
lās: hymnisq; corona melodis. **S**līa sit celis
dño sit par bona terr⁹. **M**⁹ ⁊ ipsa noua ḡto
nona gaudia corde. **A**eta canit ⁊ c. **H**ic per
trāleo aliḡ gaudiū qd ipa ḡgo habuit dum
creatorē cel⁹ terre ac dñm angeloz ⁊ iudicē
scloz in vtero suo h̄ns: gaudioq; ⁊ suauitate
repleta in mōtana p̄cxit ad uisitandū elyza-
beth. rota spūscō plena erat. ad salutationē
suā repleta de spūscō est ipa elyzabeth: ⁊ ex-
clamauit di. **B**ndicta tu iter mulieres: ⁊ b̄n-
dicit⁹ fruct⁹ vētr⁹ tui. **E**t vñ ḡ mihi vt ueniat
m̄ dñi mei ad me. **A**ce em̄ vt facta est vox
salutatis tue i aurib⁹ meis: exultauit i gau-
dio infans i vtero meo. **E**t beata q; credidisti
qm̄ pficient in te q; dicta sūt tibi a dño. **T**ūc
maria tātā leticiā ampli⁹ occultare nō pua-
lēs: cū iubilo ⁊ exultatiōe mētis cecinit dices
Magnificat aia mea dñm ⁊ c. **C**ōcludēdo
ḡ p̄ma partē hui⁹ ser. dico q; ḡ p̄mū gaudiū
briffime ḡgis causabat ex q̄tuoz. **P**rio ex eo
q; effecta erat m̄ illi⁹ cui⁹ de⁹ sol⁹ erat p̄. de q;
Aug. in ser. assumptiōis inq̄t i p̄sona dei an-
gelo gabrieli. **V**ade ⁊ antiquū p̄siliū ḡgini
defer marie. huicego vnicū filiū meū: q; cha-
rior alē nemo fuit. ⁊ vt plen⁹ dicā: alēz me
donare volo vt illa sit ei⁹ m̄ cui⁹ ego sum p̄.
De q; etiā loquēs **S**erū. inq̄t. **V**irgo maria
te matrē p̄stitit grā nō natura genitricē te di-
ci voluit pietas: quā nō sinebat integritas.
Scdo causabat gaudiū ḡ ex eo q; p̄cipiebat
opatiōe spūscō ⁊ nō ex semie viri. vñ **A**ug.
vbi. s. etiā i p̄sona dei p̄tis inq̄t. **E**riet de sc̄ā
serm p̄ illibatū vterz. eritq; sine marito m̄: c⁹
sū ego sine p̄uge p̄. **B**eda ḡo sup **L**uc. ait
Spūscō in ḡgie supuenit: q; ⁊ mentē ipi⁹
serificauit: ⁊ i ei⁹ vtero redēptoz⁹ corp⁹ opati-
one sua sine virili semie de ipius ḡginis car-
ne creauit. **I**deo **M**icro. in ser. assumptiōis

Gaudiū
habuit ē
uisitatiōe
elisabeth

hoc gau-
diū cau-
sabat ex
q̄tuoz

Metra
iosephia
gerlonis
de gaudiō
marie

inquit. **A**d mariam accessit spūscū sicut la-
na cū inficit sanguine cōchiliū vel muricū ver-
tit in purpurā. sic illa puerfa est sine coitu in
matre. vt iā nō sit qd fuerat: sed purpurave-
rissima ad indumētū sūmi regis diuit' apris-
sime dedicata. **T**ertio causabat h' ei' gaudiū
ex eo q' fuit uisitata ⁊ salutata a tā nobili nū-
cio celesti. **U**n Aug'. vbi. s. ait. **S**ecreta cō-
iugū celebrata sunt in p̄ginali thalamo. qui-
bus **S**abriel angel' paranymphus iterfuit.
Vade (inquit deus) gabriel: ⁊ ethereas sedes
 rumpe: ⁊ bñplacitū n̄m p̄gini annūcia ma-
rie. hec incolit pua nazareth menia: sed sibi
parēt celestia palacia. **Q**uarto causabat gau-
diū ei' ex eo q' p eā debebat fieri gener' hūa-
ni salus. vñ Aug'. in qdā ser. inquit. **M**aria
impleta est grā: ⁊ eua euacuata est culpa. ma-
ledictio eue in bñdictiōz mutat marie. **E**ua
peccādo obfuit: maria uiuificādo pfuit. pcul-
sit illa: sanauit ista.

Pars secūda hui' sermōis que dicitur
parturitiōis.

Gaudiū
qd hūit i
parturitiōe
causabat
ex q̄tuor

Ecūdū gaudiū ipi' p̄gis fuit in
parturitiōe. de q' dixim' i. vij. pte p̄n-
cipali hui' opis: ser. j. p. vlt. **F**uit
aut causatū ex q̄tuor. **P**rimo ex
tā nobili p̄genie. vñ inquit angel' **L**u. j. **D**ic-
erit magn': ⁊ fili' altissimi vocabit'. **S**uper
quē locū d̄t **B**erñ. **A**ltissim' nancq' p̄ q̄uis
oipotēs sit: nō tñ inequalē sibi filiū gignere
potuit. **F**ecit igit' angelū magnū s̄z nō altis-
mū. **S**olū aut vnigenitū qz nō fecit sed ge-
nuit ipm sibi p oia cōparē. nec iuriā extimat
nec iacturā. **S**ecdo causatur est gaudiū h' ex
p̄seruato pudore. vñ Aug. in ser. de natiuita-
te dñi ait. **U**ir nō trāsibit p portā. sicut dñs
ad **A**zechielē dixit. **N**isi dñs de' isrl'. vbi eui-
dent' oñdit q' sc̄ta maria semp fuit p̄go. s. āte
ptū in p̄tū ⁊ post p̄tū. **S**ōcipit ⁊ p̄go ē: gene-
rat ⁊ p̄go est: lactat ⁊ p̄go ē. **U**triqz corrupti n̄
potuit q' integritatē generauit. **T**ertio eius
gaudiū causabat ex angelica iubiliatiōe. **A**u-
diebat em̄ angelos iubilātes. vñ canit ec̄cia.
Dū par' ⁊ gaudes tē. **E**t **H**ugo de sc̄to vicf.
inquit. **A**d ei' partū multitudo cecinit angelo-
rum. **A**bsit igit' vt inter angelozū discursus
imūda sederit. vij. dieb'. **E**t **B**erñ. ait. **F**ul-
get in tenebris lux noua de celo: gaudiū ma-
gnū euāgelizat angel' de excelso. laudat mul-
titudine militie celest'. dat gl'ia deo: ⁊ par hoi-
bus boneuolūtāt'. **Q**uarto causabat h' gau-
diū ex eo q' pariebat sine dolore. vñ **B**er. in
inquit. **D**is summe inter mulieres bñdicta

sola a generali maledictiōe libera: ⁊ a dolore
parturitiū aliena. nec m̄tz si dolore nō intua-
lit matri qui tulit dolores tot' mūdi. **D**e
nouitas inaudita: p̄go pepit: ⁊ p' p̄tū iuiola-
ta pmāsit. fecūditatē plis cū carnis itegritate:
⁊ gaudiū m̄ris habēs cū p̄ginitatis hono-
re. **E**t **H**ugo de sc̄to. vicf. ait. **B**rā p̄go ma-
ria nō solū sine libidine p̄cepit: sed neqz de se-
mine virili partū accepit. ⁊ ob hoc sine dolo-
re filiū edidit. **E**t **A**ug'. in s̄mone natiuita-
tis eius dē dicit. **P**recisum est i ea illud **S**ue
infelicitatis euloliū. s. i tristitia paries filios
qz ista in leticia dñm parturuit. qz illa peccato-
re: ista edidit innocētē. **I**ta igit' p̄go bñdicta
in partēdo dulcissimū filiū suum tātā sensie
suauitatē. tātoqz gaudiū ac exultatiōe fuit re-
pleta: vt nostris nequeat sermōib' referari
Dēs em̄ sui sensus corpales ⁊ spūales ienar-
rabile p̄solatiōz p̄cepit. **D**e ineffabile gaudiū
marie: cū vidit se peperisse regē angeloz': sal-
uatorē mūdi: creatorē oim ⁊ deū deoz': ac to-
to corpore emittētē. **L**ū oculis corporeis cerne-
bat **M**essyā a sanctis patrib' tam anxie de-
sideratū. **A**uqz illū i brachijs suis suscipiēs:
dulciter ad pectus stringebat: ⁊ suauiter illi
lac suū virgineū ppinabat. **A**t ideo in coro-
na n̄ra illi dixi. **D**e fame gustare vñ pocho o-
maria. **D**e quel piacer e simi furato ardore.
De de dolceza ti passaua el core. **Q**uādo el
to fiol i brazohauent **A**lui del tuo lacte semu-
trina. **A** poi con soi brazeti te stringiua. **S**i
che di gaudiū tuta teripiua. **Q**uis cogitare
sufficiat quātū gauisa fuerit qñ vidit pasto-
res filiū suū reuerēter adorātes. q' dixerūt ei
Gaude gaude maria: p che ogi ride e canta
la celeste cōpagnia: e iubila tuta quāta. **D**i
extimabilis iocūditas. **D**i incompatibile gau-
diū. **D**i ingētissima virginis iubiliatio. **S**i
em̄ natiuitas filij sui gaudiū attulit vniver-
so mūdo: iux illud **A**u. ij. **A**nnūcio vob gau-
diū magnū qd erit omi p̄plo. quātū iocūda
fuisse putāda est eius dilectissime genitricis.
Nā de brō **J**acopono de tuderto ordis n̄ri le-
gitur q' in solēnitate natiuitat' dñi n̄ri iesu
xpi: cū in choro audisset intonari **G**loria in ex-
cellis deo tē. ex mēoria mellistue natiuitatis
xpi ex p̄gine. ei p̄ dulcedine scissum est cor: et
plen' iubilo et suauitate migravit ad dñm.
Serūs aut **F**rancisc' cū in nocte natiuitat'
dñi in loco grecij post euāgelij p̄dicaret po-
pulo de parturitiōe p̄ginis: visus est a mlt' h̄re
in brachijs suis dñm ihm in forma pueruli:
ex cui' amplexib' mirū in modū consolabat.

¶ Pars tertia huius sermonis que dicitur adoracionis sine oblationis.

Tertium gaudium huiusmodi gloriose fuit in magorum adoracione. Unde sciendum per maiorem istius gaudij declarationem quod dicitur Isa. xlv. dno nro iesu xpo. Vere tu es deus absconditus. scilicet israhel saluator. Deo enim preceps dedit eum manifestum fieri non omni populo: sed testibus preordinatis a deo: ut ait Petrus Act. x. Pertinet enim ad divine sapientie ordinem: ut eius dona et secreta non equaliter ad omnes: sed immediate ad quosdam perveniant: et per eos ad alios derivent. Unde etiam debuit circa dno iesu natiuitatem observari: ut non omnibus manifestaretur: sed quibusdam: per quos posset ad alios pervenire. Quapropter sanctus Hieronymus in. iij. pre. sum. q. xxvij. ar. j. dicit. Natiuitas xpi non debuit omnibus coram esse manifesta. Primo quidem: quia per hoc impedita fuisset humana redemptio: que per crucem facta est: quia ut dicitur. i. Ezechiel. ij. Si cognovissent nunquam dominum glorie crucifixissent. Secundo quia hoc diminuisset meritum fidei: per quam ipse venerat homines iustificare: secundum illud Roman. iij. Iusticia dei per fidem iesu xpi. Si enim manifestis indicijs xpo nascente eius natiuitas omnibus apperere: iam tolleretur fides dei: que est argumentum non apparentium: ad Hebr. xj. Tertio quia per hoc venisset in dubium veritas humanitatis ipsius. Unde Augustinus dicit in epistola ad Volusianum. Si nullas ex puulo in tuentur mutaret etates: nullos cibos: nullos caperet somnos: nonne opinionem confirmaret erroris: nec homines verum vilo modo suscepisse crederet. et dum omnia mirabiliter faceret: auferret quod misericorditer fecit. Unde de gratia dei salvatoris erudicendi erant omnes homines ad salutem: non in principio natiuitatis eius: sed postea tempore procedente: postquam operatus est salutem in medio terre. Unde post passionem et resurrectionem suam dixit discipulis Mattheus. vi. Eritis doctores omnes gentes. hec ille. ¶ Notandum quoque est quod natiuitas xpi quattuor generibus hominum fuit manifesta. Primo ipsi benedictae virgini et Ioseph sponso eius: qui instruendi erant de natiuitate dei antequam nasceretur. quia ad eos pertinebat reuerentiam habere proliis precepte iuxta et obsequi natiuitate. Sed quia eorum testimonium propter hoc quod domesticum fuisset habitum suspectum circa magnificationem xpi. Nam testimonium domesticum reprobat et non valet. l. iure civili. C. de testibus. quia familiaritatis: propinquitatis et consanguinitatis affectio veritatem impedit solet. c. accusatores. iij. q. v. ideo oportuit ut alijs manifestaret extraneis. quorum testimonium suspectum esse non posset. Propterea

Ioseph certificatus est ab angelo Mat. j. dum ei dixit. Ioseph fili dauid noli timere accipere maria coniugem tuam. quod enim in ea natus est de spiritu sancto est. Secundo manifestata fuit pastoribus ab angelo Luce. ij. Tertio istis magis que pervenerunt ad xpm. xij. die natiuitatis eius. quo die festum Epiphanie. i. manifestacionis siue apparicionis celebratur. quia nova stella ipsis tribus magis apparuit: ut infra videbitur. Si enim reuoluto anno aut etiam duobus annis post xpi natiuitatem pervenissent ad xpm: non inuenissent eum in Bethleem: cum scriptum sit Luca. ij. quod postquam profecerunt omnia secundum legem domini. s. puer iesum offerentes in templum reuerterunt in galileam in sua civitate Nazareth Quarto autem manifestata est iustis in templo: scilicet Symeoni et Anne prophetis. qui de ipso prophetaverunt ut habetur Luca. ij. Et isti omnes poterant dicere cum magis. Vidimus stellam eius. Mattheus. ij. De his quoque magis tria ad presens videbimus. Primum dicet nomina tionis. Secundum apparicionis. Tertium quo oblationis. Quo ad primum dico quod isti reges appellati sunt magi. i. malefici. unde dicitur. viij. Malefici pharaonis dicuntur magi. et similiter omnes incantatores et divini dicuntur magi. xxvij. q. v. c. nec mirum. et. l. nemo. C. de male. Dicit autem Chrysostomus super Mat. istos fuisse maleficos: sed postea conversos. quibus voluit dominus suam natiuitatem revelare: et eos ad se adducere: ut per hoc peccatoribus spem venire preberet. et sic post conversionem retinuerunt denominationem. sicut etiam Simon leprosus post curationem. Et quod semel fuit fugitivus: semper dicitur fugitivus. l. qui sit fugitivus. ff. de edili. edic. Vel dicuntur magi. i. illusores: quia illuserunt Herodem: per aliam viam revertentes ad regionem suam: Mat. ij. Vel secundum Rabanum super Mattheus. magi sunt que singulis rebus philosophant. Magus enim hebraice dicitur scriba: grece philosophus: latine homo sapiens. Unde dicuntur magi. i. sapientia magni. ut etiam dicitur Archi. in. c. legimus. s. contra. xxvij. di. et in. c. nec mirum. xxvij. q. v. in verbo Magi. De his magis sic dicit Remigius. Sciendum est quod varia est de magis opinio. Quidam enim dicunt eos fuisse chaldeos. Chaldei enim stellam pro deo colebant. et ideo dixerunt quod Nuncupationis eorum deus ostendit verum deum natum. Alij quoque dicunt quod fuerunt persarum. nonnulli etiam dicunt eos de ultimis terris fuisse. alij autem asserunt eos fuisse nepotes. i. descendentes Balaam. et magis incredulum. Balaam enim inter cetera que prophetavit dixit Num. xxij. Quis stella ex Jacob: et surget homo de israhel. q.

Natiuitas xpi non debuit omnibus esse manifesta.

Natiuitas xpi fuit quattuor generibus hominum manifesta.

Tres reges dicitur fuisse magi

igitur descendentes hñtes hñc pphetiā: mox ut viderūt stellā nouā intellexerūt natū regē tve nerūt. hec Remigi⁹. Dicit etiā Chryf. super Mat. q. descendentes de gñe Balaā elegerunt de seipis. xij. et si q̄s eoz moriebāt: fili⁹ ei⁹ aut aliq̄s ex ppinq̄orib⁹ i ei⁹ locū sustinebat. qui singulis annis certo tpe sup mōrē victorialē ascēdebāt. et ibi trib⁹ dieb⁹ orabāt deū vt eis stellā illā de q̄ balaā pdixerat oñderet. Quādā hō vice dū sic ibidē manerent tres reges stella q̄dā ad eos sup mōrē venit: q̄ habebat formā pulcherrimi pueri. sup cui⁹ caput crux splēdebat. q̄ magos allocuta est dī. Ire velociter in terrā iuda: et regē quē q̄ritis inuenietis. De hac autē stella dñse fuerūt opiones. Quidā em̄ dixerūt (vt ait Remigi⁹) q̄ spūs sc̄tus q̄ p̄ ea dat⁹ ē aplis in forma ignis: rite his magis appuit i specie stelle. Chryf. hō sup Mat. videt tenere q̄ fuerit angel⁹ q̄ i tli. specie appuit. Doctores autē cōiter tenent q̄ fuerit stella realit̄ de nouo creata: vt ponit Nic. de ly. sup Mat. Un̄ glo. sup illo hōbo Uidim⁹ stellā ei⁹: ait. s. ppriā. qz hñc creauit ad ostēsiōnē sui. Quo ad sc̄dm autē videndū de magis. s. quare p stellā facta fuerit magis demonstratio xp̄i nati⁹. Rñder b. Tho. in. iij. pre sum. q. xxxvj. ar. v. di. Sicut manifestatio syllogistica fit p ea q̄ sunt magis nota ei cui est aliqd manifestandū: ita manifestatio q̄ fit p signa d̄z fieri p ea q̄ sunt familiaria illis q̄b⁹ sūt. Manifestū est autē q̄ v̄ris iustis est familiare et s̄uetū iteriori spūs sc̄i edoceri i iusticiā absq̄ signoz sensibiliū demonstratiōe. s. p spm̄ pphete. Alij hō corpalt⁹ reb⁹ dediti p sensibilia ad intelligibilia deducunt. Iudei tñ s̄ueti erant diuina rñsa p angelos accipe. p quos etiā legē acceperant: s̄m illud Act. vñ. Accepistis legē in dispositiōe āgelo rū. Sc̄iles hō et maxime astrologi conineti sunt stellaz cursus respicere. et iō iust. i. Symeon et Anne manifestata ē xp̄i natiuitas p interiorē iusticiā spūs sc̄i: inē illd Lu. ij. Rñ sum accepit Symeon a spūs sc̄o rē. Pastoribus autē et magis tāq̄ reb⁹ corpalt⁹ deditis: manifestata est xp̄i natiuitas p apparitiōes visibiles. et qz hec natiuitas nō erat pure terrena: s̄ q̄dāmō celestis: ideo per signa celestia vtriusq̄ manifestat. Ut em̄ Aug. d̄t in ser. de eph̄ia. Celos angeli habitāt et sydera ornāt: vtriusq̄ celli enarrāt gl̄iam dei. Rōnabilē āt pastorib⁹ tāq̄ iudeis: ap̄d q̄s frequēter facte sunt apparitiōes āgeloꝝ: reuelata est natiuitas xp̄i p āgelos. magis autē assuet⁹ in cōsideratiōe celestiuū corpoꝝ manifestata ē p signū stel-

Opinio
nel de stel
la mago
rum

Quare
xps nat⁹
seper stel
lā demō
strauit

le. qz vt d̄t Chryf. p cōsuetā eos dñs vocare voluit eis cōdescēdēs. Greg. autē dicit i omelia sup Mat. Iudeis tanq̄ rōneventibus rōale animal. i. angel⁹ pdicare debuit. gētiles hō q̄ v̄ri ratiōe nesciebāt: ad cognoscēdū dñū nō p vocē s̄z p signa pducunt. Et sicut dñm iā loquentē annūciāuerūt gētib⁹ pdicatores loquentes. ita cū nō dū loquentē elemēta muta pdicārēt. Aug. autē d̄t in ser. eph̄ie. Abrae innumerabilis erat pmissa successio: non carnis semine: sed fidei fecunditate generāda. et ideo stellaz multitudini est comparata. sc̄licet Sen. xv. vt celestis pgenies speraret. Et iō gētiles in syderib⁹ designari ortu noui syderis excitant vt pueniant ad xp̄m p quē efficiunt semē Abrae. Hec autē stella nō fuit vna de stellis celestib⁹ ab initio creat⁹. vñ Aug. in li. 5 Faustū d̄t. Non ex illis erat stella que ab initio itinerū suoz ordinē sub creatōis lege custodiūt: s̄z nouo h̄gis ptu nouū sydus apparuit. Beat⁹ hō Tho. in. iij. parte sum. q. xxxvj. ar. vij. inq̄t. Sicut Chryf. dicit super Mat. q̄ illa stella q̄ magis apparuit nō fuerit vna celestiuū stellaz: multipliciter manifestū ē. P̄io q̄dē. qz nulla stellaz hac via incidit. hec em̄ stella ferebat a septentrione i meridiē. Ita em̄ iacet Iudea ad psidē vñd magi venerūt. Sc̄do appet h̄ ex tpe. Nō solū em̄ apparet in nocte: s̄z etiā in meridiē: et suū fulgorē oñdebat. qd̄ nō est virtutis stelle: s̄z nec lune. Tertio qz q̄nq̄z appebat et quādoq̄z occultabat. Sū em̄ magi intrauerūt hierl̄m: occultauit seipam. Deinde vbi herodē reliquerūt oñdit seipm. Quarto: qz nō habebat p̄tinuū motū sic aīte stelle: s̄z cū optebat ire magos ibat: qñ autē eos optebat stare stabat. sic et de colūna nubis q̄ erat i deserto d̄t Ero. xij. Quinto qz nō sursum manēs ptu h̄gis demōstrabat: s̄z deorsum descēdēs hoc faciebat. vñ Mat. ij. d̄t q̄ stella quā viderāt magi i oriēte antecedebat eos vsq̄dū veniēs staret sup vbi erat puer. Ex quo patz q̄ verbū magorum dicitū. Uidim⁹ stellā ei⁹ i oriēte. nō est sic intelligēdū quasi ipis i oriēte posit⁹ stella apparuerit eis in terra Iuda: s̄z qz viderūt eā i oriēte existētē: et p̄cessit eos vsq̄ in iudeā. Nō potuisset autē distincte domū demonstrare nisi fuisset terre vicina. erat gñ i firmamēto celi collocata: s̄z h̄are vicino fre: vt ait Fulgenti⁹. et s̄m volūtātē dei mouebat. vñ Leo papa dicit in ser. epiphānie. Tribus magis in regiōe oriētis stella noue claritatis apparuit. q̄ illustrior ceteris: pulchriorq̄ syderib⁹ in se intuentiū oculos animosq̄ p̄teret vt con-

Qualis
fuerit stel
la magis
visa

festim
vidba
stella
ara cu
cate r
fuit i
magos
hec aut
no red
canōe
stella
sc̄m are
fima ap
mori cu
montr
tus
ē in an
xi. U
logit
stelis
circū
per
dem
nō cō
muni
nō aū
tate p
nō c̄b
sc̄m
D
vt
ra
di
rio
tur
qñ
Ar
stam
idice
gi nō
volut
q̄
vū
m
a
e
de
ri
in
h
g
g

Differē-
tia illius
stelle ab
alijs

festum aduenteret non esse otiosus. quod tamen insolitum videbatur. hec ille. **Ex** quibus omnibus patet quod hec stella ab alijs differerebat origine. quia non fuit creata cum alijs a principio mundi: sed solum in natiuitate christi. **Item** officio: quia alie stelle facte sunt ut sint in signa et tempora. **Secundum** i. hec autem ut duceret magos. **Item** duratio: quia alie stelle se perpetue hec autem (ut ait **Nico. de** lyra) finito suo ministerio rediit in placet materiam. **Item** in situ et locatio: ut scilicet dicitur est. **Item** in radiatio: quia ceteris stellis erat lucidior: ita quod splendore solis eam obscurare non poterat: et etiam in meridie splendidissima apperebat. **Item** in motu: quia non mouebatur motu circulari: sed progressiuo. **Item** in sui demonstratione et celatione ad tempus. **Dicit** quod beatus **Iho. vbi. s. ar. v.** Stella que christi natiuitatem manifestauit: omnem occasionem erroris subtrahit. **Ut** enim **Aug.** de contra **Faustum**. nulli astrologi ita constituerunt nascetur hominum fata sub stellis: ut aliquando stellarum hominem aliquo nato circueunt sui ordinem reliquissent. et ad eum que natus est perrexisse asseuerent. sicut accidit circa stellam que demonstrauit natiuitatem christi. **Et** ideo per hoc non confirmat error eorum qui sortem nascetur hominum astrologorum ordini colligari arbitrantur. non autem credunt astrologorum ordinem ad hominum natiuitatem posse mutari. **Sicut** etiam ut dicit **Chrysostomus**. non est astronomie opus a stellis scire eos que nascuntur: sed ab hora natiuitatis futura predicere. **Magi** autem tempus natiuitatis non cognouerunt: ut hinc sumentes initium a stellarum motu futura cognoscerent: sed potius e conuerso. **Et** sic **Aug.** de in ser. **Ephie.** magi ab angelis aliquam monitione reuelationes audierunt: quod stella christum natum significaret. et probabile videtur quod a bonis. quam in christo adorando salus eorum iam quebat. hec ille. **Et** idem **Aug.** in li. questionum veterum et noui testamenti ait. Regem intellexerunt natum cum stella indice temporalis rex soleat designari. **Hi** enim magi non malivolentia astrologorum cursum: sed rerum curiositate speculabantur. **Deo** autem papa in sermone **ephie** dicit. **Peter** illam stelle specie que corporum incitauit obrutum: fulgentior spiritus radiis eorum corda perdocuit. **Beatus** **Iho. vbi** super ar. viij. inquit. **Magi** sunt primitie gentium in christo credentium: in quibus apparuit sicut in quodam plagio fides et deuotio gentium venientium a remotis ad christum. **Et** ideo sicut deuotio et fides gentium est absque errore per inspirationem spiritus sancti. ita etiam credendum est magos a spulcato inspiratos sapienter christo reuerentiam exhibuisse. hec ille. **Quo** ad tertium **Iho. s. de** oblatione magorum predicato inquit **Chrysostomus**. super **Mat.** **Si** magi regem terrenum querentes uenissent: fuissent

phusi. quia tantum itineris laboris sine causa suscepissent. unde nec adorassent: nec munera obtulissent. nunc autem quia celestem regem querebant: et si nihil regalis excellentie in eo uiderunt: tamen soli stelle testimonio preterea adorauerunt. **Uiderunt** enim hominem et adorauerunt deum: et obtulerunt munera dignitati christi congruentia. **Turum** quidem quasi regi magno. **thus** quod in dei sacrificio ponitur imolatur ut deo. **myrrha** qua mortuorum corpora condunt prebet tanquam pro salute omnium morituro. **Greg.** quod in omelia **Ephie** idem confirmans ait. **Magi** **Iho** aux: **thus** et **myrrha** deferunt. **Aux** que pro regi congruit. **thus** **Iho** in dei sacrificio ponebat. **myrrha** autem mortuorum corpora condunt. **Et** magi que adorant etiam mysticis muneribus predicant. **auro** regem: **thure** deum: **myrrha** mortalem. **Alij** autem quidam doctores dicit quod obtulerunt aux in paupertatis subsidium: **thus** in stabularis fetoris remedium. **myrrha** **Iho** in teneris puerilis obsequium: ad unguenda membra illius debilita et tenera ac delicatissima: qui nostras penalitates et infirmitates assumpsit. **Hos** autem beatos magos admirabiles nobis reddit labor itinerationis. quia longitudo uia non retraxit eos quando pergeret ad dominum nostrum iesum christum. non etiam difficultas temporum: quia in hyeme. non multitudo expensarum quas optebat facere. non teneritudo complexionum: quia erant delicate persone. non periculum personarum: quia eis poterat fieri multe insidie. non timor usurpationum. scilicet ne sua regna ab alijs interim usurparent. **Venerabiles** etiam eos reddit audacia confessionis: quia coram herode que regnum iudaicum sibi usurpauerat confessi sunt christum natum esse regem iudeorum. **Et** **h** **q** **r** **i** **p** **r**: quod in .xiiij. diebus potuerunt magi uenire de ultimis terebinthibus. uel saltet de terra longinqua usque in hierusalem: que est in medio terre habitabilis cum a patria eorum usque in hierusalem esset uia unius anni: **secundum** **Chrysostomum**. **Et** uidetur **Remigius** quod puer ad quem peruenit eos in tam breui spacio perducere potuit. **Uel** dicendum **secundum** **Hiero.** quod super **Dromedari** os uenerunt: que sunt velocissimi. et tantum currunt una die quatuor equis in multis. **Et** tunc impletum est illud **Isa. lx.** **Inundatio** camelorum operiet te. **Dromedarij** **madian** et **epha**. **Si** etiam que rat: que potius in hierusalem prexerunt quam ad aliam ciuitatem ad que redire christum: **Remigius** quod hierusalem magis erat ciuitas et regalis. et ideo credebatur quod talis puer non nisi in regia ciuitate nasci deberet. **Uel** ibi prexerunt ut locum natiuitatis christi certi discere possent. quia ibi sapientes scribe et legis doctores residebant: ut impleret quod dicitur est per prophetam **Isa. ij.** **De** syon eribit lex: et **liber** domini de **Hierusalem**. **Item** ut studio magorum dagnaret pigri

Magi
medat

De obla-
tione ma-
gorum

Quare
magi ue-
nerunt in
Hierusalem

etia iudeoz. vt. s. essent iexcusabiles. quia po-
 tuissent dicere. Nos qdē locū natiuitatis sci
 mus: s; tps ignoram. Et iō magi ostēderūt
 eis tps: et didicerūt ab ipis locū. **Q**uanta
 igit fuit desidea iudeoz. q̄ cū p̄ sc̄pturas iue-
 niret xpi aduētū esse pp̄inquinū. viderētq; re-
 ges a finib; terre venisse ad eū q̄rēdū et ad-
 orādū. iux̄ p̄phetiā David ps. lxxj. Reges
 tharsis et isule munera offerēt: reges arabū et
 saba dona adducēt. Et adorabūt eū om̄s re-
 ges tē. nō curauerūt ad locū natiuitatis xpi
 eis vicinū: et ab ipis demōstratū magis vna
 cū illis p̄pare. **S**ed h̄o p̄mittēte factū est p̄
 p̄ter eoz maliciam. Ut em̄ dicit in cōi. puerbio
 Achio dicit vol male li tolle el seno. Ut etia
 dicit Greg. vbi. s. ideo stella dispuit p̄phetiā
 salē: vt magi necē haberēt p̄cūctari p̄ncipes
 iudeoz de ortu Messye: et sic duplici testimo-
 nio firmarent in fide. s. stelle et sacre sc̄pture.
 Ipi em̄ scribe et pharisei allegauerūt p̄phe-
 tiā Michē. v. vbi dicit q̄ messyas natus debe-
 bat in Bethleem. **S**ed h̄ inq̄rēdū est: q̄ cū
 magos ipulerit ad sumēdā tam lōgā et diffi-
 cilē viā? Et r̄ndet Aug. in simone p̄dicto sic
 dices. Cū als multi nati essent reges iudeoz
 nūq; quēq; illoz ad adorandū quēsierūt: qz
 nec quēq; illoz de celo loquētē didicerūt. Nō
 itaq; regi iudeoz quales illic eē solebāt hūc
 tam magnū honorē lōginqui alienigene ab
 eodē regno extranei a se debent arbitrabant
 sed talē esse natū didicerāt in quo adorando
 se salutē q̄ h̄z deū eē p̄secuturos mime dubita-
 rēt. Neq; em̄ etas: cui saltē adulatio hūana
 seruiret: nō in mēbris purpura: nō in capite
 diadema fulgēs: nō pompa famulantū: nō
 terror exercitū: nō gloriola fama p̄lorū hos
 ad eū viros ex remotis terris: cū tanto voto
 supplicatōis attraxit. Iacebat in p̄sepio pu-
 er ortū recentē exiguū corpe: p̄tēribilis paup-
 tate. sed magnū aliqd̄ latebat ī puulo q̄ d̄ il-
 li homines p̄mitte gentiū nō terrena p̄tate:
 sed celo narrāte didicerūt. hec ille. Cognoue-
 rāt em̄ p̄ apparitōz illi stelle: q̄ natū erat ille
 q̄ ait Apo. vl. Ego sum genū et radix dauid
 stella splendida et matutina. **Q**uare autē ab
 oriente venerint assignat Hryf. sup̄ Mat.
 rationē dices. Ab oriente venerūt magi. qz vñ
 dies nascit. inde in itū fidei p̄cessit. quia fi-
 des lumen est aiāz. vel qz oēs q̄ ad xpm ve-
 niūt ab ipō et p̄ ipm veniunt. **Q**uare autē He-
 rodes rex turbatū sit: tres iter alias p̄nt cau-
 se assignari. Primo. s. vt celsitudo maiestatz
 xpi monstraret. **U**n̄ Grego. vbi. s. ait. Celi
 renato rex terre turbatū est. qz nimirū ter-

Quare
magi taz
lōgā viā
assupserūt

Quare
herodes
turbatū ē

rena altitudo fundit: cūz celsitudo celestis
 apit. **S**ecdo vt eius iudiciaria p̄tās cogno-
 sceret vel figuraret. vñ Aug. vbi supra dicit
Quid erit tribunal iudicatis qm̄ sup̄bos re-
 ges cuna terreat ifant? **T**ertio vt delectio
 regni diaboli oñderet. vñ Leo papa vbi. s.
 inq̄t. Nō tantū herodes in semetipso turba-
 tur quātū diabolus in herode. Herodes em̄
 hoicm̄ xpm extimabat: sed diabolus deum: et
 vterq; regni sui successorē timebat: diabolus
 celestē: sed herodes terrenū. **S**up̄fluet tamē
 timebat herodes. quia xpus nō venerat re-
 gnū terrenū in terra h̄ie. vñ Leo papa vbi
 s. ait ipi herodi. Nō capit xps regio tua. nē
 mūdi dñs p̄tatis tue sc̄ptis est p̄tē? angu-
 stis. **D**is etiā hierosolyma turbata est de na-
 tiuitate xpi: cū tñ summe gaudere deberet. qz
 vt inq̄t Hryf. de aduentu iusti non poterat
 gaudere iniq̄. **U**el turbatū se oñdit (licet nō
 esset) vt se suspectā nō redderet tyrāno: si se le-
 tā oñdisz de natiuitate regis iudeoz. **E**t for-
 te hac de cā nemo iuit cū magis ad videndū
 eū. **C**ū autē ipi magi discessissent ab herode
 maligno et fraudulento. qui q̄rebat occidere
 xpm. simulās tamē cū magis se velle adorare
 eū. **A**ccē q̄ (vt dicit Mat. ij.) iterū eis appuit
 stella q̄ p̄mo disparuerat. **E**t in eodē. c. dicit
Uidētes autē stellā magi gauisi sunt gaudio
 magno valde. **I**n tota autē sacra sc̄ptura nul-
 libi reperit̄ tot verba leticie simul posita q̄
 quidē verba sunt vnita ad tenorādū ineffa-
 bile eoz gaudiū. **P**er tria autē vba leticie. s.
 gauisi sūt gaudio magi: significat leticia oim̄
 triū potētiāz aiē. q̄ tōte erāt intēte ad q̄rēdū
 et inueniēdū x̄ginis filiū: que letate sunt vehe-
 mēter. **D**ū autē addit valde: denotat gaudiū
 ois sensus corpis repleri leticia ex inuentōe
 xpi. **U**idētes em̄ stellā certificati sunt q̄ ipm
 indubitatē in primo inuenirēt: cū bethleem
 vbi natū erat p̄pe ad q̄nq; miliaria eē cogno-
 uissent. vñ sequit̄ in predicto euāgelio q̄ ipa
 stella precedēs eos duxit ad locum vbi erat
 puer: et ibi firma stetit indicans eis q̄ ibi in
 illo tugurio erat saluator mūdi cum virgine
 benedicta matre sua. vnde sequit̄. **E**t intrā-
 tes domū inuenerūt puerū cū maria matre
 eius. **D**iocunda inuentio. **D**esideria em̄ cūz
 cōpleta fuerint delectat aiāz: **P**rouerb. xij.
Et p̄cidentes adorauerūt eū. **U**bi Bern. ex-
 clamat dī. **Q**uid facitis o magi qd̄ facitis?
Lactatē puerū adoratis in tugurio vili: in vi-
 libus pannis. **E**rgo ne de? iste? **E**t vbi est re-
 gis aula? vbi curie regalis frequētia? nūqd̄
 aula est stabulū? et h̄ronus p̄sepiū? frequētia

Sermo.II. De gaudiis Marie

Aditio
nes bone
oblatiois
vel elyne

Joseph et maria: Isti insipientes sunt ut fierent sapientes. hec ille. Sequitur autem. Et aptis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum: thuris: et myrrham. In quo actu mystice designauerunt oblatioes quas debet habere bona oblatio et elyna. Dum enim dicitur aptis: ostendit largitas eius thesauris bonitas: suis proprietatis. ut non solum elemosyna fiat largiter et abundanter in magna copia et de bonis rebus non corruptis: sed etiam de propriis et non alienis rebus. Dum autem addit obtulerunt: denotat celeritas et hilaritas: ut fiat liber et alacri animo et vultu: et cito perveniendo petitio pauperum: et non expectando ut petitor extorqueat. Dum vero dicitur ei: significat discretio elyne et sinceritas: ut scilicet fiat discrete pauperi et non diviti sine non indigenti: nec ex vana gloria vel alio malo fine: sed sincere ex charitate et amore dei ut ei sit datum quod eius causa datur pauperi. Dum autem addit munera: ostendit liberalitas elyne. ut quod ex debito et pro sua mercede debet quod habet: ei non detur tanquam elemosyna. et ne deest aliquid alicui sub preterito pietatis: ut postea amplius habeat ab eo. Dum autem dicitur aurum: thus: et myrrham. que tria quilibet eorum obtulit: ut dicitur doctus. unde falsa est illa sententia. Gaspar fert myrrham: thus: melchior: balthasar aurum. Et hac diversorum munerum oblatio denotat varietas elemosyne. Non ei sufficit pauperi dedisse panem si vino vel vestimento indigeat: et quod ei subvenire potest. Quid autem mystice designarent hec tria munera circa personam christi superius diximus. De quo etiam ecclesia in officio episcopi canit. Triasunt munera preciosa que obtulerunt magi domino in die ista. et habent in se divina mysteria. in auro ut ostendat regis potentiam. in thure sacerdotem magnam consideranda. et in myrrha dominicam sepulturam. Nota dum vero est quod quod ordo rosis erigit: ut secundum gradum dignitatis et excellentie et valoris alicui cultus exhibeat honoris et reverentie. et statuum. de matio. et obe. Unde cum magnus cultus honoris prestat datur in munerum oblatio: magnis et dignis personis non vilia sed magna et nobilia sunt donaria facienda et offerenda. Nam ut dicitur in. c. et si questiones. de simo. In accipiendo vel dandis muneribus persone dantis et accipientis est qualitas attendenda: ideo cum ipsi offerentes essent sapientissimi et cognoscerent nobilitatem rerum: et essent divites: quod reges et domini: et offerre vellent ei que est potens in celo et in terra. que dixit Matthei. xxviii. Data est mihi omnia potestas in celo et in terra. Cognovimus elegerunt facere ei oblationem de tribus. que quilibet in genere suo est optimum. Aurum enim est potentioris valoris inter metalla thuris potentioris odoris inter aromata: myrrha

Magi
cognovimus
la tria ob
tulerunt

potentioris valoris inter vnguenta. Recte ergo domino iesu obtulerunt aurum: quod ipse est rex regum et dominus dominantium. Apoc. xix. Aurum namque offerunt regibus pro tributo. et si tributum. xj. q. j. et pro gloria in. c. generali. in. s. regalia. de elect. li. vj. Quia vero in thure sapia designat: ut ait Salomone Sap. vij. dices de sapia: quod infinitus est thesaurus hominibus. Ideo congrue illud obtulerunt ei in quo sunt omnes thesauri sapientie dei absconditi. Sol. ij. Et sic in auro et thure eum professi sunt esse verum regem de regio genere davidico: que promissus erat in lege super Israel regnaturus. atque summum sacerdotem de stirpe Aaron: que debebat sacrificare suum preciosissimum corpus super aram crucis. et deum ac dominum suum. Per myrrham vero eum designauerunt debere pro humani generis redemptione mori: et in sepulchro myrrha eius corpus conditum. sic postea factum fuisse per Joh. xix. In his que sunt muneribus designauerunt tria munera que omnes fideles christiani debent offerre domino iesu. nam pro thesauro suo debent de scrinio cordis sui offerre ei cordiale dilectionem et charitatem que pro aurum figurat. quod sicut aurum est valore maximum et virtute optimum. nam cor debile restaurat et confortat. et propter hoc ponit in electuariis infirmorum. Item in tenore solidum multumque durans. sic charitas inter omnes virtutes principatum tenet. et que de ea plus habet plus valet. et que nihil charitatis habet nihil valet. ut per. j. et per. xij. ubi apostolus ait Si linguis hominum loquar et angelorum: charitatem autem non habeo: nihil sum. Item charitas super veniens restaurat omnia merita deperdita: et confortat corda debilia ad operandum instanter opera fructuosa. Et ideo charitatem non haberi debet dominus Apoc. ij. Dices quod dives sum et locuples: et nullus ego. Et nescis quod tu miser es et miserabilis: pauper: cecus et nudus. Sed si modo tibi emere a me aurum ignitum vel locuples fias: et offeras deo tuo. Charitas etiam est solida: quod tenet hominem solidum et firmum in bono. unde de ea inquit Apulus ubi. s. Charitas nunquam excidit transumptive in. c. charitas nunquam. de peni. di. ij. Et ideo de habere charitatem dicit potest illud Eccl. i. Quasi vas auri solidum. Item quilibet fidelis debet domino iesu offerre thus deuore laudationis et orationis. quia ipse ait ps. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me etc. Et ideo unusquisque debet dicere cum eodem propheta ibi dicit. Dirigat domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Elevatio manuum mearum sacrificium vel spiritum. Et tunc de quolibet tali dicit potest illud Eccl. i. Quasi thus ardens in igne positum. Item debent illi offerre myrrham carnalis afflictionis et mortificationis: penitentia et mace

rationis. Sic enim myrrha licet sit amara: habet tamen odorem bonum et vigorem substantiæ a putrefactione. sic penia licet videatur esse amara quod ad sensualitatem: tamen est odorifera deo et nos preseruat a putrefactione viciorum. et est valde utilis et fructifera: iuxta illud Iacobi. Dis disciplina in partem quod deum non videtur esse gaudium sed meroris. postea pro fructu pacatissimum affert exercitatis per eam. Et tunc dicitur poterit quilibet nostrum illud Eccliam xliij. Quasi myrrha electa dedit suavitatem odoris. et illud Psalms. v. Manu mee distillauerunt myrrham: et digitus mei pleni sunt myrrha prebatissima. Et predicta quasi omnia confirmat Beatus. in omelia Ephesie. Sed iam ad contemplandum huiusmodi gaudium veniamus. Si enim tantum gaudium gaudere debebat et mater de quotidiana eius amplexatione: ofuscatione: lactatione et dulcissima puerlatione. Cogita aliquantulum o pauperula mulier: quod si esses in puerpicio recubans cum filio et in maxima paupertate. quantum gaudium haberes si aliquis propter dominum coram eo genu flexerit: et ei preciosa munera offerret. Quantum ergo gaudere debebat huiusmodi benedicta: quod pauperula existens vidit istos tres reges sapientissimos ac potentes: quod cum tanta comitatu de tanta longinquitate ad visitandum filium suum venerat: stella eos ducere. eidem filio suo adorato tanquam eorum vero deo: tam preciosa munera abundanter offerre: et suis omnibus necessitatibus copiosissime satisfacere. Possimus autem deuote meditari quod ex his benedicta huiusmodi sola in diuersorio cum puero suo atque Ioseph: ac boue et asino: sentiens rotas gentes: equos: pedites: camelos: milites: baronesque cum turba magna venire: cepit timere ne isti veniret ad pendendum filium suum. vnde subito accipiens eum posuit in presepio: et feno cooperuit. O iesu dulcis. O imperator mundi. O infinita maiestas. O summa potentia et bonitas: quomodo stas? ubi cubas? ubi quiescis? Considera modicum o sensualis et carnalis: quod gaudes mundo et delicijs. Unum Bernardus inquit. Quid ultra gliaris o diues in volutabro lecti picti tunc. Abscondito igitur dulci iesu inter bouem et asinum: ecce appropinquant scutiferi et famuli alique gentes. Stella autem stabat supra locum ubi erat dominus iesus: nec ultra progrediebatur. Arbitrantes ergo quod ibi esset: intrantes ipsi reges: et neminem videntes nisi Mariam pauperulam puellam et Ioseph. Egrediuntur et aspicientes stellam: videtur eam firmam stare supra presepio. et iterum ingrediuntur: et non videntes eum iterum egrediuntur et videntes stellam stare immobile. tertio ingrediuntur quare: ubi erat puer qui natus erat rex iudeorum.

Quantum gaudium Maria habuit de regum oblatione

Quibus cum timore dixit benigna huiusmodi. O reges o principes: rogo amore dei ne molestetis me pauperulam matrem. Tunc illi haudientes dixerunt O huiusmodi sancta. O huiusmodi illibata. O mater dei ne timeas. vidimus enim stellam eius in oriente: et venimus cum muneribus adorare eum. nos venimus bene facere et non male. Ne tardes obsecramus ostendere nobis desiderium cordis nostri. O spes nostra ubi es? O gaudium nostrum. O expectatio nostra O dulcis iesu: ostende nobis faciem tuam et saluam erimur. Videmus autem preciosissima huiusmodi eorum magnam deuotionem et fidem: preiit ad presepio. Considera modo quomodo illi reges et barones summa cum reuerentia ac deuotione ipsam sequuntur eum et huiusmodi presepio. Et subito beata huiusmodi cum venisset ubi erat filius genu flexit: et illi salutem. Et tunc discoopuit benignissimum iesum: et ostendit illis. Quae illi videntes: subito deposuerunt coronas et sceptra: regalibus adorauerunt eum: et non potuerunt lachrymas continere. sed cum fletu exclamauerunt dicentes. O diuina bonitas ubi iaces? O saluator mundi. O gaudium angelorum quomodo te humiliasti? O quantum feruor O magnanima fides istorum regum: quod non suspicari se indignum regis miraculum: non paupertatem matris: non viles panniculos: non aspirantem feni: non fedicitatem stabuli: non puritatem pueri: sed abiecto loco et aspo feno mirabantur filium dei humilitatem: quod exinanivit semetipsum: Philippi. In paupertate matris stupebant de idicibili eius paupertate. In vilius panniculis attendebant splendorem virtutum In mortali carne considerabunt ineffabilem eius dignationem. Possimus autem contemplari quod diabolus conatur est auertere magos a fide christi: et probare quod non erat deus: sed purus homo multis rationibus. Quibus sapientissima virgo respondit. Et primo sic arguit diabolus dei. Iste puer generatus annunciat est feie. ergo est tamen homo et non deus. sequentia per quod Isaac. Samson et Iohannes baptista annunciat sunt parentibus suis: qui tamen non fuerunt nisi homines. Respondit beata huiusmodi. Uerum est quod iste puer annunciat est mihi nasciturus ex me: sed huiusmodi generemane. quod de alijs non fuit. De me tamen predictum fuit Isaac. vii. Ecce huiusmodi accipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. id est nobiscum deus. Et Ezechiel. xliij. Vidi portam in domo domini clausam et. et Dan. ij. Lapis abscessus est de mure sine manibus. Secundo dixit diabolus. Iste puer propter prius est in utero feie. ergo est homo et non deus. per sequentia. Quod deus cum sit infinitum omnia implet. Unum ait Petrus. xliij. Celum et terram ego impleo. ergo non potuit claudere huiusmodi in utero. Respondit beata huiusmodi illud Augustini in libro contra Faustum manicheum di. Non plane catholica fides quod christum dei filium natum sine carnem credit ex huiusmodi villos

Quomodo diabolus conabatur revertere a fide per decem argumenta.

Sermo. II. De gaudiis Marie

mō eūdē dei filiū sicī vtero mulier? includit. q̄si extra nō sit. q̄si celi ⁊ terre administratōz deseruerit. q̄si a p̄re recesserit. s̄ vos manichei corde illo q̄ nihil potest nisi corpalia fantas-
mata cogitare. ista oīno nō capis ⁊c. Dixit q̄z illud eiusdē Aug⁹. in eplā ad Volusianū
Hōim iste sensus est nihil nisi corpa valētū cogitare: q̄rū nullū pōt vbiq̄z eē totū. qm̄ p̄ innumerabiles pres aliud alibi habeat necesse est. longe alia est natura aīe q̄z corpis: quāto magis dei q̄ creator est aniez corpis. q̄ nouit vbiq̄z tot⁹ esse: ⁊ nullo cōtineri loco: nouit ve nire nō recedēdo vbi erat. nouit abire n̄ dis-
cedēdo q̄ venerat. vñ nō est facta mutatio in deo: sed in hoīe assumpto. Tertio arguit dia-
bol⁹ di. Iste puer nat⁹ est ex feia: q̄ est hō ⁊ nō de⁹. Pr̄z pleq̄ntia. qz sicut mors hoīm suble-
cūta est ex pctō p̄mōz parētū: iux̄ illud Gen. ij. Quacūq̄ die comederit⁹ ex eo morte mo-
riemī. Ita etiā dolor parit⁹: fm̄ illd̄ Gen. iij. In dolore paries filios. S̄z h̄ nō fuit cōue-
niēs deo nasci cū dolore matris p̄urict⁹. q̄ ⁊c. R̄ndit beata ḡgo. Ille m̄l̄eres parit filios cum dolore q̄ p̄traxerūt pctm̄ originale. ego aut̄ sum illa de q̄ d̄: Lan. iij. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Et iō p̄-
peri filiū meū sine dolore. Un̄ de mēpphetā tū fuerat Ia. xxxv. Germinās germīabit si-
cut lilium: ⁊ exultabit letabunda ⁊ laudās. Quarto arguit diabol⁹ di. Iste puer nat⁹ est ap̄d ciuitatē puā. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. Pr̄z pleq̄-
ntia. qz Ia. ij. d̄. De syō erit lex: ⁊ ḡbū dñi de hierl̄m. Si ḡ iste puer erat de⁹: nasci debe-
bat in hierl̄m. R̄ndit ḡgo b̄ndicta. Fili⁹ dei debebat nasci de semine Dauid fm̄ carnem. cui dixit de⁹ p̄z ps̄. cxxj. De fructu vētr̄s tui ponā sup̄ sedē tuā. ⁊ iō ap̄d Bethleem nasci debebat a q̄ dauid originē traxit: ⁊ in q̄ nat⁹ ē i. Reg. xvj. vt impleret̄ p̄phetia Michē. v di. Tu Bethleem terra ephrata puula es i mi-
lib⁹ Juda. Ex te erit dux q̄ regat pplz̄ meū israhel. ⁊ egressus ei⁹ ab initio a diebus eterni-
tatis. vbi trāslatio chaldaica h̄z. Ex te egre-
diēt messyas. Quinto arguit diabol⁹ dicēs. Iste puer nat⁹ ē plorās. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āte-
cedēs pr̄z Sap. vij. Similē vocē oib⁹ emisit plorās. R̄ndit etiā parz. qz vt ait sybilla agrippa. ē leticia sempit̄na. R̄ndit sapiētissi-
ma ḡgo di. Iste plorat⁹ ḡgru⁹ fuit fini incar-
natiōis. qz ad h̄ fili⁹ dei carne ex me assūpra venit in mūdū vt p̄ pctō ḡnis hūam satisfi-
ceret. De cui⁹ fieri p̄dixit p̄dicta sybilla di. Flebit de⁹ leticia sempit̄na. Un⁹ autē p̄ pctō alteri⁹ satisfi-
cat: qm̄ penā pctō illi⁹ debita in

se suscipit. plorat⁹ autē est pena pcti q̄ est in mūdū p̄ adā introductū. ⁊ iō ḡgruū fuit ad fi-
nē icarnatiōis vt fili⁹ me⁹ penalarē h̄c ⁊ ali-
as suscipet. sic p̄dictū fuit Ia. liij. Vere lan-
guores n̄ros ip̄e tulit: ⁊ labores nostros ip̄se portauit. Sexto inq̄r diabol⁹. Iste puer in-
uoluit p̄anis. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āncedēs parz
Lu. ij. vbi. Inuenietis infantē p̄anis inolu-
tū. R̄ndit etiā parz. qz si deū celi celoꝝ ca-
pere nequeūt. ij. Para. vj. mlto min⁹ p̄anis pōt inuolui. R̄ndit etiā ḡgo illud b̄ri Maxi-
mi in ser. de natiuitate dñi. Si tibi sensunz tuoz fragilitate min⁹ dignū videt̄ filiū dei de-
femina narū credere. ḡginē cogita p̄perisse. Si tibi p̄ani q̄b⁹ inuoluit⁹ est fortasse vilesūt
angelos collaudātes: ⁊ multitudinē celestis exercit⁹ admirare. De⁹ ḡoipotēs voluit in-
uolui p̄aniculis: iuxta illd̄ quod canit eccl̄ia
Mebra p̄anis inuoluta ḡgo m̄ alligat: ⁊ ma-
nus pedesq̄ crura stricta cingit fascia. vt ho-
minē in pctis inuolutū ⁊ ligatū dissolueret.
Septimo arguit diabol⁹ di. Iste puer na-
tus ē in aīalia. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āncedēs pr̄z
Baruch. iij. vbi d̄. In medio duoz aīaliū cognosceris: fm̄ vnā trāslationē. R̄ndit etiā
pr̄z. qz absurdū videt̄ deū sapie p̄ditore iter-
bruta aīalia nasci. R̄ndit etiā ḡgo: qz hō per-
pctm̄ fact⁹ erat vt bestia. vñ de eo ps̄. inq̄r. Ad-
par⁹ est iūmētis insipientib⁹: ⁊ silis fact⁹ est ill-
Ideo dei fili⁹ vt bestialitatē ei⁹ in rōnabilita-
tē p̄uerteret nat⁹ voluit ad h̄ insinuandū in
medio bestiarū reponi. Itē vt verificaret̄ p̄-
phetia Ia. j. Cognouit bos possessorē suū: ⁊
asin⁹ p̄sepe dñi sui. Itē vt p̄ h̄ designaret̄ p̄uer-
sio iudeoz ad ei⁹ fidē: q̄ figurant̄ p̄ bouē. vt
paruit i pastorib⁹. Et gētiliū q̄ figurant̄ per
asinū: vt nūc pr̄z i maḡ. Itē p̄ bouē designat̄
maturitas discretōis: q̄ est aīa filij mei p̄fe-
ctissimo mō. Et p̄ asinū austeritas oneris: q̄
erit in corpe ei⁹. Octauo arguit diabol⁹ di.
Iste puer nat⁹ est in diuisorio: ⁊ reclinat⁹ i p̄-
sep̄io. q̄ est hō ⁊ nō de⁹. āncedēs pr̄z Luc. ij.
Reclinavit eū i p̄sep̄io. qz nō erat ei loc⁹ i di-
uisorio. R̄ndit etiā parz. qz h̄ indecēs vi-
det̄ diuine maiestati. R̄ndit beatissima ḡgo
illud sancti Maximi in sermone de natiui-
tate dñi. Si p̄sepe in q̄ infans iacuit despiciē
erige paulisper oculos: ⁊ nouā in celo stellaz
p̄stantē mūdō natiuitatē dñicā contuere.
Si credis vilia: crede mirifica. Si de his q̄
humilitatis sunt disputas: que alta sunt ⁊ ce-
lestia venerare. s̄. istā micantē stellā: cui⁹ du-
ctu isti reges huc venerūt. sicut p̄dictum fue-
rat Ia. lx. dñi d̄. Et ambulabūt gētes in lu-

mine tuo: et reges in splendore orti tui. Nono dixit diabolus. Iste puer vocat nomine humano Iesus. quod est homo et non deus. prosequitur: quod Ero. iij. dixit de moysi. Quid queris nomen meum: quod est mirabile. Respondit beatus regis illud quod inquit deus. Na. iij. Propter hoc sciet populus meum nomen meum in illa die. quod ego ipse qui loquor ecce adsum. Decimo arguit diabolus dicens. Isti magi obtulerunt myrrham huic puero. quod est homo et non deus. quod myrrha datur ad persuadendum a corruptione quod non pervenit divinitati. Respondit beata virgo. Quod intorral deus pro hominum salute factus est mortalis. ideo debuit ei myrrha offerri. pro qua mortalitatis assumptio designat. Unde Sanctus. iij. ipse ait. Vadit ad montem myrrhe et ad collem thuris. De oblatione autem istorum regum prophetatum fuit. Na. ix. ubi dicitur. Dies de saba veniet aurum et thus deferretes: et laudem domino annunciantes. Tunc diabolus confusus recessit. Ipsi vero magi in fide roborati ferventiores facti sunt. Et credendum est quod ipse benedixit regis filii istos reges qui tanto labore eum quaesierunt et eum tam reuerentem adorauerunt ac tanto venerabant affectu: absque leticia et magna consolatione abire non permiserunt. Idcirco consideremus qualiter in brachijs maternis eius aspiciebat magos hilari facie. ipse quoque gestu ac nutu blandiebat. et signis quibus poterat ostendebat se letum de illorum visitatione: de qua beatissima rego summo gaudebat. Ioseph vero lachrymabat pro deuotione et gaudio. Non enim credendum est ipsum ioseph fuisse absentem quando magi adorauerunt filium reginis: ut quodam opinantur assignantes rationem: quod si dei nutu hoc factum est. ne magi ipsum putarent de ioseph generatum. Nec enim opinio non videtur vera. nam spiritus sanctus qui duxerat magos: et instruxerat in via de principibus ad incarnationem filii dei: etiam eos instruxerat de misterio Ioseph. et quod datur esset regini sponsus ad habendam curam pueri et ipsius regis. Et ideo credendum videtur quod fuerit pater tali gaudio. Unde Iohannes gerson in sua iosephina inquit. Inuenisse se ioseph pastores sua tradit. Veritas nulla fit hic: sed qualiter huius honoris. Huius mysterij manifeste putabit erroris. Presertim reges qui non cessere repetere. De reditu verito nam somnis visio facta est. Quid quod muneribus est apte recipiendis. Atque recondendis: an sola relicta videtur. Mater cum puero. quoniam vaga fama per urbem Insonuit totam reges venisse potentes. In dromedaribus in pulcro et diuine cultu. Quid quod fortassis per gradis fulgida stella. Visa fuit multis: signo quod stella pacto. Materiam redit vni fuit formata portus. Tantos none ioseph te cum miraris honores: Aliquid non matri per gau-

Sic Ra-
banus di-
xit glo-
ordiana
Mat. j.
quod peredi
se opioni
gerisonis
zaurois

des tristitia passe? Multa pro puto quod vult hec veneratio quibus: Respondet rego: vates meo rara portus. Mi vir: mi domine: saluandas credito gentes. Et sua perfundet fidei lustratio corda. Primitie veniunt inter miracula nullum. Mater predictum est: totoque implebit orbem. Fiet et ecclesia de gentibus. aut synagoga. Magna pro peccauit deum error. Diuitias reges et opes cum mulare cupiscunt. Addet ornatu templis cum totibus amplis. Plurima dona ferent: quod mystica plura decebunt. Nec ille. Aredendum est quod mitissima et humanissima rego maria: cernens in his magis tantam fidei tantamque deuotionem multa eis verecundo et benigno sermone de filio suo locuta est: enarrando quod illum angelo nunciate concepit et peperit angelis iubilantibus et carantibus. Gloria in altissimis deo etc. quod filij sui natiuitas ab angelo fuerat pastoribus nunciata. Ad medabatur insuper magorum prudentiam: eorumque sollicitudinem atque benignitatem: quod ad ipsum videndum tam cito perauerant. et de oblationis muneribus gratias referebant. Vidensque ipsa benedicta rego quod dulcis eius filii ostendebat signis quod libenter in brachijs magorum inisset. quos tam libenter videbat: illis cum liberalissime prulit amplexandum et osculandum. O reginis consueta pietas: o filij dei profunda humilitas: o gratia super excessu orientaliu regum. quod a regine matris filij dei in carnatum iter sua pectora stringendum suscepit. Norandum est quod isti magi (ut habet Mat. ij.) admoniti in somnis ne rediret ad Herodem: per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. Licet enim Herodes dixisset eis. Ite et interrogate diligenter de puero: et cum inueneritis renunciate mihi ut et ego veniens adore eum. hoc maliciose dixerat. Unde Gregorius in omelia Aphie ait. Adorare eum se velle simulat: ut vix hunc si inuenire possit extinguat. De hoc etiam loquens Iohannes gerson ubi supra ait. Stella fuit formata noui prenuncia regis. Conspiciunt illam reges: veniunt: et in urbe Sancta dum sistunt: conquerunt est ubi natus Iudeorum rex: hec urbes questio turbat. De perturbato nimium crudelis herodes. Jugiter anxia fit dominandi seu cupiditate. Turba sacerdotum scribarumque agnic multo. Comoniti veniunt: et datur rursus perire. Nasceat ipse in Iude bethleem urbe. Sicut diuina de prompsit voce michi eas. Auxilio nimis humano quod fidere querunt. Perdunt diuinum. fit in urbem recodita stella. Deforis inspicit: reges percedit ad vsque. Alara domum super pueri consistere visa. Cogaudent valde. crudeliter dum pro ipsis Rex accessit fallax condixerat. ite: Querite de puero ut veniens deuotus adoret. Mentiris

Bermo. II. De gaudiis Marie

frans ficta tibi. nā p dēre q̄ris: **N**ō colere ifā
tē. sic se p̄rerevez. **S**ingit hypocrita: vult ex
pugre reptū. hec ille. **P**rop̄ h̄ igit̄ ipi magi
p̄ aīā viā reāsi sunt in regionē suā. **E**t iō he
rodes irat̄ q̄ eēt ab eis illusus: fecit in odiū
eorū cōburi om̄s naues tharsis. qz̄ ipi reges
erāt de p̄tib̄ illis. **E**t ita exponit̄ illud qd̄ p̄
dictū fuerat p̄ **D**avid ps̄. xlvij. **I**n spū vehe
mēt̄ p̄teres naues tharsis. **D**ec aut̄ reuer
sio magoz̄ nobis aliqd̄ insinuauit faciendū
Un̄ **S**reg. vbi. s̄. ait. **M**agnū h̄o nob̄ ali
qd̄ magi inuūit: cū in regionē suā p̄ aliā viā
reuertunt̄. **I**n eo nanqz̄ q̄ admoniti faciunt̄
p̄fecto nobis insinuat̄ quid faciam̄. **R**egio
p̄cepte nostra padisus ē: ad quā ih̄u cogni
to redire p̄ viā qua venim̄ phibemur. **R**e
gione erem̄ nostra sup̄biēdo: iobediēdo visi
bilia sequēdo: cibū veritū gustando discessi
mus. s̄z̄ ad eandē necē est vt̄ flēdo: obediēdo:
visibilia cōtēdō atqz̄ appetitū carnis refre
nādo redeam̄. **q̄** p̄ aliā viā ad regionē nr̄am
regredimur qn̄ q̄ a padisi gaudiis p̄ delecta
mēta discessim̄: ad hec p̄ lamēta reuocamur
Digit̄ deuota anima cōsidera quātū exulta
bat h̄go br̄ssima: q̄ videbat puerū suū a bo
nis regib̄ sic venerari: et a malis tātū timeri
De quo inq̄r **A**ug. in finone **E**phie. **I**n p̄se
pe iacebat et magos aboz̄ēte vocabat. **A**blicō
debat in stabulo: et agnoscebat i celo. vt̄ agni
tus in celo manifestaret̄ in stabulo. et appella
retur epiphānie dies iste. qd̄ latine manife
statio dicit̄ p̄. **S**imul et̄ celsitudinē humili
tatēqz̄ cōmēdās: vt̄ q̄ in apto celo sydereis si
gnis mōstrabat̄: in angusto diuersorio que
sit̄ inueniret̄. inualid̄ in infantilib̄ mēbris
inuolut̄ in p̄nis adoraret̄ a magis: timeret̄
a malis. **P**ie q̄ timeāt reges ad p̄ris dextera
iā sedēt̄: quē rex impī timuit adhuc matris
vbera lambēt̄. **E**t ibidē exclamat̄ idē **A**ug.
Di. **Q**uis est iste rex tā paruus: tā magnū nō
dū in terris loquēs: et iā in celis edicta p̄po
nens. **D** felices reges orientales: q̄ isti ma
gni reḡ famuli facti est̄. **U**t aut̄ d̄r **A**hzyf.
sup̄ **M**at. cū ad patriā suā reuersi eēt̄ p̄di
cātes multos erudierūt. **E**t deniqz̄ cū beatus
Thomas ap̄ls post ascēsiōnē d̄ni i illa regio
ne prexisset: ab eo baptizati sunt: et facti sunt
adiutores p̄dicatiōis eī. **Q**uoz̄ū corpa post
felice mortē p̄mo p̄ **H**elenā **C**ōstātinī matrē
repta **C**ōstātinopoli trāslata sunt. **D**einde
p̄ lctm̄ **E**ustorgiū mediolanē. ep̄z̄ **M**edio
lanū sunt p̄ducta. **E**t vltimo p̄ **F**redericū
impatorē **C**oloniā theutonice sunt delata. **E**t
(vt̄ d̄r) sp̄ cū facie respiciūt ih̄sus mediolanū

Quid
magorū
reūsiō si
gnificet.

Corpora
regū vbi
sint

et si aliqui reuoluant: itez se vertūt ih̄sus ip̄az
ciuitatē in qua multis annis steterūt. **E**ozū
h̄o aīe cū d̄no ih̄su xp̄o et ip̄a br̄ā h̄gie marre
eī in celesti regno triūphāt.

Pars quarta huī sermonis que dicit̄
p̄sentatiōis.

Quarto gaudio b̄ndicte h̄ginis sa
tis dicit̄ in. viij. p̄te p̄ncipali huī
op̄is: et iō h̄ breuē p̄trāleo. **S**i ei
Symeō tātū gaudius ē in p̄sentati
ōe puuli ih̄su in tēplo: vt̄ viso et amplexato
eo cantauerit. **N**ūc dimitte filiū tuū d̄ne et̄.
quātū debebat inbillare mater eī vidēs sc̄m̄
symeonē sp̄sc̄to feruentē obuiare filio suo: et
corā eo genua flectere: eūqz̄ vt̄ d̄nm̄ et d̄ū suū
adorare adhuc in maternis brachijs existētē
atqz̄ cū humilitate et deuotiōe maxima exten
dentē brachia sua: et dicit̄ eidē pīssime h̄gi
ni. **D**ona d̄na: o genitrix dei mei: o regia ce
li: obsecro placeat vobis dare mihi osculan
dū et amplexādū ac in vlnis meis fouendū
dulcissimū filiū vestrū saluatorē meū: quem
tāto tpe expectaui: et videre desiderauī. et de
cuī visione n̄sum a sp̄sc̄to accepti. **E**go em̄
ad hoc officiū a deo elect̄ sum: ad hoc missus
sum: et huic m̄sterio reseruat̄. **A**ui cū benign̄
h̄go filiū suū liberalit̄ obrulisset. et cuī b̄ndi
cti pueri facie radij lucidissimi exibat̄: ille la
chrymis ex dulcedie decurrētib̄ cū reuerēter
et suauiter amplexat̄ et osculatus exclamauit
Felix mater q̄ te b̄ndictū saluatorē meū ge
nerauit. br̄us venter q̄ te portauit: et vbera q̄
suxisti. **E**xistio aut̄ q̄ ip̄e **S**ymeon ebr̄ sp̄i
ritu exclamaret. **C**urrite currite oēs gētes: et
videte puez̄ q̄ fecit celos. **C**urrite h̄gines et
letami cū maria. currite viri et accingimi vir
tute cū sc̄to **J**oseph. currite vidue et p̄dicare
ac b̄ndicite h̄uicētissimū puulū cum **A**нна.
currite angeli et obstupescite cū in tēplo offer
ri: cui oīa offerunt̄ sacrificia. currite iusti acci
pite leticiā. currite pctōres et accipite veniaz
currite senes et cantate meū **N**ūc dimittis
seruū tuū d̄ne fm̄ h̄bū tuū in pace. **Q**z̄ vide
rūt oculi mei salutare tuū et̄. **I**n q̄ cantico
laudauit filiū h̄gis de trib̄. p̄mo q̄ eēt salua
tor mūdi. sc̄do q̄ eēt lumen toti orbis. tertio
q̄ esset gl̄ia plebis **I**srael. qz̄ magna est gl̄ia
iudeoz̄ q̄ filiū dei nat̄ sit de eoz̄ stirpe. **N**ō so
lū aut̄ gaudia est br̄ā h̄go de sancto symeōe cō
mēdāte filiū suū: s̄z̄ etiā de beata **A**нна p̄phe
tissa: q̄ mirabilia de xp̄o oībus p̄dicabat. **D**e
his aut̄ oībus tractat **J**oh̄es gerson vbi sup̄
dicit̄. **R**ūsum symeōe accepit̄ de super olim
Nō temors rapiet nisi xp̄m̄ vider̄. **A**n̄. **X**ps̄

vbi venit qd gra suggerit audit. Gra celestis radias bonitatis imago. Ecce suu venit ad repluz domini dñator. Iuste senex timorate dei: que spūs iplet Interno affatu: fac occurras veniet. Unis accipito pueru bñdicitō dices. Dimittis dñe me nūc i pace fm Verbu scē tuū: q sum fruns tu? alme. Nāqz tuā pprijs oculis nūc cerno salutē Sive salutare qd cūctoz populoz. Ante paras faciē lux gentib? alta reuelās Israel ipe tue sal? est et gloria plebis. Mēbra senex q̄ q̄uis lāguore grauata corde vigente mouet: templū perit ornat ouāter. Nūc ea: nūc illa loca tēpli sua det alacris Sic faciāt alij: qz mox veniet dominator. Prospicit ex aditis tēpliqz p atria quādo Promissus veniat: vidit pcedere tādē Bethleē ex vrbe te xgo ioseph puerumqz Agmine cum sancto vicinorū atqz parentū. Spūs ex tēplo scūs sibi pdidit: hic ē. Exultat et iubilat: nō se capir: atqz iuuctus. At aqlevi sa: mens i dño renouat. Forte sacerdotū sancta de fortebrati Tūc aderant cū te puero venēde iohes Vir zacharias: et olim sterilis sua pūx. Venerat anna senex octogenaria vates. Deqz iesu cūctis multo fmone loquūtur zc.

Gaudium marie de resurrectione dñi

Pars q̄nta hui? fmōis de q̄nto gaudio bñe xginis qd dicitur resurrectionis et ascensionis.

Ista pre trinet gaudium duplex qd ipsa xgo bñdicitā habuit de filio suo. Primum ē de ei? resurrectione qm. f. vidit dilectū filiu suū que in sepulcro ipsa reposuerat totū limidū et plaga tu: cū tāta glia et triūpho resuscitatu. Deuz quāta dulcedie cordis et suauitate splēdidis simū corp? filij sui deosculabat. incipiēdo a capite: discurrebatqz p singla mēbra di. De fili mi q̄ pulcrū sunt capilli tui q̄s a iudeis dilaniatos cōspexi. q̄ pulcra est facies tua: quāto tam limidā et sanguie infectā vidi. et sic de singulis mēbris dicebat. Decātabatqz cū pphe ta dicens ps. xxix. Conuertisti planctū meū in gaudium mihi. **S**ecūdu ē aut q saluator noster pmo apparuit sue mri p? resurrectione q̄ alicui alteri. Un Amb. in li. de xginib? ait. Resurrectioz dñi maria xgo pmo vidit et credidit. Huic aut opinioni nō cōtrariat illd qd dicitur Mat. vl. l. q surgēs iesus apparuit pmo marie magdalene. qz illud dictū i telligit sicut illud Mat. xj. Inter natos mulier nō surrexit maior Johāne baptista. Ex q̄b? tñ xbis nō sequit qm xpūs et brā xgo sint maiores ipso Johāne baptista. lz sint nati ex mulierib? sed p illa verba voluit saluator in

Xpūs resurgēs pmo apparuit marie

timare q̄ in illos q̄ ceciderant p pctm origi uale nemo surrexerat maior. Iohē baptista. si ei? xba itelligant q̄ ad hñdā gliam celestē. **E**x q̄b? eludit q̄ xpūs et brā xgo q̄ nō ceciderit i pctō originali: et p pñs non surrexerūt ab eo sunt ipso Iohē maiores. Et iō ipe dñs i pdictis xbis studiose et notāter dixit. non surrexit. nō aut ait. nō est vel erit maior. **A**t siliter itelligunt pdicta xba Marc. f. q xpūs resurgēs pmo appuit marie magdalene qz alicui alteri ex his q̄ aliqui peccauerāt. Et iō notāter post illa xba statim subinfert. a qua eiecerat seprē demonia. **A**t hanc opinionē tenet scā mater ecclia. **E**t in signū q xpūs pmo appuit xgini gliose in die resurrectionis dñi stationē celebrat apd sanctā mariā maiore i vrbe roma. In qua ecclia cū i pdicta die missā decātaret lectus Gregori? et dixisset. Pax dñi sit sp vobiscū. angel? dei alta voce rñdit. **E**t cum spū tuo. **E**t ob hē cūz in die pasce papa ibi celebrat i restioniū hui? miraculi. qm die Pax dñi zc. nihil sibi rñdet. **S**i aut q̄rat qre de hac appitiōe facta matri nullā faciūt euāgeliste mētionē. Rñdet doc. q apparitiones xpi exhibite mri: et familiaria inter eos colloq̄a: atqz amoris sublimia signa intantū fuerūt itellectū humanū excedētia q nec poterūt bene sciri: nec ab inferiorib? dici: nisi cū tāta diminutiōe q̄ illa dicere eēt nob eoz ex cellū qdāmō demigre. **I**tē spūctō et euāgelistis ppositū erat illas apparitiōes describere q carnalib? hoib? possent de resurrectione xpi fidedignū testimoniū ptere. zideo noluerūt ponere appitiōes factas mri. cū testimoniū p filio nō credit. l. videam? ff. de in litē in. **S**i em xba extraneaz psonaz deliramenta visa sunt iudeis. mlto magi matrē p filij honore delirare. **P**ōt aut hec apparitio sic pbari. **P**ri? debuit xps cōsolari illos q̄s pl? dilexit: et a q̄b? pl? dilect? fuit: et a q̄b? plā bñficia recepit. et quos magis tribulatos et afflictos reliq̄rat de passiōe sua et morte qz alios. amor em debet esse reciproc? . ix. eth. **E**t bñficiatus esse debet gratus suo bñfactori. l. sed et si lege §. consuluit. ff. de peti. here. et c. cū i officijs. de testa. et c. de forma. xxij. q. v. **A**ū igi ipse dñs iesus nullū habuerit in h mūdo chariorē rem amicū. nec a quo plura bñficia receperit qz matrē suā. cui ex pcepto legis debebat particularē reuerentiā et honorē: **A**ro. xx. Deuter. v. et **M**at. xv. **E**t quā eiusdē pcepti obligatiōe tenebat cōsolari p suo posse fm sniam. **A**lexan. de ales in. iij. parte summe: in tractatu de pceptis decalogi: sup. iij. pcepto. **E**t

Quare euangeli ste nihil dicunt de appitiōe marie

Sermo.II. De gaudiis Marie

Appens
xpus ma
rie eam
gaudio
repleuit.

go indubitāter tenēdū est q̄ p̄mo eam conso-
latus est. Null⁹ em̄ erat in hoc mūdo q̄ tan-
tum doluerit de morte ip̄i dñi Iesu: quantū
cordialissima mater sua. Cum igit̄ ille q̄ in
vno grauāt: in alio debeat subleuari. l. eum q̄.
ff. de iureiur. Cūq̄ ei⁹ sit cōmoda seq̄ q̄ incom-
moda sequit̄. l. fm̄ naturā. ff. de reg. iur. et. s.
cum autē. insti. de emp̄. et ven. et. l. id quod.
ff. de peri. et cōmo. rei ven. et. c. charitatē. xij. q.
ij. et. c. q̄ sentit. de regu. iur. li. vi. Ideo nō ē du-
bitandū q̄ beata s̄go que p̄ma fuit in dolore
filij sentiedo: fuit etiā prima in p̄cipāda ei⁹
consolatione. vt essent socij cōsolationū sicut
fuerāt socij passionum et tribulationum. c. j.
de sepul. et. ij. ad. Thoz. j. Apparuit ergo ip-
se dulcis Iesus sue benedictę matri totus io-
cundus: et eam ineffabili gaudio repleuit. qd̄
ex quattuor causis p̄cedebat. Primo ex eo q̄
filius suus immortalitatem induerat: iuxta il-
lud ad Roma. vi. Abrist⁹ resurgens ex mor-
tuis: iam nō moritur: mors illi vltra non do-
minabit. Unde Leo papa in quodā sermo-
ne inquit. Post passionem xpi ruptis vincu-
lis mortis: infirmitas in virtutē: mortalitas
in eternitatē: et contumelia transiuit in gliaz
Secūdo causabat ex eo q̄ videbat filiū suū
educisse sanctos patres de limbo. sicut p̄nun-
ciatū fuerat Zach. ix. vbi dicit xpo. Tu quoq̄
in sanguine testamēti tui educisti vincos de
lacu i quo nō erat aqua. Tertio causabat ex
eo q̄ filius ei⁹ nobis omnibus et p̄ncipaliter
sibi de resurrectione spem dabat: iuxta illud. ij.
ad. Thoz. iij. Qui suscitauit iesum et nos cū
iesu suscitabit. Sum em̄ caput nostrū xps re-
surrexit: p̄ certo tenere debem⁹ q̄ etiā nos re-
surgem⁹. quia corpus sequit̄ naturā sui capi-
tis. l. cum in diuersis. ff. de reli. et sump. fu. et
accessorium sui p̄ncipalis. l. cum p̄ncipa-
lis. ff. de reg. iur. et. c. accessoriū. eo. ti. libro. vij.
Et ideo inq̄t Apl̄s. j. ad. Thoz. xv. Si xps
resurrexit: quō quidā in vobis dicūt: qm̄ re-
surrectio mortuoz nō erit? Quarto causaba-
tur ex eo q̄ videbat et cognoscebat q̄ fili⁹ eius
angelicum numez adimplebat: et eorum rui-
nam restaurabat: iuxta illud ps̄. cix. Iudica-
bit in natiōib⁹: implebit ruinas. Et ideo fm̄
Greg. in ome. P̄sce: angelus qui annūcia-
bat xpi incarnationē: dū in veste alba appa-
ruit: de sua rep̄tione suū gaudiū demonstra-
uit. Cōreplemur ḡ deuote h̄ gaudiū s̄ginis
et dicam⁹ ei. O maria che fecisti q̄ndo el tuo
fiol videsti? Prima credo laborasti. e poi ri-
dendo li dicesti. O fiolo delicato Turo bello
e iocundo. Adesso hai cōsolato. El mio core

gemebundo. O maria fame gustare quelle
psolatiōe che fecisti in abrazare ihu da poi la
passione. Possum⁹ autē deuoto corde medi-
tari q̄ pijsima s̄go maria: que per tres dies
afflicta steterat: et in cōtinuis suspirijs adue-
niente tertia die a passione et morte filij: affe-
ctuose expectat resurrectionē eius: indubitā-
ter credens q̄ tertia die resurgeret: et statim
appareret. vnde plorādo et lachrymādo cor-
de et ore sic dicebat. O pater eterne: ecce iam
tempus instat vt filium tuum et meū a mor-
tuis reuoces. Suscita ergo illū: et ad me mit-
te tanto merore pro sua passiōe afflicta. De-
inde ad filium dicebat. O fili mi dulcissime.
O fili iocūdicissime. O fili amatissime. O fi-
li desideratissime. O fili gratiosissime. O fi-
li suauissime: quē vidi plagis repletum: spi-
nis coronatū: crudeliq̄ morte extinctū: et in
sepulcro positū: quādo videbo te ex mortuis
triumphasse? Dixisti mihi sepius o fili dile-
ctissime. Die tertia resurgam. ecce iā dies ter-
tia iminet. Surge ergo dñe in requiē tuam
vt prenūciauit David ps̄. cxxj. et veni vt vi-
deā te solatiū aie mee. et verificet illud qd̄ in-
quit p̄pheta ps̄. xxix. Ad vesp̄rā demorabit̄
fletus: et ad matutinū leticia. Que verba cū
diceret s̄go b̄ndicta tota lachrymis madesa-
ta: ecce q̄ in ip̄am intrauit incōsuetā leticia
et tātū gaudiū tāq̄ indicibilis dulcedo et cō-
solatio q̄ nequibat ampli⁹ dolere. vñ itra se
cepit dicere. Unde hoc gaudiū mihi? Non
ne mortu⁹ est filius me⁹? Estne forte resusci-
tat⁹? Et tūc ad filiū cōuersa dicebat. Dic mi-
hi o fili charissime: es ne tu ille qui venis ad
me? Que verba cū diceret: ecce apparuit do-
min⁹ iesus filius ei⁹ totus festiuus et decorus
ac gl̄iosus: associat⁹ oibus sanctis patribus
quos de limbo extraxerat. Qui dulciter salu-
tās matrē suā pdilectā: amplexatus est eam
et osculatus. Et dixit illi. Resurrexi et adhuc
sum tecū: ps̄. cxxvij. Regina celi letare alle-
luia: qz quē meruisti portare alla. resurrexit
sicut dixit alla. Unus autē seraphin habebat
coronā fulgentissimā in manu: qua volebat
dñs ihs coronare matrē suā. Dixit ḡ itez ipe
dñs nr̄ mri sue. O dona del paradiso Per cui lē
angeli hano riso. Io nemico esta cōquiso e
nel iferno relegato. e son quello che hai p̄ce-
pto pturito e nutricato laltro giorno vedesti
morto: crucifixo e vulnerato. vedemī resusci-
tato tuto quāto glorioso Ai patri sancti o ca-
uato Da lo limbo tenebiso. A son facto im-
patore et signor: del vniuerso. Delo mūdo re-
dēptore et del homo chera perso. Madre mia

Dyalog⁹
deplati-
u⁹ marie
et iesu in
die resur-
rectionis

Gaudiū
quod hūit i
ascensioe

bñdicta cessa hor mai de lacrimari. **P**riū nō
star cossi smarrita Incomēza a iubilare. **Po**
ne in capo la corona la qual io te ho porato
Hete fazo la madona e regina del mio sta
to. **A**liud qz ineffabile gaudiū habuit hōgo
briffima: cū filiū suū perspexit totū glōsum
ascēdere in celū. **Nō** em̄ est vllaten⁹ dubitan
dū: qn̄ ipa pns fuerit ascēsiōi filij sui. cui iter
fuerūt etiā apli: vt habet **Act. j. z Mar. vlt.**
Hoc aut gaudiū hōginis causatū est ex quat
tuor. **P**rimo ex eo qd fili⁹ ei⁹ ad dexterā dei se
dere debebat. vñ **Mar. vlti. dz.** **E**t dñs qdē
iesus postqz locut⁹ est eis assump⁹ est in celū
z sedet a dextris dei. **S**cdo ex eo qd aias oim
sanctoz secū ad celū deducebat: fm̄ illud qd
ei pdixit ppha ps. lxxij. **A**scendisti in altū ce
pisti captiuitatē. **E**t **N**ichee. ij. dz. **A**scen
dit padēs iter an̄ eos. **T**ertio causabat gau
diū ex eo qd celestē ianuā aperiebat: iuxta illd
ad **Heb. iij.** **H**abem⁹ pontificē qd penetravit
celos iesum xpm. **U**n̄ ecclesia canit illi. **E**ter
nitatis nobis aditū deuicta morte reserasti.
Et iter. **A**u deuicto mortis aculeo aperuisti
credentib⁹ regna celoz. **Q**uarto causabat ex
eo qd fili⁹ ei⁹ aduocat⁹ humani generis cōsti
tut⁹ erat: iuxta illud. **j. Job. ij.** **A**duocatū ha
bem⁹ apud patrē ihm̄ xpm̄ iustū. z ipe est p
piciatio p pctis nr̄is. z ad **Heb. vij.** **S**emp
vniēs ad interpellandū p nobis. z eiusdem
eplē. **ix. c.** **X**ps itrouit in celū vt appeat vul
tū dei p nobis. **A**scēsur⁹ aut dñs iocundissi
mo vultu z suauissima voce p⁹ dulcissimos
amplē⁹ z oscula dixit charissime matri sue.
Dilectissima z dignissima genitrix mea: z
ifantiliū necessitatū meaz sedula mīstratrix
z princeps oim laboz meoz: qd fūisti mecū cru
ci cōfixa ex dolore matēne dilectionis teneri
tudo reqreret vt te nūc mecū adducerem ad
glām: nisi hoz dilectoz filioz tuoz. z pusil
li gregis mei indigētia me moueret: quibz te
matrē z psolatrice ac magistrā itima pietate
relinquo. z te eis vt ipoz reginā z dñam re
comēdo. **I**tez aut veniā ad te: z cū ineffabili
glōria assumā te. z vbi ego sum z tu i eternū
tis mecū.

Pars sexta que dicitur missiois: scilicet
spiritus sancti.

Beatā hōginē fuisse p̄sentē missioni
spūs sancti: qn̄ in die penthecostes
in forma ignis z i specie linguarū
descendit sup aplos in monte syon:
nulli dubiū est. **D**icit aut penthecostes a pen
tha quod est qnqz: z costen qd est decē. quia

qn̄ quies decē. i. quinquaginta dies sunt a resur
rectioe dñi vsqz ad ipam diē. de quoyide per
Arch. in. c. hunc nunez. lxxvij. di. Q. autē
etiā ipsa bñdicta hōgo p̄sens fuerit patz. quia
Act. j. dz. de apostolis post ascensionē christi.
Hi om̄s erāt vnanimiter p̄leuerātes in ora
tionib⁹ cum maria matre iesu. **E**t postea le
quit in. c. sequenti: qd existētibz illis in codē
loco factus est de celo sonus tanqz adueniētē
spūs vehemētis: z replenit totam domū vbi
erāt sedētes zc. **S**i igit super om̄s beata vir
go spiritū sanctū (vt indubitatē tenendum
est) recepit: p̄fecto cōstat qd de eius receptione
mirū in modū exultauit. **M**issio em̄ ipsius
spūs sancti totū mūdū letificauit. **U**nde de fi
lio virginis canit deo patri in p̄fatione misse
p̄thecostes. **Q**ui ascen dēs sup om̄s celos se
densqz ad dexterā tuam p̄missum spiritū san
ctum hodierna die in filios adoptiois effu
dit. **Q**uaprop̄ p̄fusus gaudijs: totus iorbe
terrarū mūdus exultat zc. **E**t ideo m̄to ma
gis illū recipētes gaudio z exultatōe p̄fudit
Unde ipam bñdictā hōginē (que ipius sp̄rit
tus sancti habitatio z sacrariū erat) maiori et
incōparabili cōsolatiōe replenit. **Nō** solum
aut tunc: sed prius sepius eā replenit: ma
xime in sua cōceptiōe z sanctificatiōe in vte
ro matris. sicut pdictū fuerat ps. **xlv.** **F**lumi
nis imper⁹ letificat ciuitatē dei: sanctificauit
tabernaculū suū altissim⁹. **I**tem in cōceptio
ne filij dei: iuxta illud **Au. j.** **S**pūs sancti⁹ su
perueniet in te z virtus altissimi obūbrabit
tibi. **D**e hac repletiōe p̄phetarū fuerat **Sa**
pientie. **j. vbi** dicit. **S**p̄rit⁹ dñi replenit or
bem terraz. **I**psa em̄ orbis terre dicit. vnde
de deo inq̄r **Ps.** **O**perat⁹ est salutē in medio
terre. **S**emp ergo gaudio replebat virginis
anima: que semper sp̄ritus sc̄to erat repleta.
vñ dicebat deo illud **Sap. xij.** **Q**z bonus z
suauis est dñe spūs tu⁹.

Pars septima hui⁹ sermonis que dicit
assumptiois.

Utimū gaudiū beatissime virgi
nis in hoc smone explicandū di
citur assumptiois. de quo dicā in
vndecima parte p̄ncipali huius
operis: sermone. **j. z. ij.** z ideo hic succincte p
transeo. **Q**uantū vero gaudia sit in glōriosa
sua assumptioe: nullus hominū mortalium
cognoscere potest. **H**oc autem eius gaudiū
causabat ex quatuor. **P**rimo ex eo qd in celū
ascendebat in aīma z corpore. **U**nde **Angu**
stin⁹ in sermone assumptiois ait. **A**etā ma
ria leticia inenarrabili corpez anima glōfica
z quatuor

Gaudiū
assumptio
nis **Ma**
rie sicut ex
quatuor

Sermo. I. De assumptione Marie

ra per propriū filiū quē in utero gessit: quē genuit: quē fouit et aluit dei genitrix: dei ministratrix: deiq; seruitrix. de qua quā aliter sentire nō audeo: aliter dicere nō psumo. hec ille. Et idē ego dico de immaculata ei⁹ cōceptiōe. Secūdo causabat eius gaudiū ex eo q̄ a tota celesti curia fuit associata: vñ Hiero. i sermone assumptionis ait. Ad ei⁹ exequas angelī famulabant: et vniuersē celoꝝ curie cōgratulabant. Nec mirū: q̄ matern⁹ honor illi⁹ est q̄ ex ea nat⁹ est. Tertio causabat hoc ei⁹ gaudiū ex eo q̄ ad dexterā sui filij erat collocāda in illō ps. xliij. Altitit regina a dextris tuis: et. Quarto ei⁹ gaudiū causabat ex eo q̄ debebat eē humani generis aduocata. vñ Bern. ait. Pa est humani generis aduocata: q̄ nō potest sustinere repulsam. qm̄ apud deū inuenit grām. Prudēs q̄dē ego nō sapiētia vt Salomon: nō diuitias: nō honore: sed gratiaz q̄rebat. Queram⁹ igit grām: sed per inuētricem grē. Retex quicquid ē quod deo offerre paras: marie cōmēdare memēto. vt eodē alueo ad gratie largitorē gratia redeat quo influat. hec ille. Hec sunt gaudia q̄ cōstitit ad honore ipi⁹ beatissime virginis recolunt. Sc̄ sciendū est q̄ (vt legit) beatus Thomas archiep̄us cantuarien. q̄tidie cū magna deuotiōe repetebat p̄dicta gaudia dicens. Saude ego mater xpi⁹ et. Semel autē cū eadē gaudia moxē solito in suo oratorio diceret: appuit ei ipsa ego benedicta et dixit. Aur fili mi tūmodo gaudes de gaudijs meis q̄ trāserūt: et nō potest letaris de illis gaudijs que nō habeo in celo: et q̄ p̄petuo durabūt. Saude igit et letare de cetero ac exulta mecū: q̄ gloria mea excellit dignitate et leticia oīm sanctorū et cūctorū spiritūū beatorū. et maiorē gl̄iam habeo ipa sola q̄ omnes simul angeli et sancti. Saude quia sicut sol illuminat diem et mundū: sic claritas mea illuminat totū orbē celestē. Saude q̄ tota militātia celi mihi obedit: me venerat et honorat. Saude q̄ fili⁹ me⁹ mihi semp est obediēs: et meā voluntatē et cūctas preces meas semp exaudit. Saude q̄ deus semp ad beneplacitū meū remunerat seruitores meos in hoc seculo et in futuro. Saude quia proxima sedeo sancte trinitati: et vestita sū corpe meo glorificato. Saude q̄ certa sum et secura: q̄ hec mea gaudia semp stabūt et nūq̄ finietur vel deficiēt. Et quicūq; cū his gaudijs spiritualib⁹ letando in hoc seculo me venerabitur: in exitu anime sue de corpore p̄sentia meā obtinebit: et ipam aiām ab hostib⁹ malignis liberabo: et in cōspectu filij mei vt mecū gau-

Exēplū
de seprez
gaudijs
marie

dia possideat p̄sentabo. Et de hoc habet exēplū in miraculis ipi⁹ virginis. vbi legitur q̄ quidā q̄tidie dicebat sepre ei⁹ gaudia. Qui cū venisset ad mortē et ipsam benedictā virginē totis affectib⁹ inuocaret: venit illa virginē cōmitata: et cū maxima angeloz multitudinez dixit illi infirmo. Charissime lōgo tpe mihi gaudia p̄trasti: veni ḡ secure: q̄ nobiscū per infinita secula p̄manebis. Pro q̄bus vobis ille mix in modū exultauit. et cū gras egisset: feliciter miguit ad dñm cū ipa dei genitrice eternis gaudijs portitur. Quā virginē gaudiosā obsecro vt aiām meā cū ex hoc seculo miguerit: in celesti palacio coraz dilecto vnigenito suo feliciter p̄sentare dignet. Amen.

Incipit vndecima pars hui⁹ sermonarij q̄d Mariale appellat. In qua tractat de gl̄iose virginis marie assumptione. et p̄ticulari ac p̄ponoie Jubilatio angelica nūcupat.

Eleuauerunt archā i sublimē: Sen. vii. Benedicta dei genitrix ego per archam noe figurat. Quia sicut

illa archa p̄seruauit ipm̄ Noe cū filijs suis a diluuiō: ita ipa (et multo excellenti⁹) saluauit totū humanū genus ab eterna damnatiōe et de inferni p̄fundo. vñ illi canit in corona nostra. Archa che salua chi vole ate tornare da lo diluuiō mortal che ci p̄fūda. Figurata etiā p̄ archā testamēti siue federis. et hoc quadruplici ex causa. Prima ex causa efficiētē. Illā em̄ archā fecit Moyses ex precepto dei: Exodi. xxv. Beatā autē virginē fecit ipse deus et habitauit in ea: iuxta illud ps. lxxxvi. Homo natus est in ea: et ipse fundauit eā altissimi. Deus em̄ in beata virgine fuit altus: quādo eam in utero sanctificauit: fuit altior quādo de ea integra eius virginitate nasci voluit. Fuit eto altissim⁹ quādo ipam sup omēs angelos exaltauit. Rōne igit cause efficiētis ista archa ḡginal fuit nobilior et dignior archa federis. Sc̄do ipsa archa federis figurat beatā virginē rōne cause materialis. fuit enim facta de lignis sethim: Exo. xxv. q̄ ligna sū Hiero. habet leuitatē: pulchritudinē sortitūdinē et impuribilitatē. per que intelligūtur quattuor dotes corpis eius. Corp⁹ em̄ gl̄iosum ipius beatissime virginis est leue p̄ sublimitatē: pulchrū p̄ claritatē: forte p̄ agilitatē: et impuribile p̄ immortalitātē. Tertio ipsa archa dñam nrām figurat ratiōe cause formalis: q̄

Maria
archa fe/
deris